

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA
CENTRE D'ESTUDIS I DE RECERCA D'HUMANITATS
DOCTORAT D'HUMANITATS
“LA PRODUCCIÓ I EL CONSUM DE LA CULTURA”

Presentat per

Meritxell Martí Orriols

Amb el títol

*Vladimir ha dit... Identitat, xarxes socials i ciberperdióisme en els blocs.
Una construcció de la intersubjectivitat dins la nova Internet*

Dirigit per

Dr. Joan Campàs Montaner i Dr. Jordi López Sintas

Bellaterra, 20 de juny de 2008

Presentat al seminari C del Departament d'Economia de l'Empresa de la Facultat
d'Economia i Empresa

ÍNDEX

Introducció	pàg. 4
Motivació	pàg. 5
Objectius	pàg. 6
Preguntes inicials / Hipòtesis	pàg. 7
Línies descartades	pàg. 8
Metodologia	pàg. 9
Marc teòric	
Estat de la qüestió	pàg. 12
Capítol I Què és un blocaire?	
La creació de la ciberidentitat	pàg. 30
El ciberjo	pàg. 33
Les mètriques	pàg. 52
Motivació i comportament blocaire	pàg. 59
Dones en xarxa	pàg. 65
Capítol II Què és un meme?	
Les xarxes socials en els blocs	pàg. 71
El llenguatge blocaire	pàg. 78
Concordances	pàg. 84
L'agenda temàtica.....	pàg. 87
Capítol III Periodisme 3.0	
Implicacions econòmiques i socials dels blocs	pàg. 92
El reporter/a amateur	pàg. 97
La censura i el <i>Creative Commons</i>	pàg. 103
La fractura tecnològica	pàg. 107
Una nova consciència col·lectiva?	pàg. 110
Conclusions	pàg. 113
Bibliografia	pàg. 116
Annex	pàg. 123

Me encanta la libertad que tengo en este blog... actualizo cuando quiero (no cuando puedo), hablo de lo que me apetece en el momento sin preocuparme de quien lo leerá o de si es interesante o enriquecedor para alguien. No lo promociono en ningún sitio, no miro las estadísticas porque no me importa lo mas mínimo cuántos me leen o visitan, no pido a la gente que deje comentarios ni que se pase a leer la nueva actualización, no tengo contador de visitas, no anunciaré que el blog ha cumplido un año cuando lo cumpla, no tiene un diseño espectacular, es probablemente de los blogs más cutres y patéticos de la red. Pocos posts son extensos... y podría seguir así toda la tarde.

Pero, ¿sabéis que?, me encanta mi blog porque es mío, porque este es mi espacio personal en la red, porque es un blog destinado al fracaso, un fracaso de blog creado por un fracasado, en resumen.

Pero yo soy libre. ¿Cuántos pueden decir lo mismo? Puedo escribir en él o no con la regularidad que quiera, puedo borrar o añadir posts al azar de la temática que yo quiera, incluso puedo reformarlo de nuevo y reconducirlo hacia otro camino o estilo. Hasta puedo borrarlo del todo de un día para otro sin preocuparme de lo que se pierda, porque esto no deja de ser una actividad creativa como otra cualquiera. Las ideas y las obras vienen y van, no hay que cogerles mucho aprecio.

Los aficionados debemos hacer lo que nos de la gana. Debemos aprovechar esa falta de aspiraciones para explotar a fondo nuestra creatividad y nuestra libertad, cosa que otros no tienen.

Yo soy libre con mi blog, y estoy empezando a serlo en otros aspectos de mi vida. ¿Y tú?, ¿eres libre?

Blutausch al bloc Sed de sangre

Els blocs són la continuació de les pàgines personals dels 90 i en aquest sentit són un fet privat. Òbviament hi són, oberts a tothom. És aquesta barreja de privat i públic, aquesta transformació en cultura de masses el que m'interessa. Per quins set sous necessitem revelar tantes coses a un públic anònim?

Geert Lovink

INTRODUCCIÓ

En un món profundament marcat per l'agenda temàtica dels *mass media*, la blocosfera apareix com un espai de **creació de subjectivitat**. Sí, la recerca i el treball de camp mostren que hi ha vida enllà dels telediaris, dels diaris, revistes i ràdios; que malgrat la forma en què ens dirigeixen per tenir en ment i que estiguin en boca de tots uns temes concrets, els blocs han facilitat que la gent parli del que realment li importa, que, com veurem, no té res a veure amb l'agenda mediàtica. Per tant, la tecnologia blocaire obre una escletxa o interstici en l'arena informativa, que segueix les tendències del neoliberalisme: pensament únic, consum massiu i temes globalitzats. I és en aquest espai de llibertat virtual on es configuren les identitats subjectives, les creacions del jo que vénen a substituir un *nosaltres* amorf i homogeni que ha funcionat perfectament com a públic silent durant la primera etapa de la globalització. Els blocs posen sobre la taula noves formes de relacionar-se amb un mateix, amb els altres i amb el món informatiu.

Aquesta recerca no ha partit de la hipòtesi llibertària atribuïda a la tecnologia, ni de l'abanderament cec amb la Web 2.0 que amplifica els efectes positius de les noves eines informàtiques i les noves actituds que se'n deriven. Aquest treball ha sorgit de l'experiència personal amb els blocs i de la necessitat d'entendre i explicar allò que té de diferencial el fet blocaire, mirant d'aportar un nou enfocament que inclogui tot el que s'ha dit fins al moment, ho matisi, ho modifiqui o bé ho amplii. Des d'una perspectiva *emic*, hem abordat l'estudi dels blocs seguint una metodologia força estructurada. Com concretem a l'apartat de Metodologia, el segment de blocs que hem analitzat està dins l'etiqueta "personal", deixant fora altres grans blocosferes com la política o la tecnològica. I és aquesta blocosfera, la del diari personal, la que ens interessa com a paradigma de la **nova agenda**, aquesta agenda personal que se sostreu al que marquen des de les corporacions d'abast local o mundial. I en aquest sentit, ens interessa molt analitzar i descobrir el tipus de relacions que es produeixen en el si blocaire, la construcció de la subjectivitat, la identificació amb l'eina, el *feed-back* amb el públic (l'audiència) i, en definitiva, l'esfera informativa que es filtra per aquesta escletxa i discorre paral·lela a l'esfera oficial.

Laia Gargallo ([La Flaneuse](#)) explica del bloc: *Ha passat de ser el desig de satisfer una curiositat, a la caixa on abocar tota mena de coses i una finestra al món. No hi ha normes, no hi ha limitació temàtica, la Flaneuse sóc jo, en Rufus, en Bec de Lampe, La Núvia, les*

meves Muses, Barcelona, els armaris per endreçar, molt de te, moltes hores de passejar, de navegar, d'aprendre, de compartir i vosaltres'.

I el 26 de juny de 2007 escrivia : *'La Flaneuse acabarà sent un diari íntim, ja ho estic veient, com més m'hi nego més m'hi aboco. Ja sabreu disculpar-me i si no és això el que busqueu només cal tancar una finestra.*

Veiem que no només es produeix aquest “assalt” de les individualitats a la xarxa, sinó que es fa amb coneixement de causa i amb un cert to de *captatio benevolentia* que ens dona a entendre que els seus artífex coneixen perfectament el món en què viuen, un món que fins ara es regia pels temes que seleccionen i promocionen des de les esferes de poder, des de les capelles amb capacitat de decisió. Per tant, abans de fer el salt, paral·lelament o, en alguns casos, amb posterioritat, s'indica a l'audiència –i una mica, s'autojustifica– aquesta gosadia de proposar els temes personals de forma pública.

No podem parlar d'agenda temàtica sense tenir en compte un aspecte fonamental: des d'on es formulen els temes que no provenen de les fonts oficials? Des de quin posicionament personal? Existeix prèviament una sensació o reconeixement de la pròpia individualitat o es va generant a mida que a través del bloc s'exploren possibilitats d'expressió?

MOTIVACIÓ

La idea inicial d'aquest treball parteix de l'experiència amb els blocs. Ser bloqueaire o formar part d'un bloc col·lectiu és una experiència prou significativa com per estudiar-la de prop. Vaig entrar en el món dels blocs per una qüestió molt anecdòtica i alhora, molt humana: treballava en una editorial i quan vaig decidir plegar, un dels meus companys amb qui m'escrivia molts missatges al llarg del dia amb el correu electrònic de l'empresa, em va proposar que ens seguíssim escrivint. Tant ell com jo ja érem tafeaners de blocs, i se m'acudí de fer-me venir bé dues coses: si obríem un bloc, ens podíem escriure tant com volguéssim sense usar el correu de l'empresa que, altrament, jo ja no tindria. I de passada, podíem comunicar-nos amb els altres blocs i el meu amic, en Vladimir, podia aprofitar per tornar-se una mica literat, ja que jo sempre li insistia que tenia bona ploma. Així ho vam fer, i va néixer www.vladimirmar.blogspot.com un bloc col·lectiu que forma part d'aquesta recerca i del qual ja parlaré en apartats posteriors.

En poc més d'un any, el món dels blocs ha passat a formar part del nostre teló de fons i ha suscitat un munt de lectures i l'estudi exhaustiu de la blocosfera i tot el que genera. Tot d'una t'adones que una part del teu món diari està lligat a la xarxa i, més en concret, a la

blocosfera. Que intentes reservar una estona cada dia per visitar blocs, comentar-los i al teu torn, generar posts i ser comentat.

A partir d'aquesta motivació, la de comprendre els propis actes i el món més proper, van sorgir les primeres preguntes: vam constatar la necessitat de definir el bloc personal en relació al seu antecedent, el diari personal. Calia, en primer lloc, contestar la pregunta: hi ha intimitat en un bloc?, donant per suposat que en el dietari tradicional sí que n'hi havia. Comparar el diari amb el *ciberdiari* era una tasca que rebassava la capacitat de la nostra recerca. Així que vam basar-nos en les suposicions comunament acceptades sobre els trets principals dels diaris tradicionals i vam mirar si les podíem aplicar als ciberdiaris o no. L'accés als diaris privats no era tasca fàcil. Però no és necessari fer-ne una recerca exhaustiva per saber que en els diaris personals privats, les persones despullen prou la seva ànima. Per això, en fer el salt a la xarxa, aquesta era la primera pregunta que ens formulàvem: és un bloc un símil virtual de l'antic diari personal? El substitueix? El complementa? Rebecca Blood, l'autora més citada en tota la bibliografia sobre blocs, afirma que els blocs no són pas hereus del gènere similar off-line, sinó que són nadius d'Internet.

I tot seguit, apareixien un seguit de qüestions que sorgien d'aquesta primera observació i ens duïen, sense que ho puguéssim evitar al terreny de l'economia i al de la psicologia. Al de l'economia per les implicacions en el terreny dels mitjans de comunicació tradicionals, com veurem més endavant, i al de la psicologia per la creació de noves identitats i sistemes de relació apareguts arran dels blocs. Per això, en parlar de construcció de la identitat en els blocs a través del llenguatge i el disseny del que ja s'anomena amb naturalitat blocosfera, cal que ho vinculem amb canvis culturals que estan emergint i dels quals ja en veiem les derivacions econòmiques: els diaris digitals del nostre país inclouen des d'enguany espais per a l'usuari on aquest té un protagonisme inaudit. Aquest fenomen deriva clarament dels blocs. I veure què modifica, quines estructures, quines actituds, etc., és el propòsit d'aquest treball.

OBJECTIUS

Amb la finalitat d'escatir quin és el paper que juguen els blocs dintre de la nova Internet, l'anomenada Web 2.0, aquesta tesina es mou al voltant de tres eixos: la creació de la identitat virtual, les xarxes socials generades a través de la blocosfera i les implicacions econòmiques i socials que se'n deriven. Efectivament, la nostra pregunta central, la cua del títol d'aquest treball, és de quina manera, si ho fan, els blocs contribueixen a modificar fòrmules de lectura i participació tant d'àmbit personal com públic en les agendes informatives. I si aquesta participació genera algun canvi significatiu i quines conseqüències

econòmiques, personals i socials pot tenir. Per mirar d'entendre'ns, hem treballat en base als tres aspectes esmentats: Què és un blocaire? En aquest capítol indaguem en la natura de l'autoria del bloc, exposant tot el que se n'ha dit i el que hem pogut contrastar amb el treball de camp. Al segon capítol: Què és un meme?, parlarem de les relacions i xarxes que es generen entre blocaire i audiència, de la natura de la blocosfera, de l'agenda temàtica dels blocs, en contraposició amb l'agenda mediàtica, i finalment del llenguatge. Al darrer capítol: "Un nou periodisme?", mirarem d'entendre com els blocs influeixen en els canvis que està experimentant la premsa digital i també la repercussió de tals canvis en la societat contemporània.

PREGUNTES INICIALS / HIPÒTESIS

Com deia més amunt, la primera qüestió que va sorgir a l'hora d'estudiar els blocs era si aquests eren la continuació digital dels diaris personals. Si era així, de seguida ens demanàvem si en un bloc, que és un espai obert a un potencial "tothom", es donaven les circumstàncies adequades per tal que els qui hi escrivien ho fessin obertament, sense censura. D'aquí sorgien una sèrie d'implicacions: quin tipus de llenguatge genera una tecnologia que emula el diari íntim alhora que permet de ser llegida per un nombre indefinit però potencialment ilimitat de coneguts i desconeguts. També ens demanem quina és la forma d'expressió dels blocaires i com aquest llenguatge configura una identitat; quines xarxes socials i interaccions es produeixen i què implica tot plegat a nivell econòmic i a nivell social. Així, la recerca es va estructurar a l'entorn de tres eixos, que constitueixen els tres capítols del treball.

Tota recerca parteix d'algun supòsit o formulació prèvia de respostes imaginades. En aquest cas, l'observació participant aportava un munt de dades que s'han aplegat a l'entorn de les següents hipòtesis de partida: una eina d'autogestió com el bloc no té precedents en la història de la comunicació d'un a molts, i per tant, bé ha de suposar un enorme canvi. El canvi que suposen els blocs és de magnitud econòmica, psicològica i social. En l'esfera econòmica, contribueix a la transformació de les relacions tradicionals de poder entre informadors i informats, aportant noves fórmules de transmissió i també una nova jerarquia, més horitzontal en la premsa *online*. En la psicològica, altera la percepció d'un mateix tot contribuint a crear un alter ego que es mou entre les capes íntimes del jo i els núvols ficticis de la narrativa imaginària, a través d'un llenguatge especial, la bloc-escritura. I en la social, genera xarxes vinculades a grups d'interès, les audiències singulars que alguns autors han convergit en anomenar globalment blogosfera. En l'àmbit social, a més, posa en evidència la

fractura digital existent a la xarxa; fractura que a la blogosfera, en concret, es redueix notablement per la facilitat de maniobra que suposa l'ús dels blocs.

LÍNIES DESCARTADES

El decurs de la recerca implica un anar obrint espais de treball i reflexió que no sempre poden aprofundir-se. És necessari renunciar a certes especulacions que un cop han donat el seu fruit parcial, ja no poden sinó resultar camins inaccessibles que depassen la capacitat d'una recerca concreta. És el cas d'una anàlisi exhaustiva de gènere, que en ella mateixa constituiria una tesina. En aquest treball, doncs, hem tingut en compte el gènere en l'apartat de la identitat i la construcció d'un jo virtual, i també en el capítol dedicat a l'economia, on ens cal aturar-nos amb un cert deteniment en la fractura digital. Però no hem recalat excessivament en aquest aspecte de les dones i els blocs per considerar-lo prou extens. Tampoc hem pretès realitzar un assaig sobre el llenguatge dels blocs ni fer una aproximació filològica als mateixos.

El nostre treball de camp posa l'accent en l'ús del llenguatge al servei de les noves pràctiques comunicatives. I finalment, l'anàlisi dels canvis en la economia del sector informatiu tampoc és un monogràfic exhaustiu sobre economia de la cultura, tot i que n'aprofita les dades que poden ser útils per completar el nostre treball, en la vessant de les repercussions socials i de canvi cultural. Tot el que aquesta recerca deixa entreobert podrà ser fruit de futures investigacions en cadascun dels tres àmbits abordats.

METODOLOGIA

Aquest és un model d'anàlisi vàlid també per a ulteriors investigacions, basat en l'anàlisi del discurs. La mostra escollida és petita, però ben seleccionada a partir d'un criteri de referenciació múltiple (els blocs triats apareixen enllaçats en molts altres blocs, essent així blocs de referència i, per tant, significatius). Hem pogut accedir a les analítiques d'aquests blocs gràcies a l'amabilitat dels seus autors/editors, i hem constatat que tenen en comú una audiència que supera la mitjana de trenta visites diàries, cosa que en un bloc personal no mediàtic, és suficient per poder-lo considerar prou visitat.

Delphine Lagarde realitza el 2005 un treball basat en el llenguatge dels blocs que parlen de terrorisme. És un estudi de cas que ens ha servit de model per a l'ús de concordances i altres elements (anàlisis factorials, segmentació, etc.). Lagarde utilitza el programa Lexico3 i nosaltres hem fet servir el Concordance.

En primer lloc s'ha fet una recerca més superficial i quantitativa per un munt de blocs (de tota mena, per poder establir les categories i constatar que existeixen trets diferencials entre elles), al voltant de 100. Tot seguit hem anat estrenyent el cercle, reduint el nombre de blocs per fer-ne l'anàlisi qualitativa, deixant-los en 12. El buidat i anàlisi posterior s'ha dut a terme en un període de temps concret (d'octubre de 2007 a març de 2008). S'ha fet al mateix temps un seguiment de la premsa a través dels titulars més destacats en aquest període per tal de fer front a un dels eixos de treball, el relacionat amb l'agenda mediàtica.

Les eines usades han estat els programes Google Reader (per comprendre la sindicació i agilitzar les actualitzacions dels blocs consultats), Google Analytics (per conèixer-ne les audiències reals, al marge dels comentaristes), Concordance (per calcular les freqüències lèxiques) i les entrevistes i qüestionaris realitzats.

Com hem comentat abans, la selecció de blocs respon a una primera mostra aleatòria extensa que posteriorment s'ha reduït en funció de la referencialitat interna que ens ha deixat una mostra menor i més significativa. La tria s'ha dut a terme mitjançant diverses tècniques. En primer lloc, i donat que els directoris encara no estan encara gaire ben indexats, la forma més ràpida d'accedir als blocs ha estat mitjançant una tria aleatòria feta a Google, posant la paraula bloc. En segon lloc, la tria selectiva, buscant blocs a directoris a

partir d'una paraula clau. La selecció també s'ha realitzat tenint en compte els enllaços a d'altres blocs, un cop en teníem els primers ubicats. Hem volgut combinar blocs molt referenciats amb d'altres escollits a l'atzar, per tenir una petita panoràmica i tractar de ser més fidels a la realitat dels blocs personals.

Hem gravat entrevistes amb blockaires, d'altres les hem fet per telèfon, xat o email; hem dut a terme anàlisis dels textos de les anotacions dels blocs i anàlisis quantitius de posts, comentaris i enllaços. Les entrevistes han estat informals, però totes han cobert un seguit de qüestions sobre les motivacions, els hàbits, les expectatives, el historial, etc. Un total de 18 persones, dones i homes d'edats compreses entre els 21 i els 39 anys han participat en aquesta recerca. La majoria escriuen el seu bloc en català. Algun d'ells fa de tant en tant algun post (anotació o article) en castellà, i també en anglès.

Per dur a terme l'anàlisi quantitativa hem seleccionat els posts inicials, del mig i del final de cada bloc coincidint amb el període de la recerca, extraient-ne els textos. Hem fet mitjanes de publicació d'anotacions, de comentaris per post, de línies per post i per comentari... Cada blockaire ha estat mesurat amb el programa Concordance per extreure'n les freqüències lèxiques, i també hem fet anàlisi del text, cercant els temes, els camps semàntics, les paraules més utilitzades, l'estil i elements narratius: temps verbal, figures retòriques, registre, coherència, cohesió i adequació, etc. Amb tot això hem aconseguit tenir una panoràmica reduïda però significativa de la blocosfera personal a partir de la qual extreure les primeres conclusions en base a un cos teòric prèviament definit.

Com dèiem, per tal d'acabar d'escatir aspectes que no apareixien en cap de les tècniques anteriors, es va passar als publicadors un qüestionari que tots van contestar i a partir del qual es podia tancar el treball de camp. Aquestes han estat les preguntes que els vam adreçar:

1. Què et va dur a obrir un bloc?
2. Què et fa mantenir-lo?
3. Com has creat la teva "xarxa" de blocs?
4. Ocasionalment, visites altres blocs fora de la teva xarxa?
5. Et sents "enganxat/ada" al teu bloc? I al d'algú altre?
6. Els comentaris influeixen en el tipus de tema que tractes?
7. Comentes els que et comenten? Al seu bloc, al teu o a ambdós?
8. Has tingut temptacions de tancar-lo o abandonar-lo? Què te n'ha fet desdir?

Més endavant en podrem veure les respostes i les conclusions que se'n deriven.

Per la part qualitativa, esmentarem un dels mètodes d'anàlisi fets servir per interpretar els textos, l'anàlisi de les formes culturals, que en servirà per donar cos a un dels peus del tríode interpretatiu del treball. Farem servir l'anàlisi del discurs en el text literari del bloc. L'anàlisi del discurs posa al damunt de la taula d'estudi el funcionament dels múltiples aspectes que intervenen en la comunicació humana. Podem observar per mitjà de la seva aplicació com els emissors i els receptors operen amb els signes per a expressar-se, comunicar-se i crear sentit. La semiòtica literària, doncs, ens presenta a la mirada la complexitat de l'objecte artístic com a lloc de confluència d'estructures i sistemes de codis i fa atenció als processos de codificació (escriptura) i descodificació (lectura), al paper que hi tenen l'emissor i el receptor. Des de l'anàlisi semiòtica, s'afirma que el text és un conjunt d'estratègies que preveuen la seva descodificació òptima (Aritzeta, 2002).

Una de les crítiques a l'anàlisi semiòtica és que se centra bàsicament en una perspectiva pragmàtica, és a dir, que té més en compte les condicions i circumstàncies de la comunicació, i sobretot de la recepció, que no pas el text en si. En el nostre cas, tenim en compte ambdues: la tecnologia com a eina i com a possibilitadora i el contingut, en una estreta interacció, donat que un cop superat l'estructuralisme, cal tenir en compte la situació d'enunciació, el context, l'estreta relació entre qui emet, a qui emet, quan i com emet, a través de què emet, etc. És a partir d'aquesta profunda anàlisi, on constatem que operacions complexes com la de mantenir un bloc, requereixen actituds diverses. I aquestes actituds acaben derivant en signes lingüístics que posteriorment decodifiquem. Però no només lingüístics, també ideològics, estètics, psicològics...

MARC TEÒRIC

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

Tot text es construeix com un mosaic de cites. Tot text és absorció i transformació d'un altre text.

Julia Kristeva

Un bloc és un producte del software subjacent.

Geert Lovink

En l'actualitat hi ha ja un conjunt nombrós d'estudis i articles sobre els blocs, però pocs que aprofundeixin en la identitat, l'avaluació formal del llenguatge dels blocs personals en relació a l'agenda temàtica, i quin paper juga tot això dins la nova Internet. Els estudis són fragmentats, i s'albira la necessitat de conjugar els diversos elements per tal de poder oferir una panoràmica i respondre les preguntes formulades. Tot seguit veurem un ample ventall del que s'ha dit sobre els blocs i les aportacions de les darreres investigacions fetes al respecte.

En el marc de la Web 2.0, en un moment en què la generació de continguts teòrics sobre Internet amplifica el que succeeix a la xarxa de forma que no en podem quedar aliens, sorgeixen preguntes infinites sobre els canvis que s'estan produint dins i fora de la xarxa, les novetats, el que arriba i encara no en coneixem prou l'abast. Dóna la sensació que la teoria s'avança a la realitat, i fins i tot gosaria dir que la possibilita. Estem buscant-li els entrellats als nostres ciberactes. Sobre els blocs, per exemple, s'està escrivint tant com en els blocs. No deixa de ser sorprenent que un blocaire aprengui més coses dels blocs a través dels articles teòrics que amb la seva pròpia pràctica. Per posar un exemple: la sindicació de continguts és una eina que hem descobert llegint articles sobre aquesta aplicació. Tot el que fem a la xarxa és en el punt de mira de l'anàlisi acadèmic, tant que gairebé s'avança a la pròpia acció.

També és cert que els teòrics tendim a maximitzar l'impacte d'allò que estudiem, car ocupa una part molt important de la nostra vida. Ens obsessiona i neurotitz. Però el cert és que, a dia d'avui, la majoria de la gent no té bloc o no sap què és. Com veurem al darrer capítol, existeix una profunda fractura digital que no podem obviar. Tot i així, ens trobem davant un fenomen prou vistós, les característiques principals del qual són la triple transformació a

nivell de creació d'identitat, generació i manteniment de xarxes socials i transformació de l'estructura periodística clàssica.

Tornant al tema de la definició, els blocs han donat ja un munt de literatura acadèmica i hores d'ara es podria omplir un llibre només amb les seves definicions. Realment, és difícil avui parlar dels blocs sense tenir la sensació que tothom en parla i només hi ha una forma eficaç d'abordar el tema: intentant exposar què és el que diuen des dels diferents àmbits, periodístic, literari, acadèmic, etc., les veus més entusiastes i les més crítiques.

Per fer-nos una idea de la divergència de parers quant a la visió global dels blocs, podem començar amb la postura dels autors del llibre *Bridging the Gap: A Genre to Analysis of Weblogs* (Herring, Scheidt, Bonus i Wright, 2004), que es mostren definitivament crítics davant l'entusiasme pro bloc. Afirment que els autors dels blocs exageren el fet que els blocs estan interconnectats, són interactius o estan orientats vers esdeveniments externs, i subestimen la importància dels blocs com una forma individualista d'expressió personal. Per la seva banda, Keith Stuart, es mostra entusiasta dels blocs. Afirma que els blocs són un fenomen social que està trencant les barreres i canviant la forma en què el coneixement és comunicat (Stuart, 2006).

Només amb aquest doble enfocament, el crític i l'apologètic, veiem per on flueix el discurs sobre els blocs: entre dues ribes oposades (una els minimitza i l'altra els exalta) que teoritzen la rellevància d'un fenomen que és alhora una eina, una pràctica i una actitud. Partim d'aquí per constatar en quina situació es troba qualsevol intent de crear teoria sobre els blocs: movent-se entre extrems força contrastats. Per això, lluny de voler contribuir a decantar la balança vers un punt de vista o l'altre, pretenem donar resposta a preguntes concretes i veure si existeix un nexa, un fil conductor que lligui totes elles aportant un coneixement més o menys homogeni o irremissiblement heterogeni.

Com dèiem més amunt i tal com planteja el títol del treball, moltes qüestions atanyent als aspectes socioculturals presenten un posicionament inquietant respecte els blocs. Aquesta seria una mena de postura intermitja, ni entusiasta ni crítica, sinó expectant: quins canvis s'albiren que encara no preveiem? Canvis en la identitat, canvis en la comunicació transpersonal i efectes econòmics d'aquests canvis. Aquesta trilogia interpretativa ens ajudarà a entendre els blocs com alguna cosa més que un programa, un entreteniment, un espai virtual o un coneixement tècnic.

Partint de la noció de **subjectivitat**, concepte força polièdric que se situa en el centre d'aquesta investigació, el subjecte del bloc és el **bloqueaire**. I què és un bloqueaire? Dedicarem tot el capítol I a esbrinar-ho. El capítol II se centra en saber què es deriva del concepte de subjecte aplicat a la gestió i transmissió d'informació en la seva vessant lingüística, temàtica i social; i el tercer, a les implicacions econòmiques del canvi de paradigma produït amb l'aparició dels blocs. Com afecta al complex entramat de la comunicació la irrupció d'una tecnologia que dóna peu a una actitud comunicativa totalment nova? Com veurem al capítol III, aquestes implicacions són de gran abast i estem assistint a canvis en la transmissió de la informació que no són només formals. La participació, la individualització compartida –idea que defuig la possible sensació inicial d'oximoron– i la necessitat per part dels mecanismes de control de trobar el seu encaix en la nova situació generen un espai nou que resulta fins i tot xocant.

En segon lloc, cal fer una profunda reflexió sobre el procés de **creació d'identitats**, el que Annabelle Klein anomena identitat narrativa o escenografia del *soi*, pràctica que és alhora creativa i formativa i que, en la gent més jove, provoca un canvi radical en els processos de percepció del propi jo, invenció del personatge i interacció amb els personatges dels altres. És, doncs, possible, experimentar altres formes de presentar-se, explicar-se i altres formes de ser. Posar-se en línia a través d'una pàgina personal permet canviar l'existència i expressar coses inexpressables en un altre context o format (Klein, 2001).

En tercer lloc, parlar de blocs és parlar de temes, de la confecció d'una **agenda personal** i alhora col·lectiva que se situa en una posició prioritària, paral·lela i de vegades per sobre, de l'agenda temàtica tradicional. Parlar de blocs, doncs, és parlar d'una perspectiva del món i no pas d'una tecnologia, d'un programa o d'una plataforma.

Tot seguit, presentem algunes de les coses que s'han dit sobre els blocs, començant per les que comenten els aspectes tècnics i formals.

Per a Keith Stuart un bloc és una publicació freqüent, endreçada cronològicament, el component bàsic de la qual és l'article o post. Els blocs barregen almenys tres oposicions binàries:

- Objectivitat (dades externes o personals) amb subjectivitat (la vivència concreta, la informació tamisada pel jo o el ciberjo).
- Diàleg amb monòleg.
- Parla amb escriptura.

El bloc són 3 coses: freqüència, brevetat i personalitat. El més significant dels blocs no és el contingut sinó el format (Stuart, 2006). El bloc se sol especialitzar en un tema o grup de temes, presentats des d'un punt de vista individual i molt personal. Inclou una sèrie de links que interessin l'autor/a, i que són els que solen generar l'audiència. Aquesta sèrie de links seran els llocs que habitualment visita la persona bloque i per qui és visitada. Només de tant en tant se sol obrir la finestra a nous blocs, sovint de les llistes dels blocs "associats" o xarxa de referència. En aquest sentit, cal plantejar-nos si els blocs són escrits accessibles per al gran públic o bé captures electròniques d'una conversa privada que es dona en el domini espacial...

Una altra definició de bloc és un recull de posts. El post, o article, és la unitat d'expressió que unifica tots els blocs. Els posts quasi sempre estan escrits en primera persona. Tan si els escriu una professional de les lletres com un aficionat, l'estil és de construcció simple. Veiem-ne un parell d'exemples, el del bloc d'una aficionada i el d'un escriptor professional:

Dèiem que la vida és molt perra però que moltes vegades ens fa riure, i que sort en tenim de pensar molt, però que a vegades també cal parlar i entendre'ns i que... tranquil, que és provisional, encara.¹

¿Per què no fan que les motos, sense perdre el dret a fer zigzagues pel carrer, la vorera i el carril bus, puguin baixar també a les estacions i ficar-se a la via del metro? Amb el llum encès, ep, i amb dret a tocar la botzina perquè s'apartin els vagons. Seria estupend. I molt popular.²

Efectivament, no hi ha grans diferències estilístiques. L'expressió és planera, directa, propera, de sintaxi senzilla i amb interjeccions que recorden la parla, donant un aspecte oral al text.

El bloc és un espai d'edició i d'autopublicació. No és un diari íntim sinó un dietari compartit (Gil, 2005). La entrada, article, anotació o post és la unitat discursiva bàsica. Contradient a Enric Gil, altres autors consideren que els blocs són diaris virtuals amb una sèrie d'anotacions arxivades a Internet, caracteritzades per textos breus entrats en ordre cronològic invers i, generalment, contenint enllaços hipertextuals a d'altres llocs recomanats per l'autor. Alguns blocs utilitzen fotos i d'altres, vídeos o cançons (podcast). Els blocs combinen la immediatesa de l'edició del post amb un fort sentit de la identitat de l'autor, la seva expertesa i punt de vista. En qualsevol cas, siguin o no hereus dels diaris íntims, els

---

¹ RitusLee a <<http://videsperres.blogspot.com/>>

² Jaume Subirana a <<http://jaumesubirana.blogspot.com/2008/05/amb-moto.html>>

blocs els tenen com a precedents. Són documents endreçats cronològicament amb un fort sentit del propi punt de vista i un clar enfocament vers l'audiència.

Per a d'altres, el bloc és un lloc de trobada, un fòrum particular amb els temes més variats i el blocaire n'és el moderador. En aquest sentit, existeix un debat entre els que consideren els blocs com a diaris personals i els que hi veuen el resultat de múltiples col·laboracions. Nosaltres diem que és una pàgina web temàtica que pot contenir textos, imatges i enllaços, on s'anota, com si fos un diari, les referències oportunes. Pot estar elaborat per una persona o per una comunitat, però en tots, l'estructura de continguts es basa en una organització cronològica.

Si haguéssim de situar un any de naixement dels blocs, seria 1997, de la mà de Dave Winer, informàtic i un dels pioners del fenomen blocaire. Es tracta de la primera generació de blocs, molt diferents als d'ara, coneguts com a *filter style*. Aquests primers "blocs" eren pràcticament tot enllaços, com un filtre a Internet tamisat pel prisma personalíssim de la seva autoria. El 1999 neix Blogger i la frase *Bloggito ergo sum* es farà popular en pocs anys. D'alguna manera, hi ha un sentit de transcendència en el fet d'obrir un bloc. Allí, el profund es barreja amb el casual i el banal. Fins i tot es pot llegir el bloc com un acrònim de *be log* (blog) o *log your being*.

El bloc és una alternativa als mails massius i molt menys intrusiu. Qui vol hi entra i està al corrent de les notícies que dona el seu autor sense ser bombardejat o interromput pels seus correus. Ningú està forçat a entrar en un bloc, és una elecció clicar-lo o no; en canvi, el correu electrònic que hom rep ocupa un espai personal, i malgrat que es pot decidir postergar el fet de llegir-lo, roman com un deure pendent.

El bloc és un tipus de pàgina web, un de molt concret: a primera vista, saps que un bloc és un bloc, perquè el seu disseny s'assembla al de la majoria de blocs. Té una estructura simple: un cos del text, una zona lateral per als enllaços i l'arxiu, i una capçalera amb el nom del bloc i del seu autor, distingeixen un bloc d'una pàgina web de forma inequívoca. Aquest aspecte unificador, que no tenen les pàgines web, ha contribuït a generar el concepte blocosfera –l'univers blocaire– que a dia d'avui ja és acceptat per tots els qui tenen un bloc.

La crítica més punyent que es fa als blocs els titlla de pràctica narcisista, de meliquisme, d'una xerrameca autoindulgent que no interessa ningú més que l'autor. Un d'aquests crítics, Geert Lovink arriba a dir que obrir un bloc és quasi com posar cintes de colors al manillar de la bicicleta per distingir-te (Lovink, 2008). Aquest treball no pretén posicionar-se en un debat

centrat en un aspecte tan subjectiu com si els blocs són pràctiques narcisistes o no. Pel que fa a la creació d'identitats, possiblement utilitzem aquest tipus de llenguatge, més amb el propòsit de definir el posicionament personal centrat en l'experiència d'una persona que fa un bloc que de jutjar-ne les seves motivacions.

Una definició que ens atrevim a confeccionar i que trobem molt encertada, en tant que lliga amb una part d'aquesta recerca, diu que el bloc és la narració col·lectiva de l'altra Història, fins ara invisibilitzada; el *pactwork* de temes exposats que suggereix una realitat al marge de la que ens presenta diàriament la televisió, la premsa i la ràdio. En primera persona, amb detall i de forma subjectiva, el bloc escriu una història paral·lela de la humanitat sense passar pel sedàs de cap altra censura que la pròpia. Post a post, s'inscriuen en la cultura **noves interpretacions de la realitat**.

El bloc, doncs, és un recull d'anotacions sobre les pròpies vivències. Podria no ser res més, però aleshores estaríem parlant de tota una altra cosa. El que singularitza els blocs és la seva audiència, no només la imaginada (calculable amb les eines que hem esmentat al principi) sinó l'explícita, la que es manifesta a través dels comentaris. Dedicarem un apartat per analitzar aquest aspecte.

Finalment, els blocs són una selecció d'enllaços. Enllaços que nodreixen els posts i enllaços que generen la xarxa social. Els primers són els *links* amb què condimentem els nostres textos. Hi ha posts que no contenen enllaços a d'altres posts o a pàgines d'Internet, però molts n'estan sembrats. Aquests enllaços donen sentit en tant que generen per una banda un hipertext vinculat a la xarxa global i per l'altra una xarxa interna (referències al propi bloc) o externa (amb la resta de blocs). L'enllaç s'utilitza per fer explícit el que altrament seria implícit. Quan es tracta d'un enllaç extern a la blocosfera, genera una sensació de coneixement per part del blocaire que el fa servir i afavoreix la comprensió d'un text donat. Quan ens trobem amb un enllaç intern al propi bloc, ajuda a confeccionar un guió personal. I finalment, quan és un enllaç a un altre membre de la blocosfera, contribueix a formar una xarxa social. En aquest darrer cas, l'enllaç és una invitació a la conversa i sol ser correspons amb altres enllaços de solidària reciprocitat. Afegint enllaços al propi monòleg, d'alguna forma li donem una amplitud coral on convergeixen diverses veus. És una eina de legitimació, ressò i interacció real. Per últim, els enllaços que hom endreça en les seves llistes de blocs recomanats insereixen el propi bloc en el registre del "club" de cada blocaire, creant sensació de pertinença, delimitant l'àmbit de prospecció i dissenyant el caràcter del bloc, el seu *ethos* particular.

Una curiositat observada en el treball de camp és que malgrat que potencialment el bloc és un espai que permet triar el tema, l'extensió, la sintaxi, el lèxic i els *gadgets* que s'hi inclouen, la majoria de blocs tenen en comú una extensió, una sintaxi, un lèxic i una convergència temàtica en els aspectes de la quotidianitat de cada bloqueaire. Les particularitats provenen justament del fet que cada quotidianitat té matisos i sobretot de la interpretació d'aquests matisos. Al capdavant, el bloc és un gènere híbrid que sorgeix d'ambdues fonts, *online* i *offline*.

Si parlem de xifres, l'any 2006 hi havia més de catorze milions de persones a tot el món que tenien un bloc a Internet. Cada dia s'obren vuitanta mil nous blocs arreu del planeta (Molist, 2006). El que encara no tenim són dades sobre els blocs que es tanquen, s'abandonen o cauen en un manteniment ocasional. Alhora, alguns estudis són exaltats i les dades d'uns i altres difereixen notablement. Efectivament, els blocs abandonats són molts: és tan fàcil obrir un bloc com tancar-lo o, sobretot, abandonar-lo. Una ullada no sistemàtica als cercadors ens fan constatar que molts blocs han quedat sense actualitzar des de fa temps, anys fins i tot, i que els seus gestors no s'han pres la molèstia de tancar-los. Tots els editors de blocs ofereixen l'opció de suprimir aquell bloc, però rarament ningú l'utilitza. La desídia, la mandra o el cansament fan que senzillament, es deixi abocat a l'univers virtual, com ciberbrossa, un recull de pensaments i imatges sovint comentades que serveixen de documentació, per exemple, per a aquest treball de recerca.

I respecte la ciberbrossa, no són els blocs oberts i desats els únics que ocupen espai. Hi ha un tant per cent gens menyspreable que podria estar sobre el 10% de blocs, que són *spam*, és a dir, blocs que s'han obert per filtrar publicitat o aconseguir adreces per mitjà dels comentaris. Sense voler, un bloqueaire clica sobre el nom i va a una URL que et ven, per exemple, un antivirus, amb una publicitat dura i agressiva: "el teu PC està infectat. Deixa que te l'escanegem i compra el nostre antivirus per a XP", etc.

Els blocs són, segons Debbie Weil:

1. Una forma d'expressió personal autèntica i inèdita.
2. Una eina instantània de publicació.
3. Un diari *online* amb continguts constantment actualitzats.
4. Periodisme amateur.
5. Una cosa que revoluciona la web (pensa en la sindicació)
6. Una forma de crear comunitat.
7. Una alternativa al corrent general dels media.

8. Una eina per ensenyar a escriure als estudiants.
9. Una nova forma de comunicació amb els clients.
10. Una forma de mantenir-se ocupat quan es té molt temps lliure. Molta més gent de la que ho admeteria estaria dins d'aquesta categoria.
11. Una manera de pensar i escriure en paràgrafs curts en comptes d'un llarg assaig (que ningú no té temps de llegir).
12. Un sistema de correu massiu o d'estar en contacte amb els amics i la família.
13. Una manera d'escriure des d'una veu o una personalitat diferent.³

Aquesta extensa descripció toca els tres punts de la nostra anàlisi: l'1 i el 13 fan esment del tema de la identitat i les transformacions que sofreix l'individu quan se singularitza en un medi digital exposat a una ilimitada audiència imaginària; el 6, 8, 9 i 12 parla de les xarxes socials i la comunicació un a un, o un a molts o molts a molts (tenint en compte que cada bloc és un club de molts altres blockaires); finalment, els punts 4 i 7 expressen les repercussions en els nous mitjans de comunicació, en concret, la premsa digital, la creació d'un ciberperiodisme informal i d'una agenda temàtica nova.

Segons Hsi-Peng Lu i Kuo-Lun Hsiao els blocs són pàgines creades de forma dinàmica des d'una base de dades. Poden ser personalitzats des de la perspectiva dels usuaris, perspectiva que incrementa de forma exponencial el potencial de compartir idees en un entorn virtual lliure de costos (Lu i Hsiao, 2007). Al seu torn, José Cervera (periodista i blockaire) ho expressa així: el bloc és el fill no reconegut de la columna d'opinió i la revista de premsa. Ens agrada especialment l'expressió de Berta García Orosa i José Luís Capón García, que fan una definició molt interessant de la blocosfera: **és una segona estructura d'interpretació i jerarquització de l'actualitat** (García Orosa i Capón, 2004).

Tanmateix, no cal obviar les altres vessants. És interessant tenir en compte aquest aspecte: la gent confia en la informació sense filtrar? Si és així, en quin tipus d'informació? Potser sí que ens estem acostumant a buscar coses a Internet i donar crèdit al primer que llegim sense verificar-ho i contrastar-ho. Si és així, els blocs seran la propera revolució informativa, ho estan sent ja. Com afirmava Montserrat Boix a les Segones Jornades de Blocs i Ciutadania a València l'any 2007, "qualsevol notícia té avui una cobertura important de blocs: les primeres entrades als cercadors solen ser blocs". Hem fet la prova per veure si cal

---

³ *The Corporate Blogging Book: Absolutely Everything You Need to Know to Get It Right* (2006).

donar la raó a Boix, fent dues cerques a Google. En la primera hem posat les paraules “sequera a Catalunya”. Les dues primeres entrades són de la Generalitat; la tercera és un bloc; la quarta, cinquena i sisena, mitjans de comunicació digitals; la setena, un altre bloc; la vuitena, la UPC i la nou i la deu, dos blocs més. En la segona cerca hem posat “Crisi econòmica”. Les dues primeres entrades són dos blocs; la tercera i la quarta, un diari digital; el cinquè un altre bloc; el sisè i setè, dues webs-blocs de persones anònimes i sense ànim de lucre; i les tres darreres, mitjans digitals. En dos dels temes que durant la redacció d'aquest treball preocupen més els catalans, la cobertura dels blocs és, efectivament, destacable.

I si respecte al periodisme, aquestes són les modificacions, què passa amb els blocs personals? Els blocs han reemplaçat o reemplaçaran els dietaris en paper? La gent que feia dietaris en paper els ha deixat de fer i ara fa blocs? L'èxit del bloc personal és que, a diferència del bloc periodístic, no li cal de verificacions ni falsacions, es mou en un espai de llibertat. Per tant, la tecnologia no homogeneïtza sinó que és el contingut el que segrega un tipus de blocs d'uns altres. D'aquí la necessitat d'acotar molt el tipus de blocs que s'analitzen. Rebecca Blood, pionera i figura destacada dins la teoria de la blogosfera i autora del llibre *Universo del weblog*, diu en aquest sentit: “Crec fermament en el poder dels blocs per transformar tant els escriptors com els lectors de ser audiència a esdevenir públic, és a dir, de consumidors a creadors”. Blood s'emmarca dins la tendència més apologètica, la que sosté que “molts blocs proveeixen d'anàlisis i crítica. És una mena d'àgora virtual. S'hi participa des del front i des de la rereguarda. És un viatge d'anada i tornada” (Blood, 2005).

Un cop entrats en matèria del que signifiquen els blocs, comencem a filar prim. Els blocs han creat un **nou gènere discursiu**, allunyat del periodisme o altres classes de llenguatge (Gray, 2003). Per a mostra, un post del bloc Metablog

(<<http://metablog.bloc.cat/category/148/290>>), que en fa referència:

Els blocs com a nou gènere?

cyrius | 18 Maig, 2004 00:14

La majoria d'articles i treballs que estem consultant fan referència a les bitàcoles com a gènere de comunicació i àdhuc com a nou gènere retòric i discursiu. Un text realment fecund al respecte és el de Valérie Jeanne-Perrier, Florence Le Cam i Nicolas Pélissier, titulat [Les carnets \(weblogs\) et webzines: création de nouveaux genres?](#): hi trobem la descripció de les bitàcoles com llocs d'autopublicació individuals i col·lectius, un fenomen que posseeix uns trets característics, uns senyals enunciatis i una forma de mettre en page específica. Els autors repassen l'evolució dels blogs, des de la seva aparició com a filters d'Internet, com a selecció

de les informacions més adients que es podien trobar a la xarxa, tot i que amanides amb algun comentari personal. Dels 23 weblogs comptabilitzats al 1999 hem passat als milions actuals, ja sense la forma de filtres, sinó de diaris personals interactius. L'estructura actual ja no es deixa reduir a un repertori d'enllaços, sinó a la realització de posts amb data i hora precisa que es troben ordenats cronològicament de forma inversa. En el text analitzat els blogs es veuen com a formes evolucionades de pàgines personals, ja que no són altra cosa que seus web amb trets diferencials; els bloggers (carnetiers, en francès) són generalment autors i alhora administradors del lloc web, trien els continguts, els transformen en paraules, els transfereixen i responen als comentaris (si s'escau). Demà continuarem amb més aspectes de l'article referenciat.

Al capítol II entrarem més a fons en l'anàlisi del llenguatge blocaire com a gènere comunicatiu. Però abans, seguim exposant aquest estat de la qüestió, desgranat en les diverses consideracions que cal tenir en compte per abastar tot el fenomen blocaire, una de les dimensions del qual és la seva capacitat de generar audiència i interaccionar-hi. En aquest sentit, Rob L. Glazebrook ens diu que per ser efectiu en un bloc, cal tenir una audiència, i per aconseguir-ne una, cal primer crear un *ethos* en què la gent confiï, que la gent admiri, respecti i en gaudeixi. Els blocs amb un *ethos* potent són els blocs més visitats, la veu dels quals és escoltada (Glazebrook, 2003). Per tant, retòrica + *ethos* = audiència. I serà aquesta audiència la que faci evolucionar el tipus d'escriptura d'una pàgina personal tenint en compte les reaccions dels internautes que la visiten. És cert que molts blocs tenen pocs comentaris o cap, tot i que aquest indicador no és simptomàtic d'una total manca d'audiència, donat que les analítiques d'algun bloc explorat amb pocs comentaris han mostrat una audiència existent, cosa que ens du a constatar que tant a la xarxa com a la blocosfera, el fenomen del *voyeurisme* té un lloc destacat. Així com és possible rebre els comentaris sobre els nostres pensaments més profunds provinents d'un internauta de l'altre cap del món, també és possible ésser vist, llegit, per qualsevol persona, en qualsevol moment des de qualsevol indret.

En un altre ordre de coses, Annabelle Klein desvetlla el tema de l'agenda temàtica, un dels punts destacats d'aquesta recerca. «Les pàgines personals i els blocs ofereixen a cadascú l'espai d'una posada en escena de si» (Klein, 2001). Així, el privat esdevé públic, per tant, polític. Una de les primeres implicacions del qual és el canvi de l'agenda temàtica. Aquestes noves activitats d'escriptura i lectura de si i de l'altre són formatives de la identitat, sempre en construcció. Entraríem en nocions com les d'identitat narrativa, ipso, idem... pràctiques que són alhora creatives i formatives. És, doncs, possible, experimentar altres formes de

presentar-se, explicar-se i altres formes de ser. L'anonimat per una banda, la facilitat de publicació per l'altra, i l'efecte ressonador de l'audiència permeten una expressió singular més elegida i un espai per a la ficció, un terreny d'assaig, un assaig del ser. "Sense ser-ne del tot conscient, he creat una nova entitat, probablement una faceta de mi mateixa que no s'expressava pas abans (Dra. Marols, a <www.vladimiramar.blogspot.com>)". Tot això serà interessant d'observar com a influència en la creació d'identitat en els més joves, els que han ingressat en la blocosfera abans que nosaltres i hi són durant més temps, temps de creixement i maduració personals en què la xarxa contribueix a generar una percepció diferent de si mateixos. Pensem quin impacte pot tenir la blocosfera per als que es fan adults tot esbombant el seu anecdotari més íntim a la xarxa.

Com dèiem, un dels aspectes més analitzats respecte els blocs són els comportaments dels usuaris pel que fa a la formació i manteniment de les seves audiències. Les expectatives de resposta determinen el comportament de l'usuari (Lu i Hsiao, 2007). Les seves motivacions, els factors socials, les normes subjectives... són els factors que afecten la intenció dels usuaris a l'hora d'actualitzar els seus blocs. La persuasió és un concepte clau. Aquesta capacitat de motivar lectors passatgers a quedar-s'hi, a repetir i, finalment, a comentar és la força que sovint fa que actualitzem els nostres blocs.

Però tornem a l'inici. Encara hi ha molt a dir sobre què és un bloc, tot i que pensem que no cal fer-ne una descripció formal exhaustiva, sobradament comentada a estudis com el d'Enric Gil (*Blocosfera: les bitàcoles i l'audiència*, 2004), Enric Bruguera (*Els blocs*, 2006) o el de Mercè Molist (*La blocosfera catalana*, 2006). Direm que l'èxit dels blocs radica en què per primer cop l'usuari és escriptor, editor, corrector, crític i tot això sense saber HTML. Els blocs han tingut un molt bon posicionament a Google i altres cercadors, això provoca que moltes cerques donin com a resultat pàgines de blocs. A més, l'enorme quantitat de vincles entre blocs també els potencien al rànquing de resultats. La clau en el desenvolupament dels blocs ha estat el sentiment de comunitat i recolzament mutu. El 44% de persones entre 18 i 35 anys consulten la web almenys un cop al dia, i només un 19% llegeix el diari. El propi Bill Gates va senyalar la creixent percepció per part de Microsoft del fenomen blocaire com una potencial amenaça, i alhora com una nova oportunitat de negoci. Aprofundirem en aquest aspecte al capítol III. En tot cas, sabem que al voltant dels blocs han sorgit noves eines com Geoblog (mostra en temps real les actualitzacions) o Blocat. Ambdós recullen només les bitàcoles que s'hi han registrat.

Els blocs, des d'un punt de vista informatiu, són un vehicle de comunicació com qualsevol altre, que poden anar creant un arxiu propi de les notícies, imatges o infografies que es publiquen a la xarxa. Des d'aquest enfocament, sorgeix la qüestió de la credibilitat, com hem vist més amunt. Amb els blocs neixen noves formes d'aprendre, d'informar-se, de comunicar, de transmetre informació, que defugen el paradigma tradicional de censura-control-rigor. Aquest paradigma és un arma de doble tall, donat que legitima un tipus de coneixement, el que proposen les elits i les classes dominants; però alhora està sotmès a verificacions i constatacions per part d'aquestes elits. Com diuen Flores i Aguado, el problema de fons és la pròpia concepció de la xarxa, l'absència de normes i de legislació. Problema i virtut al mateix temps, perquè si bé hem de fer front al tema de la veracitat dels continguts, i això pot suposar a la llarga un problema de certesa o incertesa, de legitimitat, al capdavant, per primera vegada no estem subjectes a monopolis informatius i podem accedir a la informació amb molta més llibertat i de forma més heterogènia. En aquest sentit, Dan Gillmor, ex col·laborador del *San José Mercury News*, afirma que estem passant d'un discurs doctrinal i unilateral a un fenomen situat entre la conversa i el seminari (Gillmor, 2004).

Els observadors més profètics proposen convertir els blocs en una eina més del periodisme. I de fet, força diaris nacionals i estatals estan en aquesta línia, tant en l'oferta d'espai bloquejat per als lectors, com en la blocosfera de col·laboradors que penja del seu portal. Al mateix temps, pocs diaris digitals queden ja que no permetin que els seus usuaris hi deixin comentaris. La premsa digital comença a reaccionar davant la idea que el monopoli de la informació els pertanyi. Efectivament, un dels avantatges derivats de permetre que els lectors creïn blocs dins dels diaris, és que generaran trànsit amb el diari, posicionant-lo amunt en el rànquing. Hi ha bitàcoles, a més, que s'han convertit en un referent periodístic.

Si sumem els dos aspectes tractats fins ara conclourem que la participació de la ciutadania per mitjà dels blocs conforma el perfil de la nova audiència d'Internet i que, aplicat a la premsa i a la informació, és aquesta ciutadania connectada qui, a poc a poc, està participant en la configuració de la nova agenda temàtica... no és massa agosarat afirmar-ho. Més endavant veurem si aquesta ciutadania, tanmateix, és representativa de tota la població o la fractura digital és encara massa profunda i de nou ens trobem amb un grup amb capacitat de maniobra que fa front a un poder establert, però que no deixa de ser una altra elit. Per posar una comparació, és com si una **tecnoburgèsia** estigués eixamplant els límits de les esferes de poder més aristocràtiques. Ara hi ha més veus, però continuen havent-hi moltes més veus a fora, silenciades.

En resum, els entusiastes dels blocs diuen que és un periodisme més proper i amb major interactivitat amb els lectors. Els crítics, per la seva banda, afirmen que l'abast global dels blocs i la seva informació encara no té reglaments que ajustin els continguts a un marc ètic i legal, distanciant-los d'esdevenir fonts reals d'informació. A més, pel que fa a les agendes temàtiques, com veurem, sorgeix la pregunta: si l'atenció dels mitjans sol anar cap a les grans figures, donat que aquestes orbiten a l'entorn dels temes de l'agenda oficial, i la gran majoria dels blocs els escriuen persones desconegudes per a audiències prou reduïdes, com una persona anònima pot generar temes i notícies al marge dels oficials i crear un flux suficientment representatiu? Qui les llegirà? Com hi accedirà? Es pot trencar l'*hàbitus*? De fet, hi ha moltes petites audiències que sumades fan una gran audiència prou significativa. Què ens diu això? Hi ha individus amb capacitat de sostreure's de certes pràctiques homogeneïtzadores i d'altres que no? I per què? El treball de camp mira de donar resposta a aquesta difícil qüestió heretada de la sociologia de Bourdieu, que ens diu que les persones estem massa ancorades en hàbits concrets com per modificar-los: l'hàbit és una estructura estructurant (similar als *frames* descrits per Lakoff) que organitza les pràctiques i la percepció d'aquestes pràctiques més enllà de la consciència i el discurs (Bourdieu, 1988).

En tot cas, sabem que en relació a aquesta pregunta, en sorgeix una altra que serà més fàcil de contestar: el tema de la fractura digital. Si analitzem les motivacions dels blocaires a l'hora de posar-se a escriure un bloc, una primera qüestió és l'accés. Els coneixements tècnics van suposar un hàndicap per a tots aquells i aquelles que volien tenir una pàgina web personal o professional. La majoria van haver de contractar un informàtic. Els blocs, malgrat que continuen sent un espai restringit, si considerem tota la ciutadania, han permès a molta gent d'accedir a la xarxa de forma individual i sense intermediaris. La tecnologia *blogger* facilita molt la tasca, no cal grans habilitats ni coneixements de software per obrir i mantenir un bloc senzill. Tant és així que comença a donar-se el fenomen del bloc-web: és a dir, persones que utilitzen el seu bloc com si fos una pàgina web. En alguns casos, aquest bloc-web té una durada limitada i concreta en funció dels objectius del seu editor: per exemple, hi ha blocs que s'obren per penjar les fotos d'un habitatge que es vol vendre. Un cop venut, aquell bloc quedarà deshabitat o en el millor dels casos, la persona que el gestionava el tancarà. L'habitual, com dèiem abans, és abandonar els blocs com xavalla, en comptes de tancar-los. Això fa que les estadístiques sobre blocs oberts actius no siguin fàcils d'elaborar.

La majoria de blocaires usen editors senzills com Blogger mentre que els més avançats passen a sistemes com WordPress i alguns fan servir l'HTML directament, perquè els dona més control sobre el format. La majoria, però, fa servir les eines bàsiques de software del bloc i no explora més enllà les seves possibilitats: disseny bàsic, estructura de post-comentari i alguns enllaços. Els usuaris més avançats incorporen tot d'elements com llistes d'enllaços endreçades, imatges, podcast, youtube, analítiques, qui està llegint en aquell moment, etc. Normalment segueixen les estadístiques del bloc, en canvien el format i disseny o hi penjen vídeos, cançons i diapositives.

Per altra banda, el software del bloc permet diversos nivells de privacitat: el més alt és el que demana contrasenya per accedir-hi (poc usat). Els més oberts permeten comentaris a tothom. Per evitar el *spam*, existeix la possibilitat d'habilitar un codi d'accés per deixar comentaris (un nombre o una paraula), així com demanar a l'usuari que s'identifiqui amb un compte de correu, són les eines per evitar que un robot pugui omplir automàticament un formulari web per enviar informació de forma massiva (vegeu figures 1 i 2).

Fig. 1

Fig. 2

A screenshot of a web form titled "Afegeix un comentari" (Add a comment). The form has an orange background and contains the following fields: "Tema" (Topic), "Afegeix un comentari" (Add a comment) text area, "El teu nom" (Your name), "La teva adreça de correu (si en tens)" (Your email address (if you have one)), "La teva pàgina personal (si en tens)" (Your personal page (if you have one)), and "Introdueixi el text de la imatge:" (Enter the text of the image:). The CAPTCHA image shows the number "52009". A red circle highlights the CAPTCHA input field, and a red arrow points to it from the right. At the bottom of the form is an "Envia" (Send) button.

Per anar cohesionant aquest estat de la qüestió, tornem al punt de la identitat. Com s'arriba als blocs, què s'hi fa, què modifica en termes de comunicació intra i interpersonal. La gent descobreix blocs nous a través dels enllaços recomanats pels autors dels blocs que solen llegir, fet que ens condueix a pensar que les xarxes es generen per vincles de confiança. Fins i tot quan no es coneix l'autor del bloc, el fet de visitar-lo amb una certa freqüència genera confiança en l'usuari.

Per una altra banda, es produeixen pràctiques força curioses: tot d'una, un bloqueja tanca un bloc i n'obre un altre amb una identitat diferent. Per què? També hi ha gent que manté més d'un bloc amb la mateixa identitat. Tot això ho mirarem amb deteniment al següent capítol.

Molts bloquejats estan pendents de l'audiència, fins i tot en blocs on és pregonada una flagrant intimitat. I a l'inrevés: hi ha audiències que "necessiten" la seva dosi de post. I ho expliciten quan un bloquejat ha estat un temps sense penjar una nota. Vegem aquest exemple:

RitusLee ha dit: Que bé que hagi tornat Perdi, he trobat a faltar tant aquesta encantadora normalitat teva! ens veiem (per dissort dels dos) entre mobles vells.

Miquel ha dit: Bentornat! Encara que no deuria haver marxat, vostè. Moltes felicitats. És agradable l'aire fresquet i els dies d'abril, que ja s'acaba. I els bàndols, imprescindibles per situar-nos.

*Maria ha dit: Ei!! Se't trobava a faltar!! Què bé que hagi tornat. I què vols que et digui, si ser normal vol dir saber trobar el punt exacte on comença un somriure, doncs que visquin els normals!*⁴

Per aquesta sensació de ser observats, als blocs personals la gent mesura i calibra molt el que vol revelar i el que no vol que sigui revelat. Força blocaires combinen comentaris molt reflexionats sobre qüestions serioses amb revelacions de l'experiència personal i comentaris superficials o detalls nimis sobre aspectes molt particulars. A tall d'exemple:

No es pot anar a més de 80 per no contaminar. Ho compleixo al peu de la lletra i m'adelanta fins i tot el camió de les escombreries.

*Ara són dues famílies amb 5 nenes que potser quan estiguin arribant als 40 es preguntaran com es van conèixer.*⁵

Les motivacions per escriure un bloc són: documentar la vida de l'autor, buscar els comentaris i les opinions dels altres, l'expressió emocional, endreçar pensaments i idees per escrit, i formar i mantenir comunitats (Nardi, Schiano, Gumbrecht i Swartz, 2004). Per a molta gent que va a viure fora, mantenir un bloc és una forma de conservar el contacte amb la família i els amics en una forma més efectiva que el correu, de comunicació "un a molts". És un lloc, a més, per penjar fotos, i on les persones amb qui mantenim relacions més íntimes poden dir-hi la seva.

Per tant, segons aquests autors, la creació d'una audiència no és l'aspecte únic ni central a l'hora d'obrir un bloc. Vam incloure, doncs, al nostre treball de camp la pregunta: "si no tens comentaris, per què fas un ciberdiari que tothom podria llegir i no un de privat?". Les respostes més destacades van ser: picar és més ràpid que escriure en boli i pots corregir-ho més fàcilment; tens un arxiu ben endreçat accessible des de qualsevol lloc amb connexió; i encara més important (el factor psicològic): força gent escriu blocs com una forma de documentar la seva vida i afirmar la seva existència (amb l'audiència real o imaginada), donar-li un ressò, amplificar-la. I això, com insistirem al capítol següent, du l'aire dels temps: la individualitat narcisista, la necessitat d'afirmar l'ego i sortir de l'aïllament, fent-se un lloc en la comunitat difusa. El *peer-to-peer* o el un entre molts, per tant, és una manera de consolidar la identitat per no diluir-la en l'anonimat de la massa.

---

⁴ Comentaris al bloc de Perdedor <<http://carndebanqueta.blogspot.com/>>

⁵ Pardalet, fragments de diversos posts. <<http://dnalorodel.bloc.cat/>>

Així doncs, una de les **motivacions** més profundes és la de sentir que estàs relatant la teva vida als altres en temps quasi real amb la il·lusió de **ser**, potencialment, **en la mirada dels altres**. Quan no es té prou valor o assertivitat per escriure als amics particularment per explicar-los coses que un pensa, sent o sap, obre un bloc, per exemple, sobre crítica de cinema o de literatura. Ser a la xarxa legítima d'alguna forma el que la comunicació informal presencial podria passar per alt. Aquesta necessitat de ser algú, de destacar entronca amb els valors contemporanis explotats per la publicitat en una exaltació de l'individu i el seu dret a reafirmar-se en una postura egocèntrica: "Tu t'ho vals", "sigues tu mateix/a", "permet-te un moment per a tu"... Dins d'aquest marc d'individualització expansiva, la blocosfera pot esdevenir un *Speaker's Corner* personal, un lloc on cridar des del jo per transcendir l'anonimat, obtenir autoritat, existir.

Una altra de les funcions observades en els blocs és la de conjurar les emocions de tristesa davant la mort d'éssers estimats. Aquest paper elegíac el podem constatar en un munt de posts:

*Aquest Sant Jordi estic trista. Deixeu que ho estigui. Passo el dol d'una pèrdua.*⁶

*Adéu, vés on hagi d'anar. He estat feliç amb tu. Tu amb mi. Hi tornaria, a tot.*⁷

*Els seus estan tristos perquè fa uns dies que ens ha deixat. El seu buit serà difícil d'omplir..*⁸

Per a certs tipus d'activitat, escriure a un bloc és molt útil i benèfic, gairebé balsàmic. És el cas dels poetes amateurs. En la blocosfera troben un petit espai comunitari, protegit i amb certa ressonància. Allí hi publiquen, potser per primer cop, són llegits per altres poetes i n'obtenen les seves primeres crítiques.

En aquest cas, un bloc és un aparador alhora privat i públic. I com a aparador, una crítica que se'ls fa des dels sectors més avançats és que els blocs poden i haurien de facilitar les possibilitats d'interacció amb altres tecnologies com el correu electrònic, la baixada de vídeos o música, la tecnologia RSS, etc. Blogger, el més usat, és més senzill però té menys eines i ofereix menys aplicacions. Algunes comunitats sí ofereixen serveis als membres, com saber qui està connectat, però amb un cost.

Des de la perspectiva de gènere, com veurem a l'epígraf sobre el gènere i a la fractura digital, podem afirmar que les dones han apostat pels blocs. L'Estudi Intel aporta dades

⁶ Maria Escalas a <<http://mariaescalas.blogspot.com/>>

⁷ Lu a <http://vladimiralmar.blogspot.com>

⁸ Pardalet a <<http://dnalorodel.bloc.cat/>>

significatives: a Espanya, el 22% de les dones és bloquejada enfront un 18% dels homes. Ara bé, si ens basem en les audiències, trobem que els blocs més comentats solen ser blocs mediàtics, normalment a càrrec d'homes. La raó, l'*hàbitus*: la lògica pròpia del sistema jeràrquic i l'estructura de poder fa que l'atenció recaigui majoritàriament en els homes. No ha estat l'objectiu d'aquesta recerca, però volem deixar aquesta qüestió plantejada aquí: valdria la pena fer un estudi sobre audiències relatives i absolutes per establir si en realitat, la suma de totes les microaudiències no superaria les grans audiències mediàtiques, per saber si el fet que hi hagi més blocs escrits per dones implica que també són més comentats. La web Mujeres en Red va publicar l'article "*¿Por qué apostamos por los blogs?*" on s'engrescava les dones a usar aquesta tecnologia per a l'empoderament i la visibilitat de les seves idees. Al parer de la seva webmaster, la periodista Montserrat Boix, els blocs faciliten l'autonomia de les dones i la seva presència a Internet, alhora que fan sentir les seves veus, donen a conèixer les seves opinions i participen a la xarxa. En la mateixa línia, la diputada socialista Lourdes Muñoz Santamaría afirma que un dels grans objectius polítics és potenciar la presència de les dones a Internet com un espai clau per al seu empoderament en l'àmbit públic i com a estratègia per aprofitar les oportunitats que ens ofereix Internet i fer que les iniciatives polítiques de les dones siguin més visibles.

Un cop vist com funcionen els blocs per generar subjectes d'informació, posem també sobre la taula la qüestió de l'impacte sobre la cultura. Hi ha un discurs molt crític amb aquesta nova Internet, venerada per molts, que predica que sembla situar-nos davant d'una utopia de llibertat i accés global a la informació i al coneixement que, tanmateix, veiem esvair-se a poc a poc en analitzar i observar detingudament com es van succeint els esdeveniments des del punt de vista del mercat i la política. Així doncs, tot i que sembla que som testimonis de processos de transformació i de canvi estructural que estan modelant l'acció social i l'experiència humana, no podem perdre de vista aquesta perspectiva crítica que tem que tot plegat pugui ser fagocitat per les estructures existents. Per la nostra banda, hem intentat no fer de la tecnologia un objecte de culte ni considerar-la com un monopoli estratègic, i tanmateix no menystenir que la tecnologia pot establir mecanismes de relació social que permetin traslladar el seu discurs més enllà de la xarxa.

Acabem aquest marc teòric havent pogut constatar d'aquesta enunciació dels diferents posicionaments sobre la qüestió dels blocs que **la tria tecnològica implica solucions culturals**, de major o menor abast. Podríem concloure que el món dels blocs marca la segona generació de pàgines a Internet (Aguado i Flores, 2006).

CAPÍTOL I QUÈ ÉS UN BLOCAIRE

Sembla que fer un bloc és un fort impuls d'expressar uns bits de singularitat sobre nosaltres mateixos. Tots sabem que només som un munt de nombres, objectiu d'ideologies i de màrqueting. Tanmateix, de tant en tant trobem les eines adequades en la filosofia que caracteritza una època per tal d'assimilar aquest bit desconegut anomenat un mateix.

Geert Lovink

El tema de la identitat és primordial. El bloc és una concepció de la identitat que surt a l'escenari.

Sherry Turkle

LA CREACIÓ DE LA CIBERIDENTITAT

Un blocaire és una identitat. Rera un nom en clau que rarament és el nom real de la persona que gestiona el bloc, hi ha una veu, o diverses, al servei d'una comunitat de lectors periòdicament participatius. Al seu bloc, Flaneuse, l'autora del bloc s'autodescriu:

La Flaneuse passeja, observa, fotografia, descriu, retalla, i col·lecciona tot allò que va trobant tan quan camina pels carrers del món com quan viatja a través de la xarxa, de la literatura o de l'art.⁹

El crític d'Internet holandès, Geert Lovink, afirma que els blocs són eines publicitàries de la xarxa, fàcils d'utilitzar, però que també creen un tipus específic de subjectivitat.

Efectivament, hi ha una voluntat d'autodefinir-se, encara que aquella o aquell no siguis ben bé tu, o només en part. El bloc com una forma de psicologia exterioritzada, una part de la teva psique (Clark, 2002), tot i que els que hi escriuen regularment saben que **els blocs són subtils**, que no es pot "matar tot el que és gras". Per una banda la longitud del post, que té a veure amb la disponibilitat de temps que tenim els lectors per navegar, no permet mostrar més que un fragment del jo, una instantània en paraules d'un moment viscut o imaginat. Per altra banda, hi ha un intercanvi regular de lectura i escriptura entre blocaire i lector. Els papers s'intercanvien diàriament, cosa que fa que la narració del jo no sigui lineal sinó discontinua.

---

⁹ La Flaneuse a <<http://azotacalles.net/flaneuse/>>

Annabelle Klein exposa com es transforma tant la identitat com el discurs en pro de l'articulació d'un ciberjo i d'un cibertu, ambdós, percebuts en la transacció post-comentari. Més endavant parlarem del comentari com a eina que alhora configura la identitat del blocaire i genera la xarxa social que anomenem blocosfera.

Si seguim el fil conductor que enllaça la identitat amb el llenguatge veiem com aquest genera una forma recitada de "jo" contemporani que permet a cadascú donar-se forma pròpia (Klein, 2001). A través del llenguatge dels blocs, tant com per mitjà del seu contingut, el diari evoluciona vers la conversa. En el bloc personal d'expressió creativa és on es produeix de forma més evident la creació d'una identitat per mitjà d'una narrativa que evoluciona en funció del feedback que ofereixen els comentaris. Un cop l'audiència invisible es materialitza en forma de pseudònim i de les línies de text que algú escriu en un requadre habilitat amb aquesta funció, el o la blocaire inicia el seu periple al voltant del propi jo. És en aquesta circumnavegació on es troba l'essència del bloc personal.

De l'acte egocèntric (en el sentit de centrat en ell mateix) que suposa escriure un diari personal es passa al diari compartit. De totes formes, si escriure un diari personal que hom desca en un calaix amagat és un acte d'egocentrisme o de teràpia o bé una expressió individual de caire artístic no ho entrarem a dilucidar a fons en aquesta recerca. Tampoc farem una anàlisi exhaustiva de les diferències i similituds entre el diari tradicional privat i el diari *online* públic. Però sí que mirarem les motivacions que porten a obrir una finestra en la intimitat perquè qualsevol persona, potencialment, hi pugui treure el nas, observar, saber i fins i tot opinar. La blocosfera és el regne dels *frikis* i dels narcisistes o això és un retrat caricaturesc que només exagera alguns trets i n'ignora la resta? La gran incidència dels blocs respon a la seva facilitat de publicació, per tant, a una experimentació transitòria i efímera o enganxa per altres raons que cal escatir? Klein insisteix en el factor psicològic de la identitat que aprofundirem al final d'aquest capítol. El jo es fon amb el tu, un jo i un tu imaginaris i imaginats, en el procés de l'escriptura, que evoluciona segons les reaccions dels internautes que visiten el bloc.

La cibercultura ha provocat canvis en la vida de les persones on, efectivament, noves formes d'interacció són possibles en la mida que el cos s'esvaeix. Aquests canvis promouen una reflexió sobre les fantasies i somnis sorgits de la cibercultura que, bàsicament, tenen com a fons la possibilitat de fugida, la capacitat de transcendir les limitacions físiques i espaciotemporals. Autrem-nos un moment en aquesta reflexió: d'una banda, és cert que a la xarxa hi ha menys barreres pel que fa a espai i temps, però cal vigilar de no caure en una

hiperficció d'aquestes possibilitats –que no són ni de bon tros il·limitades– de no professar una fe cega en la tecnologia, com hem dit de bon principi, car les constriccions existents (pel que fa a l'*habitus*, al pes del mercat o a la fractura digital, etc.) hi juguen un paper que no hem de menystenir.

Efectivament, els somnis utòpics que presenta Dery troben una forta crítica basada en les conseqüències negatives de la tecnologia. Quines són aquestes crítiques? Les podríem resumir en una: la imatge onírica d'un món lliure i connectat ens distreu dels problemes reals al nostre voltant, ens insensibilitza o, millor, invisibilitza el que passa fora de la xarxa: “cada cop estem més cecs als problemes de l'entorn per causa de la resplendor metafísica que exhaleu els filòsofs ciberdèlics, els futuròlegs corporatius i els programes de divulgació científica” (Dery, 1998).

Tal com va passar amb la postmodernitat, que va qüestionar la fe il·limitada en el pensament il·lustrat i la utopia del creixement sostingut, ens trobem ara amb un tecnoescepticisme que proclama la seva manca de fe en el poder de la tecnologia per transformar el món.

El bloc és una oportunitat sense precedents d'expressió individual a escala mundial (Blood, 2005). Quan parlem d'aspectes públics o privats en els blocs (a diferència dels diaris íntims, mostres de tu allò que vols que sigui vist a una comunitat potencialment molt extensa), hem de tenir en compte la realitat diària dels blocaires, que solen coincidir en aquell espai compartit amb una sèrie força estable de lectors i comentaristes. Al capdavant, el que s'acaba creant és un “saló” privat, on només ocasionalment i estranya apareixen “cares noves”. Alhora, però, és fàcil oblidar que el bloc és domini públic i que cal fer-se responsable d'allò que es publica. Arriba un moment que un creu estar en el saló o la biblioteca de casa, sol o amb els seus quatre o cinc convidats, i resulta que rere les finestres, hi ha tot de cares mirant el que passa dins. Es produeix aquest efecte inesperat: buscant de fer pública la pròpia intimitat, però amb la necessitat de preservar-la de possibles crítiques o atacs, el blocaire s'acaba relacionant amb personatges afins, i oblidat que ha obert una finestra al món. En aquests casos, més valdria generar una nova eina, un bloc que funcionés com un *newsgroup*.

En el fons, no estem mirant de reproduir la intimitat que teníem en un diari privat, compartint-la de forma narcissista amb una audiència d'afins? No volem, al capdavant, que el diari íntim ressoni i aplaudeixi, en comptes de generar una forma de comunicació coral? La resposta a aquesta pregunta no és unívoca. Hi ha els dos perfils de blocaire: el que vol ser escoltat, i només respon els comentaris o comenta altres blocs com a estratègia per mantenir aquella

audiència lligada al seu bloc, a la seva veu; i el bloqueig que gaudeix de la trama que es genera, i on ell va saltant, de bloc en bloc, de conversa en conversa, en qüestió de minuts i sense moure's de la cadira, per ampliar els seus propis coneixements i engrandir el seu petit món quotidià.

En aquest apartat de la identitat hem trobat autors que parlen dels bloqueigs com d'artistes. I d'artistes com a constructors de ponts o individus disposats a resoldre problemes, acceptar reptes per aprofundir en la investigació, establir nous models. Dins d'aquesta definició són vistos com a treballadors flexibles i desprotegits que extrauen capital (cultural, però transformable econòmicament pels qui disposen dels mitjans necessaris) processant diversos materials humans. Realement són artistes els bloqueigs? O més aviat projectors de subjectivitats? Un altre tipus de bloc amb molta incidència és el de l'expert sobre un tema. Hi ha moltes persones que utilitzen els seus blocs per transmetre els seus coneixements d'expert. D'aquesta manera, a part de beneficiar tota la comunitat, també aprofiten per guanyar notorietat. Artistes, experts, exhibicionistes, constructors d'un nou periodisme amb una agenda que es construeix diàriament i entre tots, a la blocosfera, i és il·limitada... els i les bloqueigs constitueixen una nova modalitat de cibernetes.

Tot seguit en veurem un tast, del que el treball de camp ha aportat a aquestes qüestions obertes. Abans, però, tinguem present que a la xarxa podem projectar formes de fer, de col·laborar, d'intercanviar informació i coneixements i de participar en la vida pública (blocs), com a agents constructors d'imaginari o com a consumidors.

EL CIBERJO

Un dels trets de l'era informàtica és que tot i que el cos segueix existint, es té una certa sensació de pèrdua del mateix en la immersió en un món virtual. Davant la televisió o la pantalla de l'ordinador ens alienem del nostre cos, que per altra banda és avui més cibernètic que abans d'ahir (els implantaments dentals, les pròtesis, les silicones, els aparells que regulen el batec del cor...). Aquest cos ha quedat desfasat davant la tecnologia o bé s'ha vist transformat per les màquines. El *cyborg* és la nostra ontologia (Haraway, 1991), és la unió entre organisme i tecnologia, entre cultura i natura i entre realitat social i ciència ficció. Aleshores, quan entrem en l'espai virtual, on el cos s'atura i deixa de tenir importància, el que pren el relleu és la seva identitat, que ja no es basa o se situa en el cos sinó en un jo fins ara inexistent. Al ciberespai, les faccions es transformen en bits, deixem de

ser visibles per ser perceptibles. I alhora que publiquem la nostra vida privada, ens la podem inventar.

El “nick”, pseudònim amb què una persona accedeix a la xarxa quan crea un bloc o entra en ell, és una mena de doble seu. Algú que parla i s'expressa en el medi electrònic i que, com les imatges oníriques de les pintures de Magritte, *no és aquella persona*. En realitat, no és una persona la que escriu un post o la que el comenta. És una identitat, un ser percebut. Aquestes transformacions psicològiques passen de l'esfera de l'individual a la social, generant nous tipus de relació intra i interpersonal. Tal com explica MacLuhan, “l'extensió d'un sol òrgan dels sentits, altera la manera com pensem, com ens comportem. Quan aquests paràmetres canvien, l'home canvia” (McLuhan, 1988). Així, doncs, en un context tecnològic recolzat per una iconització de la persona a través de la publicitat omnipresent, cada cop sembla més plausible el fet de reinventar-se a un mateix. La pressió sobre la identitat és màxima: cal definir-se políticament, a nivell religiós, expressar obertament la tendència sexual, modificar el cos mitjançant cirurgia, tenir un alt i progressiu nivell de consum i finalment, triomfar: aconseguir la distinció i l'èxit en totes i cadascuna de les empreses que iniciem.

Davant un panorama com aquest, és fàcil decidir-se per l'evasió digital, on podem alleugerir certa càrrega del jo social en la gestació d'aquest altre jo, el cibernètic, molt més ingràvid, mutable i adaptable a un medi menys hostil, com pot ser la xarxa.

Tot i així, la sobreestimulació a què s'està sotmès en el món real no desapareix en el virtual. En aquell espai de possibilitat quasi infinita, també rebem milers d'impactes que ens modifiquen. La diferència és que es pot exercir més control sobre el que apareix a la pantalla de l'ordinador que als missatges del carrer, que no podem elegir. En ambdós espais, la ficció preval: el que sembla s'imposa al que és: un cos, un rostre, un eslògan... qualsevol representació, inclosa la del llenguatge, substitueix l'objecte o acció real. Aquesta iconització ha penetrat de tal manera a la vida humana que aquesta sembla trobar-se més encaixada si reinventa la seva identitat tornant-se ella mateixa una altra icona. Mery Cherry, Perdedor, Elrohir, Flaneuse, Nao Sampac, Vladimir... representacions de persones, no pas persones, aquests pseudònims serveixen de metàfora al que passa a fora, en un entorn que avasalla la humanitat i exigeix una sèrie de transformacions en la percepció de nosaltres mateixos i la realitat que ens envolta (Dery, 1998).

Tot seguit, hem seleccionat de la mostra un seguit de posts, anotacions o articles d'uns quants dels blocs seleccionats en la nostra mostra per il·lustrar l'anàlisi feta a continuació.

1 - Mery Cherry / Terra d'Escudella

Blocaire des de gener de 2006

LA TARONJA MECÀNICA (VERSIÓ LLIURE NÚM. 45.1)

Publicat per merycherry 10:46 | [Comentaris \(5\)](#)

Aquella gent van dedicar tota una tarda a allisar-me el cabell. Quan per fi van haver acabat, van clavar-me una clenxa perfectíssima al mig del crani. Després em van posar unes calces de satí, unes mitges de seda, unes sabatetes de taló, sostenidors de copa, una brusa escotada. Em van pintar els llavis, els ulls, la cara, l'ànima. Tots els renecs que havia après curosament al magatzem, els van tallar de soca-rel.

2 MEMES

Publicat per merycherry 15:54 | [Comentaris \(17\)](#)

I ara el teu, Lu! (no em renyis, però és que l'època obliga i s'han de donar idees!!)

Coses que m'agrada que em facin:

Que em regalin flors o plantes

Que em regalin moments

Que em regalin cosetes per halar

Que em regalin records personals

Que em regalin entrades per anar a lgun lloc

Coses que m'agrada fer:

Regalar flors

Regalar llibres

Regalar records personals

Regalar moments

Regalar coses per compartir (jjji)

ESTACIONS

Publicat per merycherry 20:44 | [Comentaris \(6\)](#)

Caminar sobre tou m'agrada. M'agrada sobre tou caminar. Tou m'agrada caminar sobre. Sobre caminar m'agrada tou.

PER FER-VOS UNA MICA D'ENVEJA (SANA)

Publicat per merycherry 07:25 | [Comentaris \(20\)](#)

D'aquí una setmana i mitja agafo un avió direcció Buenos Aires. Al cap de dos dies ens trobem allà amb unes molt bones amigues de Canadà i amb la Laura, la meva millor amiga. Estic contenta. No tan sols pels motius evidents, sinó també perquè el projecte d'aquest viatge va començar amb molt mal peu i va continuar amb molt mal peu i, quan semblava que també acabaria amb molt i molt mal peu, vés per on tot plegat va anar agafant un altre caire i, per ara, les perspectives no poden ser millors.

***

Veü narrativa: Autora amb una expressió personal lliure i poètica que inclou referències culturals. No fa una exposició literal d'anècdotes viscudes, sinó que les converteix en petits textos literaris molt variats, sense nexes d'unió entre ells. Cada post és una sorpresa.

Temes: Viatges, teatre, literatura, petites anècdotes de la quotidianitat ficcionades, històries de la feina, amors impossibles, berenars a mitja tarda.

Freqüència de publicació: La mitjana de l'any 2007 és de 10 post al mes; mesos amb més posts: gener, agost i octubre; amb menys: juliol i desembre.

Mitjana de comentaris: 12, amb moltes variacions (el post més comentat de l'any 26 comentaris; el menys comentat, 2).

Imatges: Normalment sense imatges. De tant en tant, esporàdicament, hi insereix alguna, o més d'una en un mateix post. Solen ser fotografies fetes per ella, estretament lligades al text. En algun cas, són imatges il·lustratives d'Internet.

Línies: Una mitjana de 9 línies per post, amb posts de 25 (màxim) i 2 (mínim).

Tipus de text: Poètic, narratiu, diari, lletres de cançons... en un ordre aleatori.

Tipus de llenguatge: Una barreja d'expressió col·loquial i culta, amb predomini de la voluntat narrativo-poètica. S'endevina la intenció de crear un estil propi, que juga amb l'ambigüitat de la redacció d'anècdotes personals mesclada amb elements màgics o intertextuals (picada d'ullet a lectors de la narrativa de tradició europea).

2 - Pardalet / Omplint Buits**Blocaire des de novembre de 2005**

CONTES VORA EL MAR

Enviat a [Històries](#) per dnalor el 14 Gen 2008

Hi havia una vegada un pardalet solitari que tenia el mal costum de posar-se a cantar sota la finestra d'un rus. Un rus que disfrutava amb el piular alegre de l'ocellet i que de tant en tant se l'enduia a passejar. El pardalet s'acomodava a la butxaca del rus, una butxaca d'aquelles que conviden a guardar-hi les mans quan fa fred. Una de les excursions va portar el rus i el pardalet fins a la platja. Des d'aquell dia el pardalet ja no canta. Només

explica els contes de la princesa Lu.

[13 Comentaris](#)

EL TRÍPTIC

Enviat a [Històries](#) per dnalor el 22 Ago 2007

A mí m'agrada mirar endavant. Sóc més feliç quan aconseguixo viure el moment i gaudir-lo. A vegades, però, no sóc capaç i el cap retrocedeix cap a moments pretèrits. Moments d'alegria i alguns de tristor. Els 13 d'agost són per la tristor. Un sentiment de buit, mil imatges que el volen omplir i el record d'un bon amic que va decidir abandonar-ho tot. Et segueixo trobant a faltar.

[15 Comentaris](#)

MONTSANT, PERNIL I VLADIMIR

Avui en Vladimir ha vingut a sopar a casa. Embolcallat amb la seva capa siberiana i el barret estil Mussons s'ha presentat amb una ampolla de Montsant a la mà. Un cop a casa hem sopat pernil de la panera i hem comentat l'actualitat blocaire. Ens hem cruspit uns quants Cherrys fent-los explotar en la boca i delint-los en el paladar. En algú massa verd li hem hagut de clavar l'ullal com qui clava l'escuradents a l'oliva amb anxova. Ens hem pres 7 gots de vi un darrera l'altre i glop a glop hem apurat l'ampolla. Només ens faltava la Salomonica fent-nos de cambra i una Matrioxka ventant-nos una mica. Ara tothom fa sopars de blocaires. Visca els blocs i la seva espontaneïtat.

[11 Comentaris](#)

ENHORABONA!

Enviat a General per dnalor el 15 Nov 2005

*Si llegeixes aquest missatge és perquè el procés de registre s'ha realitzat correctament.
Benvingut a la Catosfera. Esperem que sigui productiu*

7 Comentaris

***

Veü narrativa: Autor amb una expressió personal espontània, d'estil periodístic. Escric anècdotes personals exposades de forma realista, sense intenció de fer-ne veritable narrativa, més aviat, seguint la línia del diari tradicional, amb alguna picada d'ullet als lectors, que solen ser altres blocaires o comentariestes. Tot i ser variat, el nexa és la pròpia experiència diària.

Temes: El futbol, la família, viatges, la feina de comercial, sopars amb amics, el naixement de les filles, la mort d'amics, sensacions produïdes per una imatge casual.

Freqüència de publicació: La mitjana de l'any 2007 és de 2 post al mes; mesos amb menys anotacions: juliol i agost.

Mitjana de comentaris: 11, amb variacions (el post més comentat de l'any 16 comentaris; el menys comentat, 7).

Imatges: Normalment sense imatges. Esporàdicament, hi insereix alguna, o més d'una en un mateix post. Solen ser fotografies fetes per ell, estretament lligades al text.

Línies: Una mitjana de 19 línies per post, amb posts de 10 (màxim) i 6 (mínim).

Tipus de text: Narratiu, diari personal, anecdotari.

Tipus de llenguatge: Llenguatge periodístic, amb predomini de la voluntat narrativa formal, entrant en detalls descriptius. No hi ha una veritable intenció de crear un estil propi, sinó una voluntat comunicativa, de tall estàndard.

3- Ànimaalada / Ànima Alada**Blocaire des de novembre de 2007**

VIST I NO VIST

Per què carai se'm fan tan curts els caps de setmana al teu costat?

enviat per ànimaalada a [23:22](#) [7 comentaris](#)

SER PARE

Havia sentit que els pares són aquells que...estimen als seus fills per damunt de tot, els expliquen contes abans d'anar a dormir, els besen les ferides, els protegeixen i en tenen cura, juguen amb ells, es preocupen del que els pugui passar, els ajuden a fer els deures, els ensenyen la diferència entre el bé i el mal...

enviat per ànimaalada a [20:27](#) [9 comentaris](#)

ÀNIMA ALADA O ANIMALADA, IT'S UP TO YOU

Aquí comença el meu nou viatge. Si llegeixes ràpid veuràs que és una animalada. Si llegeixes a poc a poc creuràs que és massa sentimental. Llegeix com vulguis i estigues el temps que et vingui de gust. Sigui com sigui, serà un plaer tenir-te d'acompanyant.

enviat per ànimaalada a [18:08](#) [0 comentaris](#)

***

Veü narrativa: Autora amb una expressió personal de caire marcadament poètic. Escriu anècdotes personals exposades amb un llenguatge líric, creatiu, sintètic i amanit d'imatges suggerents. No interactua ni pica l'ullet als lectors. Tot i ser un bloc variat, el nexxe d'unió entre els posts és la seva forma d'expressió, molt personal, de les idees, suggestions i fets diaris.

Temes: L'amor, moments romàntics, la feina com a mestra, colònies amb els nens, el moment de prendre el cafè, reflexions poètiques sobre qualsevol instantània del dia a dia.

Freqüència de publicació: La mitjana de l'any 2007 és de 9 post al mes.

Mitjana de comentaris: 7, amb variacions (el post més comentat de l'any 10 comentaris; el menys comentat, 2).

Imatges: Sovint hi insereix alguna, o més d'una en un mateix post. Són imatges extretes d'Internet, molt poètiques, amb les quals es podria fer una primera lectura. Cerca causar una impressió en el lector, generar un estat d'ànim.

Línies: Una mitjana de 7 línies per post, amb posts de 11 (màxim) i 4 (mínim).

Tipus de text: Acusadament poètic. Es tracta d'un diari personal amanit d'impressions, un anecdotari breu i creatiu. Hi afegeix cançons, poemes i algun vídeo del youtube.

Tipus de llenguatge: Llenguatge narrativo-poètic, amb predomini de la voluntat lírica. Genera un ambient ple de sensacions amb la pretensió reixida de crear un estil propi. Parla dirigint-se a un tu imaginari.

4 – Perdedor / Carn de banquet**Blocaire des de març de 2006****NO TINGUIS POR, TU JA ESTÀS MORT**

No tinguis por, tu ja estàs mort. No cal que pateixis per res. Perquè pariràs un petit monstre de mida escassa, amb mirada de vell, nas de boxejador i dents separades, grogues i potser afilades. Que ja tindrà pèl, dur i negre. Que et farà ballar la cefalea, cada cop que demani --que exigeixi.

posted by el perdedor at [13:19](#) [26 comments](#)

REGAL

Un regal m'envia aquest regal, del Rodamots de no sé quin dia...

"Els nostres mitjans són miserables; les cordes de violí són fetes de tripes de gat, però Bach existeix; l'amor existeix i és immens com la Gran Fuga malgrat que els nostres mitjans siguin tan miserables."

Joan Sales (Barcelona 1912-1983)

Què? Mola, eh? És que la vida mola, i és guai, no te n'oblidis mai. Encara que els nostres mitjans siguin tan miserables.

posted by el perdedor at [12:19](#)

QUÈ CULLONS PASSA AMB BLOCAT?

Ei gent, companys i companyes blocaires, algú sap què collons està passant amb Blocat? Des de fa un futimé d'hores que no funciona. He intentat trobar una explicació i no hi ha manera, però sé que per aquí hi ha d'haver gent que en sàpiga alguna cosa. És que em sento una mica protagonista del Mecanoscrit del Segon Origen, així en plan que mitja humanitat ha desaparegut, però uns quants hem sobreviscut perquè estavem a la banyera, o alguna cosa així. No sé, quedem i fem comandos per buscar els companys desapareguts?

posted by el perdedor at [12:26](#) [8 comments](#)

DILLUNS, MARÇ 13, 2006

És el teu destí. No marcaràs mai el 2-1 a l'últim minut (és més, fallaràs el penal). Tampoc faràs plorar d'emoció la família reunida mirant a la tele que bé que parles. Cap director de personal llançarà una opa hostil a la teva empresa per fer-se amb els teus serveis. El que tu vols no ho vol mai ningú.

- Va com va xaval, però m'agrada ser carn de banquet.

- Això és el més trist...

posted by el perdedor at [09:52](#) [0 comments](#)

***

Veü narrativa: Autor amb una expressió provocativa, amb un to molt personal. Exposa anècdotes de la vida diària de forma contundent, amb una accentuada vocació de crear una identitat. Interactua i pica l'ullet als lectors. Recorre sovint a referències culturals, especialment de l'àmbit de les lletres catalanes.

Temes: La solitud, el desencant, la crisi dels 35, la literatura, la música, les relacions sentimentals, tot sota la forma de petits exercicis d'estil narratius suggerits per qualsevol fet diari, com les eleccions, un dinar de feina, una ruptura, un aniversari.

Freqüència de publicació: La mitjana de l'any 2007 és de 6-7 post al mes.

Mitjana de comentaris: 16, amb variacions (el post més comentat de l'any 28 comentaris; el menys comentat, 6).

Imatges: Normalment sense imatges. Esporàdicament, hi insereix alguna, o més d'una en un mateix post. Solen ser fotografies dels autors i autores citats, la qual cosa crea una atmosfera de revista literària.

Línies: Una mitjana de 48 línies per post, amb posts de 80 (màxim) i 8 (mínim). El bloc amb entrades més extenses, amb diferència.

Tipus de text: Narratiu. Un diari personal molt adreçat a l'audiència. Un anecdotari punyent que inclou textos literaris publicats, lletres de cançons i poemes.

Tipus de llenguatge: Aparentment col·loquial, amb predomini de la voluntat identificativa i conativa, buscant provocar el receptor, genera un món personal molt postmodern i crea un personatge, el "perdedor". Amb voluntat de confeccionar un estil propi. Entrades com de diari personal tradicional que de seguida es delaten per la forma amistosa, dialogant que s'hi entreveu. Alhora, contrasten els fragments i els posts de tendència cultural. D'alguna forma, és com si es tractés de dos blocs mesclats o de dues identitats que conviuen en un mateix pseudònim.

5 - Maria Escalas / Idò**Blocaire des d'abril de 2006**

Llarga xerrada amb el Fernando, el professor de violí del meu fill. El violí és un instrument molt difícil, que necessita unes bases molt ben establertes per poder gaudir més tard de la música sense tenir problemes de lesions musculars.

(...) Jo crec que és molt fàcil ensenyar malament. Deixar passar coses, ser condescendent, fer-los tocar coses molt vistoses i dir-los que tenen futur. Això és el que els pares volen sentir. Fer la classe assegut. Que difícil és ensenyar, i més avui en dia, el do de la paciència, de les coses ben fetes, d'escoltar-se.

posted by Maria Escalas Bernat [12:54](#) [5 comments](#)

ADVENT A DESHORA , MONGES I MIMOSSES

La mimosa ha estat sempre un arbre molt estimat per a mi, no se ben bé perquè, tot i que hi poden tenir a veure alguns records d'infantesa.(...) Quan em vaig quedar embarassada del meu primer fill i vaig saber que naixeria a finals de gener, vaig pensar que seria més o menys, quan la mimosa estigués florida. (...) Però el que passava era que anava de part. En Miquel va néixer tal dia com avui, ara fa set anys. Està d'enhorabona ell, i també l'Àngels, que va començar a ser monja a l'hora que jo començava a ser mare.

posted by Maria Escalas Bernat @ [16:07](#) [8 comments](#)

LA IL·LUSIÓ DE DEDICAR-SE A LA MÚSICA

Estic a l'escola de música endreçant papers. Arriba una noia i em saluda. S'asseu al meu costat. I em comença a parlar. Diu que la música és la seva vida, que es vol dedicar a això. Però que ha deixat els estudis perquè té molt clar que es vol dedicar a la música. Que si no s'hi dedica no serà feliç. Ella vol de mi un consell. Però tots els consells que li pugui donar seran massa dolorosos.

posted by Maria Escalas Bernat @ [22:10](#) [7 comments](#)

HOLA

Aquest any, per Sant Jordi, a més de roses i llibres, un bloc. Mem què tal.

posted by Maria Escalas Bernat @ [23:07](#) [0 comments](#)

***

Veü narrativa: Autora amb una expressió estàndard. Narra anècdotes personals i les exposa amb tendresa, humanitat, sense vocació provocativa ni de creació d'una identitat especial. Interactua amb els lectors pel fet que es dirigeix a un vosaltres suposat.

Temes: La feina de músic, els fills, l'amistat, la religió, els drets humans, l'existència, la mort, l'alegria dels petits detalls quotidians.

Freqüència de publicació: La mitjana de l'any 2007 és de 7 post al mes.

Mitjana de comentaris: 4 al mes, amb petites variacions.

Imatges: Quasi la meitat dels posts duen imatge. Sol usar vídeos del Youtube (cada mes n'hi sol haver algun).

Línies: Una mitjana de 30-40 línies per post, amb posts de 70 (màxim) i 3 (mínim).

Tipus de text: Diari personal, anecdotari, youtube. Anècdotes molt vívides, reals, sense ficció ni voluntat narrativa o poètica.

Tipus de llenguatge: Llenguatge estàndard, amb predomini de la voluntat explicativa, no busca generar provocació en el receptor, més aviat empatitzar amb ell. Expressa un món personal ple de tendresa, on exposa el seu pensament, valors i sensacions respecte la feina, la maternitat, l'entorn, etc., amb reflexions senzilles alhora que profundes, sense usar un llenguatge fred, tècnic o acadèmic. Sense tecnicismes ni creació d'un personatge. De fet, és l'única blocaire de la mostra que signa amb el seu nom i cognoms. Sense voluntat de crear un estil propi. Fa de la quotidianitat un reportatge agradable de llegir, i per això és especial.

6 – Emma / Alls cuits mai couen**Blocaire des de desembre de 2005**

PENSO PERQUÈ ÉS GRATIS

10 Comentaris Postejat per l' Alls cuits mai couen el 16 gener 2008 9:52 PM.

Diuen que quan un s'enamora experimenta les sensacions més increïbles que els sentits poden captar. No avisen, però que darrera del pessigolleix inofensiu poden sorgir les llàgrimes, que entregar no és garantia d'obtenir, i que pot resultar dolorós. Fa falta temps per sentir amor, i només segons per enamorar-se, no és injust doncs, focalitzar l'admiració cap al segon, donar tant de valor allò que ha tardat tant poc en constituir-se?

INTRANQUILITATS DE L'ÀNIMA

8 Comentaris Postejat per l' Alls cuits mai couen el 13 gener 2008 4:35 PM.

Sembla mentida... De quina mena de pasta estem fets els humans? Que si no patim, que si no plorem, que si les coses no ens fan vibrar, les menystenim i passem a cercar desesperadament quelcom que ho aconseguixi. Que no som capaços de disfrutar de la tranquil·litat i la seguretat? Per què quan som feliços i hem aconseguit allò que volíem ens angoixem per altres coses i titllem la nostra vida d'aburrida i monòtona?

LOVE/HATE

13 Comentaris Postejat per l' Alls cuits mai couen el 14 maig 2007 10:33 PM.

Serà possible odiar algú a qui has estimat? Potser van confondre la ràbia i la impotència amb l'odi. Serà que no hi ha un pas, ni dos ni tres ...? (Simplement per comentar alguna cosa sobre el dibuix).

LA MEVA PRIMERA VEGADA

15 Comentaris Postejat per l' Alls cuits mai couen 09 maig 2007 9:56 PM.

*Estic a la **banyera**. És la primera vegada que escric des de la **banyera**. Tenia ganes d'un bany d'aquells amb bombolles de sabó i també de fer un post. Per tal d'aprofitar bé el temps m'he endut la llibreta. Al principi ha estat una mica complicat. Com que sóc curta, sense voler m'he mullat les mans i el paper de sobre ha quedat ben xop. Si està de boles amb l'aigueta.*

PRIMERA NOTA

0 Comentaris Postejat per l' Alls cuits mai couen 6:49 PM.

Doncs per fi m'he decidit a fer un blog. He observat que és una bona via per expressar-se i en tenia moltes ganes de fer-ne un. Demà tinc un exàmen i ara, a les 6.30 de la tarda

encara no he obert els apunts i no en tinc ganes. Avui tocava relaxar-se, he pensat: ja n'hi ha prou per avui. I tot seguit m'he posat a mirar blogs... Au doncs! Bon Nadal

***

Veü narrativa: Autora que usa una expressió personal amb un to estàndard. Anècdotes personals exposades amb un to juvenil, propi de la seva edat (22). Mostra una certa vocació provocativa típica de persona jove, més que la voluntat de crear una identitat fictícia. Qualsevol anècdota li suggereix un comentari. És una dels dos blocaires de la tria que incorpora podcast al bloc.

Temes: La carrera d'informàtica, els exàmens, el feminisme, la música moderna, la tecnologia, l'amor, el desamor.

Freqüència de publicació: La mitjana de l'any 2007 és de 7 post al mes.

Mitjana de comentaris: 10 amb variacions, tot i que sempre n'hi ha força.

Imatges: Quasi tots els posts duen imatge (fotos seves personals, es mostra, dibuixos seus i imatges d'Internet). Hi ha una enquesta informal i sol afegir vídeos de Youtube.

Línies: Una mitjana de 19 línies per post, amb posts de 40 (màxim) i 2 (mínim).

Tipus de text: Diari personal que explica anècdotes reals, sense ficció ni voluntat narrativa o poètica.

Tipus de llenguatge: Llenguatge estàndard, amb predomini de la voluntat explicativa, no busca crear un personatge o interaccionar amb en el receptor, ni empatitzar amb ell. Molt expressiu i particular, fresc i juvenil. De tant en tant, poca-solta i desacarat. Hi ha més idees que sentiments, tot i que també expressa emocions. De fet, signa amb el seu nom i cognom. Sense voluntat de crear un estil propi. Molt quotidià, juvenil. Te força claca (amics universitaris i altres blocaires de la seva edat).

7 – Rituslee / Vides perres**Blocaire des de juny de 2006**

LA JUSTA MESURA

La passada i l'anterior han estat setmanetes d'emocions fortes. Com que sóc dona d'impulsos -o això diuen- últimament necessito desimpulsar-me d'alguna manera i aquest cap de setmana ha estat fent la volta llarga del Camí Moliner. Tinc una bici nova que va mooolt bé però que no eximeix de pedalar.

posted by rituslee at [4:54 pm](#) [4 comments](#)

PER SORTIR DEL PAS

Si, si, ja ho sé. Fa més d'un mes que he abandonat el blog. No és culpa meva (bé, només una mica) és culpa dels senyors del telèfon que són uns careros. I això, adéu ADSL. Adéu blog actualitzat amb regularitat. A partir d'ara mateix escriuré des de la biblioteca. Em reclamen posts per totes bandes. Gràcies supporters.

posted by rituslee at [5:44 pm](#) [6 comments](#)

COM EL TEMPS

Fa cinc minuts: empenyada, ansiosa, cansada de sentir-me, cansada de sentir-te, seriosa, decebuda, sola, fins allà de tant conduir, a la putaparra. Fa deu minuts: encantada d'escoltar-te, espitosa, activa, desbordada, fins on vols que condueixi?, resolutiva, al cas.

posted by rituslee at [5:37 pm](#) [6 comments](#)

PER COMENÇAR

Acabo de crear aquest blog i a mode de prova publico aquestes línies. Es pot dir que inauguro de manera oficial el videsperres, i ara mateix me'n vaig a brindar amb cava. Tenim excusa per celebrar-ho.

posted by rituslee at [5:02 pm](#) [1 comments](#)

***

Veu narrativa: Autora amb una expressió personal estàndard. Explica anècdotes personals exposades amb un to una mica poca-solta, fresc, divertit, amb tendència a la invenció. Crea una identitat. De seguida se't fa coneguda i reconeixible. Es guanya el lector. Els comentaristes solen ser els mateixos (quasi tots nois).

Temes: Esport: bici, escalada i senderisme; política local, les mascotes, mudances, relacions sentimentals, el pas del temps, l'energia vital.

Freqüència de publicació: La mitjana de l'any 2007 és de 3,7 post al mes.

Mitjana de comentaris: 10.

Imatges: Alguns posts duen imatge, la majoria són fotos on apareix ella en alguna “gesta” esportiva.

Línies: Una mitjana de 15 línies per post, amb posts de 28 (màxim) i 7 (mínim).

Tipus de text: Diari personal, anecdotari. Anècdotes reals, sense ficció ni voluntat narrativa o poètica.

Tipus de llenguatge: Té un estil similar al Perdedor, fresc, desinhibit, col·loquial (estudiadament col·loquial), fa de bon llegir. Proper, imita la parla, generant un nou estil de parlo-escriptura, molt adient als blocs que facilita la lectura i resulta atractiu a un tipus de públic lector/comentarista que defuig l'estil assaig.

8 - La Flaneuse / Flaneuse**Blocaire des de febrer de 2003****Comentaris (9)**

Només quan fem de turistes esmorzem com cal. Trobo a faltar a Barcelona un local que convidi a començar de bon humor els matins, amb esmorzars complets i variats, que vagi més enllà del cafè sol i el donut, el tallat i el croissant i els entrepans de fuet. On esmorzeu si no sou a casa?

Comentaris (5)**UN ANY**

Post 173 per celebrar un any de Flaneuse. Repasso els primers posts del febrer de l'any passat i sembla mentida que hagi pogut dedicar tant de temps a una mateixa cosa. La Flaneuse m'ajuda a aprendre coses, a conèixer gent interessant, a passar hores enganxada a la pantalla, a mossegar-me la llengua a vegades i a alçar la veu en determinats moments. Bé doncs, aquest és el típic post d'aniversari de blog.

Comentaris (1)**RETROBAMENT**

He trobat els dibuixos de la persona que em va introduir per primera vegada en una forma d'estimar l'art i la història. I m'ha fet gràcia. Sempre hi ha professors que són especials en la memòria. Poso el comentari, per significatiu i per donar peu a parlar d'un tema nou

Comentaris (1)**FLANEUR/EUSE: Azotacalles.**

Busco al Larousse: flaneur/euse: azotacalles. S'ha de reconèixer que el francès té una melositat que el castellà perd, però "azotacalles" és una paraula fantàstica també, no?

INICI

Sense saber massa com, el neguit que portava dins durant les últimes setmanes s'ha acabat convertint en la creació d'un blog. Avui he après aquesta paraula i algunes altres que encara no havia sentit mai i m'han obert les portes a noves possibilitats expressives. Vaig explorant.

***

Veu narrativa: Autora que explora un estil modern, en la línia contemporània catalana, freda i de disseny. Fa comentaris breus una mica superficials, sense aprofundir en emocions o reflexions, ni fer crítica. Hi pot aparèixer des d'un calendari a la típica foto dels peus de l'autora. Els temes estan classificats per categories, cosa mol útil.

Temes: Internet, la xarxa, el disseny, la literatura, els detalls selectes de la vida quotidiana, els viatges, les estones de lleure.

Freqüència de publicació: La mitjana de l'any 2007 és de 6 post al mes.

Mitjana de comentaris: 2,5.

Imatges: Alguns posts duen imatge, youtubes, la majoria res. Estan molt enllaçats a llocs externs.

Línies: Una mitjana de 6 línies per post, amb posts de 15 (màxim) i 1 (mínim).

Tipus de text: És un anecdotari sense ficció ni voluntat narrativa o poètica. Podria ser la columna d'una revista de tendències,

Tipus de llenguatge: Estàndard amb un nivell alt, que denota la seva formació filològica. Estil barceloní urbà, detallista en la forma i superficial en el fons, poc emocional, una mica esnob. De tant en tant, hi introdueix algun detall "humà" com les compotes de la mare, però sense ànima. Les fotos són igualment estètiques desposseïdes d'emoció. Tot molt centrat en l'ego i "les meves impressions", "les meves recomanacions selectes"... Busca de crear un jo distingit. En ser breu, i estar ple de recomanacions, és fàcil de llegir. Té un atractiu per ser acurat, ben escrit, sense màcula. No hi ha la calidesa de blocs com ara Perdedor, que trinxen les emocions amb el llenguatge més descarnat. A Flaneuse, tot és mesurat i molt correcte. Fins i tot, per accentuar la fredor, parla d'ella en tercera persona, creant una distància amb el lector, que no té un jo a qui interpel·lar.

***

En acabar aquest buidat, fem una tanda prèvia de conclusions que fan referència, en primer terme als aspectes quantificables (la longitud dels posts, el nombre de comentaris o la freqüència de publicació) i tot seguit als aspectes que volem dilucidar en aquest capítol: què és un bloqueig? Podem afirmar alguna de les coses que portem dites fins al moment? El llenguatge dels blocs té trets diferencials amb altres expressions del llenguatge?

Fins ara hem vist que, efectivament, hi ha una veu personal, individual i expressiva en cadascun dels blocs revisats. Els temes són variats, però tenen un nexa comú: les vivències quotidianes de cada autor. El que els iguala és aquesta necessitat d'exposar primer i explorar tot seguit les accions, pensaments, emocions i imatges que retenen perquè

d'alguna manera els resulten significatives. El que els diferencia és la interpretació d'aquestes vivències, el to, la distància o aproximació narrativa, és a dir: la veu o el jo que hi ha al darrere. Les conclusions pel que fa als aspectes quantificables són que la majoria de blocaires se cenyeixen a les normes tàcites a l'hora de penjar posts, ja sigui per la freqüència com per la llargada. Hi ha algun autor que depassa els límits d'una pantalla, però n'és excepció. Quasi tots escriuen més d'un cop per setmana i en tot cas, diversos cops al mes.

La qüestió dels comentaris l'abordarem en el capítol següent, però podem dir ja aquí que una audiència explícita d'entre 5 i 15 comentaristes ens situa en una blocosfera constituïda per tot de microescenaris amb petites platees. Ara bé, si comparem el nombre de comentaris dels blocs amb el nombre de comentaris d'algunes notícies dels diaris digitals, veurem que en molts casos les xifres no són gaire divergents. Més endavant veurem les conseqüències de tot plegat.

LES MÈTRiques

Les mètriques són una eina per controlar el flux de visitants d'un bloc. Les pàgines web ja comptaven amb aquesta tecnologia, i els blocs no se n'han sostret. Avui podem saber quantes visites té un bloc en un dia, des d'on s'han fet aquestes visites (o el país on hi ha el servidor), l'estona que han estat passejant pel nostre bloc, quantes pàgines han visitat, etc.

Gràcies a aquesta eina, hem pogut fer una anàlisi de les dades molt més exhaustiu i contrastat. Algunes de les respostes donades en l'enquesta han quedat matisades o falsades per les dades extretes a les mètriques. Google Analytics ofereix un servei gratuït de seguiment de l'audiència d'un bloc que ens ha estat molt útil per completar el treball de camp. Vam demanar a alguns dels blocaires entrevistats que ens facilitessin l'accés a les seves mètriques.

Amb els que ho van fer, hem pogut confeccionar un mapa motivacional i conductual que tot seguit exposarem.

Fig. 3

Aquest és l'aspecte del panell principal de Google Analytics (figura 3). Hi podem observar el gràfic de l'evolució de les visites, regulable a setmanes o mesos; el perfil dels usuaris, les fonts de tràfic, el gràfic de visites per ubicació en el món i la visió general del contingut. Una primera conclusió és que la mitjana de visitants d'un bloc no solen navegar per més de dues pàgines. Això vol dir que rarament s'explora el bloc, sinó que es fa una ràpida inspecció del darrer post per veure si és del nostre interès. Aquest aspecte té una connotació psicosocial molt interessant: en un món obert a la informació, densament ocupat per tot d'informats de tota índole i on el temps és un bé escàs, **optimitzar la navegació és fonamental**. Un cop d'ull ja ens ha de dir si el lloc val la pena. En cas que sí, hi esmerçarem uns minuts, suficients per llegir el post i deixar, potser, un comentari. Potser hi tornarem. Si no ens ha cridat l'atenció, sortirem d'allí de seguida.

Un percentatge d'abandonaments de més del seixanta per cent indica que **hi ha un trànsit intens i superficial, pels blocs**. I és lògic que sigui així: la presència dels blocs a Internet és corpredora. Quasi qualsevol entrada als cercadors té com a resultats un gran nombre de blocs. Actualment entre el 75%-85% del tràfic que arriba a la Xarxa de Blocs prové dels

resultats de cerques fetes a Google¹⁰. La informació que hom busca, per tant, la pot trobar en un bloc i no només en un portal, diari o una plana web.

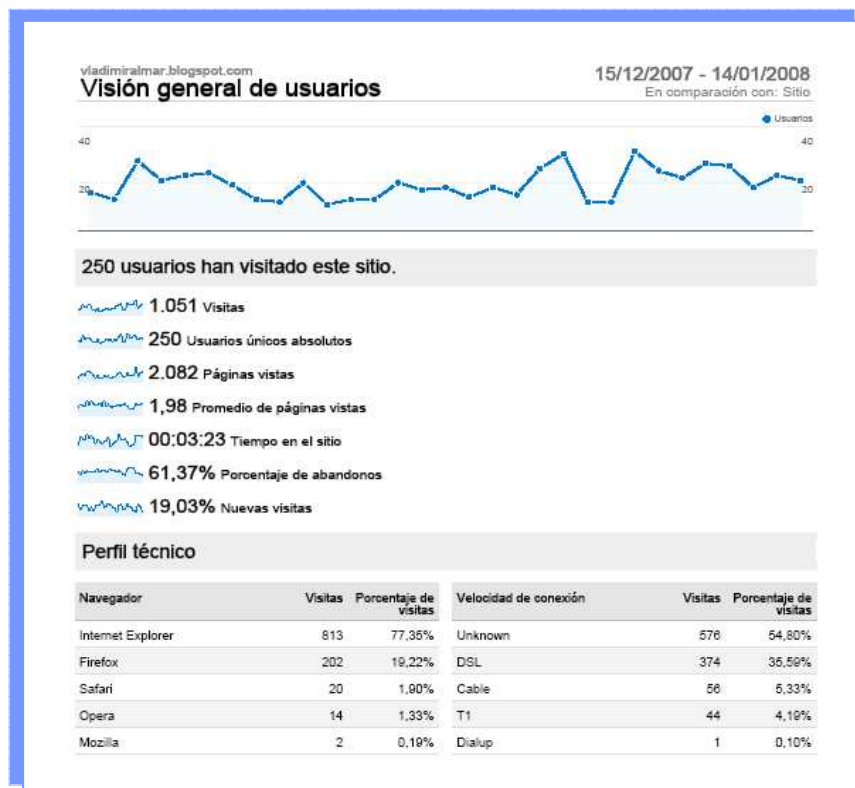
Així doncs, el trànsit en un bloc qualsevol pot ser intens i provenir de qualsevol part del món. Pensem que quasi tots els blocs en català o castellà inclouen en algun moment una paraula en anglès, ja sigui com a extrangerisme o bé per una cita, en les lletres de cançons, els noms d'autors i personatges citats, etc. Aquestes paraules en anglès poden fer d'atractors de visitants en altres llengües que, tot seguit, en descobrir que estan en un bloc en una llengua que desconeixen, tornin a marxar. Altres vegades s'arriba als blocs buscant imatges. El fet és que **més de la meitat de les visites a un bloc s'originen de forma indirecta.**

---

¹⁰ Dada extreta de Weblogs.cat a <<http://www.weblogs.cat/seo/apunts-seo-introduccio.html>>

Un cop d'ull al perfil d'usuaris (figura 4) ens permet afinar d'on provenen, quins navegadors fan servir, quanta estona s'hi estan i barrejar aquesta dada amb la velocitat de connexió. És possible, fins i tot, des d'alguns gestors de blocs, conèixer la IP de l'usuari. Aquest codi de l'ordinador no ens diu qui és el seu amo, només podem saber si un comentari té la mateixa IP que un altre o no i d'on prové. Si escriu des d'un cibercafé o qualsevol altre lloc públic, aquesta dada no ens pot dir res més sobre l'usuari. En tot cas, és possible descobrir exactament des d'on s'ha enviat un comentari. Això és més fàcil si es tracta d'una IP estàtica, tot i que cada cop més, les IP són dinàmiques.

Fig. 4

En la figura següent veiem una dada que val la pena comentar: la visió general de les fonts de tràfic. Aquesta funció ens permet conèixer les paraules clau que els usuaris visitants o comentaristes han teclejat per accedir al nostre bloc, així com la font des d'on han accedit. Com dèiem, una de les vies d'entrada al bloc és Google Imatges. Molts blocaires acompanyen els seus posts d'imatges o fotos tretes d'Internet. En aquest cas, és fàcil que una part del trànsit li arribi a través de la foto. La paraula clau ens mostra si l'accés al bloc ve donat pel nostre nom, la URL, la temàtica o qualsevol altra paraula o frase que hi tingui una relació directa o bé indirecta.

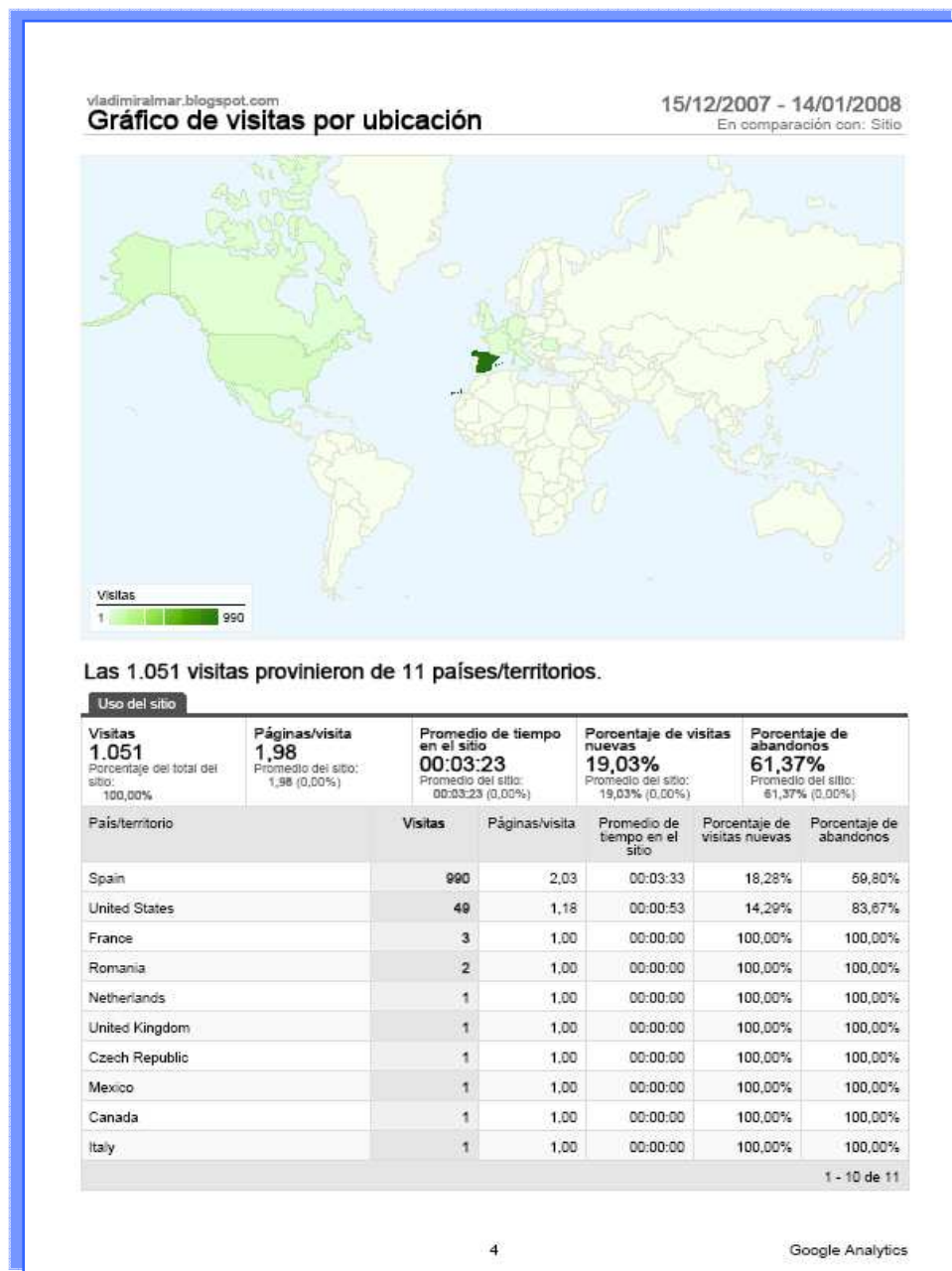
Fig. 5

Tot seguit veiem una figura de distribució geogràfica dels usuaris (figura 6). Com hem apuntat, és una referència no del tot fiable, donat que el país de l'usuari i el país al qual correspon la IP que posseïa l'usuari quan es va connectar a la web normalment coincideix, però de vegades no, ja que la distribució d'IP per països és irregular (una única universitat d'Estats Units té assignades més IP que tot Espanya, així que sovint aquestes IP es "lloguen"; per tant, algunes visites en què es marca Estats Units, en realitat no provenen d'aquest país). La complexitat dels fluxos globals fa que sigui més difícil dibuixar l'itinerari d'un procés: on neix, per on passa, des d'on es produeix...

Fig. 6

Aquestes dues figures mostren el promig de pàgines visitades i el temps en cadascuna.

Fig. 7

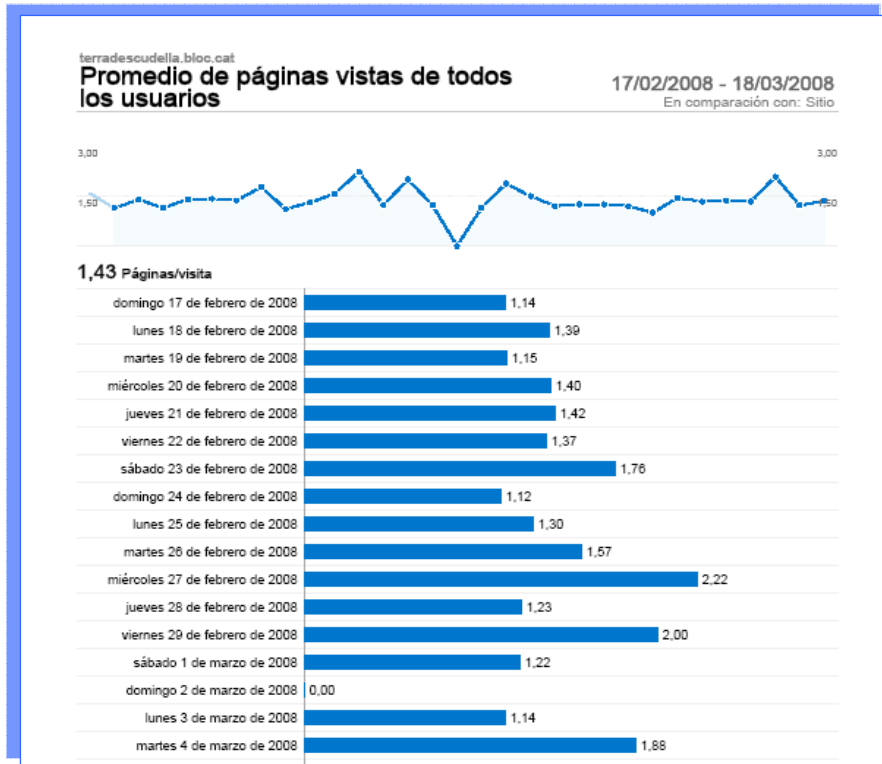
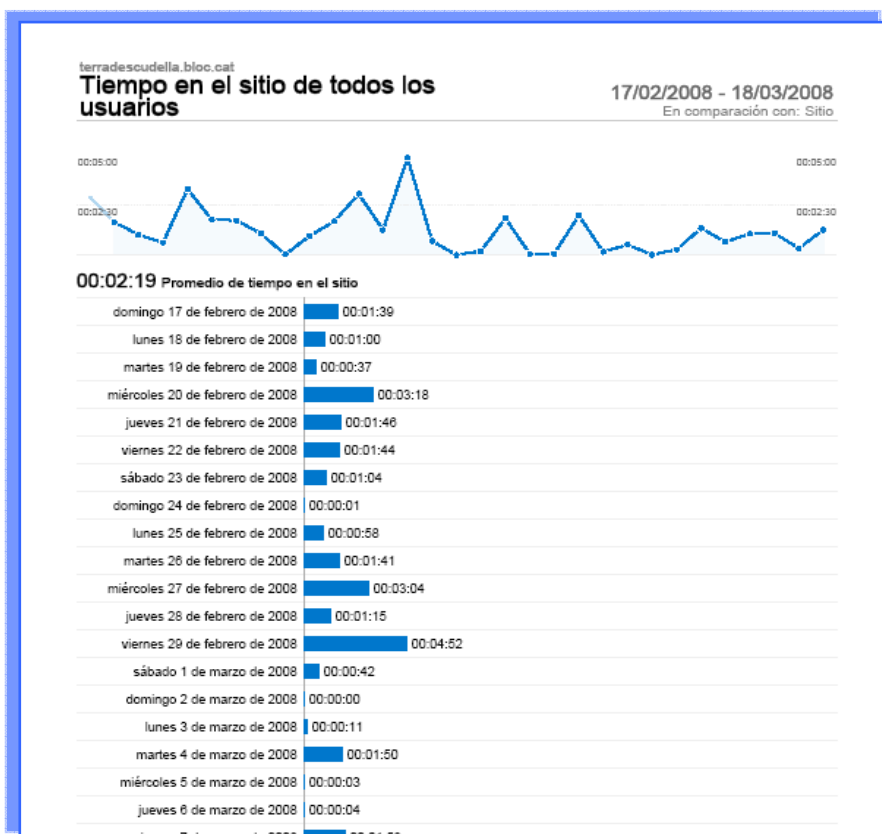

Fig. 8

Veiem que hi ha diferències remarcables segons el dia, sense que sigui rellevant si és entre setmana o cap de setmana. En aquest sentit, podria ser doncs el contingut del bloc i no pas la disponibilitat de l'usuari que en determinés el flux.

MOTIVACIÓ I COMPORTAMENT BLOCAIRE

Hi ha molta més gent que escriu blocs que gent que els llegeixi (Lovink, 2008). Aquesta contundent afirmació queda invalidada per aquesta recerca. Tots els blockaires llegeixen altres blocs, bé per interès, bé per mantenir la xarxa de comentaris i complicitats. I també hi ha gent que segueix alguns blocs i no en té cap. Aquesta afirmació, doncs, és falsa. Les estadístiques de Google Analytics mostren les lectures diàries d'un post, que no sol ser coincident amb el nombre de comentaris rebuts, quasi sempre les lectures són superiors als comentaris. El que ens fa pensar que estem davant una cibersocietat que encara és força *voyeur* i més passiva que activa. Per tal d'esbrinar aquestes i altres realitats relacionades amb el comportament dels blockaires, vam preguntar-los al respecte. En aquest apartat es recullen algunes de les respostes al qüestionari que vam fer per conèixer els hàbits blockaires i les seves motivacions. Hem seleccionat els cinc blockaires més enllaçats entre ells com a representatius de la mostra. Tot seguit exposem les seves respostes a cadascuna de les preguntes.

1. Què et va dur a obrir un bloc?

Era bàsicament per estalviar-me els diners d'un terapeuta convencional. El dia a dia emocional es basa en putubucles. Si un putubucle el poses per escrit, i te'n fots una mica, ja no fa tanta por. Si, a més a més, et trobes més gent amb els mateixos putubucles, ja és l'hòstia. (Perdedor)

El meu bloc va ser un regal que em va agradar molt, un lloc per mantenir el contacte i compartir alguna cosa amb una persona estimada. (Vladimir)

Normalment treballa amb pàgines web, més que no pas amb blocs, però vaig tenir una temporada que vaig començar a enviar notícies curioses a un determinat grup d'amics o coneguts i, en poc temps, vaig passar a, en comptes de massacrar un correu, obrir un bloc. (Elrohir)

En Saül Gordillo ens va explicar el que era un bloc entre *jakuzzi* i *jakuzzi* després dels partits de futbol, i m'hi vaig tirar de cap. (Pardalet)

La meva germana me'l va crear quan jo amb prou feines sabia què era un bloc. Mica en mica hi vaig anar trobant el què. (Cherry)

2. Què et fa mantenir-lo?

M'agrada haver aguantat tant de temps. Sóc inconstant de mena, el bloc ha sigut una excepció, i em fa sentir bé. He conegut molta gent, i m'agrada aquesta gent. També li he agafat gustillo a escriure una mica.

La bona relació amb la persona que me'l va regalar. Altres blocaires que he conegut i aprecio. M'ho passo bé.

M'agrada (tot i que no m'apassiona).

No n'estic segur però deu ser les ganes de comunicar-me i que la gent em llegeixi.

Tinc una feina que a estones em fa anar de bòlid i a estones avorrir-me soberanament. El bloc i els posts m'ajuden a passar més lleugeres aquestes hores de poca activitat.

3. Com has creat la teva "xarxa" de blocs?

Al principi deuria enllaçar els que llegia més sovint, i així vas fent "colla". Més o menys, a tothom li passa el mateix. Però ja fa molt temps que no faig "xarxa". Són els ritmes habituals del bloc, tots acabem fent el mateix, tenint les mateixes crisis i els mateixos comportaments.

No sé, visito els que em visiten i trobo simpàtics. Sense gaire més complicació.

D'una banda hi ha els blocs de la gent amb la que hi tinc una vinculació "personal", en els que m'agrada saber què fan, que diuen, que pensen, i per l'altra hi ha els blocs amb els que m'uneix una relació "professional", llegeixo per que m'informen de coses que són d'interès professional.

A part de dos o tres blocs que em resulten propers pels motius que sigui, no tinc una xarxa de blocs determinada. Divago bastant. M'ha de cridar molt l'atenció un bloc per seguir-lo amb constància.

No m'he complicat la vida. Vaig llegir un comentari en un suplement d'un diari en el que es parlava del bloc de la Menxu i vaig navegar per algun dels seus enllaços. Després em vaig quedar amb els que més m'agradaven. També vaig enllaçar els dels meus amics/coneguts.

4. Ocasionalment, visites altres blocs fora de la teva xarxa?

Ocasionalment no, gairebé a diari.

Poques vegades.

Rarament, només quan em ve recomanat per algú de la xarxa.

Si.

Com ja he dit, la meva xarxa de blocs és molt limitada i això m'obliga a visitar sovint altres blocs.

5. Et sents “enganxat/ada” al teu bloc? I al d’algú altre?

Sí. Sí.

No, enganxat no. Però d'alguna manera trobaria a faltar certa gent que si no és pel seu bloc desapareixeran.

Al meu no, al d'algú altre sí.

Enganxat no seria la paraula però procuro que com a mínim pugui penjar-hi un post al mes. Sempre repasso els que tinc enllaçats. Sobretot en Vladimir al Mar.

A estones. La meva “activitat blocaire” està molt lligada a la meva activitat laboral. Si no hi ha feina, visito una vegada i una altra els blocs. No tan sols el meu, també aquells que sé que són més actius i em poden distreure.

6. Els comentaris influeixen en el tipus de tema que tractes?

No, en absolut. No sé escriure condicionat, només perdo la mandra si tinc necessitat d’escriure, encara que siguin bestieses.

Molt. Em sembla que solc anar massa a remolc dels comentaris.

Els comentaris motivadors sí, em donen idees sobre nous temes i enfocaments. Els comentaris destructius o “ni fu ni fa”, no.

No.

Gens.

7. Comentes els que et comenten? Al seu bloc o al teu o a ambdós?

En general sí, però no sempre. Depèn del cas, en sèrio que no segueixo cap pauta preestablerta.

Miro de fer-ho sempre, per sort són pocs. Al seu bloc o al teu o a ambdós? Depèn.

Sóc més de comentar que de rebre comentaris.

Algunes vegades.

Acostumo a comentar a la gent que em comenta però poques vegades ho faig al meu bloc.

8. Has tingut temptacions de tancar-lo o abandonar-lo? Quants cops? Què te n’ha fet desdir?

Unes 30 vegades al mes, ben bé. Cada vegada motius diferents. No ho sé, és més complicat del que podria semblar si donés una sola resposta.

Sí. Quants cops? Molts. Què te n'ha fet desdir? No sé, jo no sóc persona de prendre gaires decisions. El vam obrir, en tinc bons records, doncs perquè tancar-lo (suposo que ja es morirà sol). A més, tampoc és meu.

Alguna vegada. Motius: Falta de temps per mantenir-lo i algun troll. Sóc molt tossut.

No m'ho he plantejat. És un entreteniment

Sí, un parell de vegades. Me'n desdic perquè escriure posts em serveix de vàlvula d'escapament a la feina. També perquè és l'únic lligam finíssim que em queda per estar en contacte amb una persona.

***

A la pregunta “Què et va dur a obrir un bloc?”, veiem tres de les fórmules habituals d'obertura de blocs: la primera, l'efecte Pigmalíó; és a dir, un altre blocaire t'introdueix en el món dels blocs i t'engresca a obrir-ne un, o directament, te l'obre. La segona, la necessitat d'una teràpia individual i de grup; per dir-ho d'una forma menys col·loquial, l'impuls de ventilar les neurosis i pensaments comprimits tot exposant-los de forma pública, per exorcitzar-ne l'efecte nociu de la repetició mental. El blocaire que va donar aquesta resposta deixava clar que una motivació secundària era justament trobar ressò entre la comunitat i compartir la sensació neuròtica amb altres membres de la blocosfera. La tercera fórmula, com ha estat exposat més amunt, consisteix a substituir la tramesa de correu massiu per l'obertura d'un bloc amb la intenció d'alleugerir les bústies d'amics i coneguts amb les pròpies reflexions o assumptes d'interès personal.

La segona pregunta, “Què et fa mantenir el bloc?”, aporta dues respostes clares: el pur gaudi i la relació amb els altres blocaires i comentaristes: la pertinença a xarxes socials. Una de les respostes ha remarcat l'aspecte d'evasió de la rutina laboral. D'aquesta tanda de respostes, en destaquem que l'única resposta que no ha posat l'accent en el coneixement de gent a través del bloc hagi estat una dona. Els quatre enquestats homes han valorat positivament el fet que gràcies al bloc coneixen gent. Aquest resultat donaria la raó a Susan Clerc, que afirma que les dones no estan tan motivades per conèixer gent *online* ja que els és més fàcil tenir cercles de relació *offline* (Clerc, 1996).

Enllaçant amb aquest aspecte social, a la tercera pregunta, “Com has creat la teva xarxa de blocs?”, excepte un, tots admeten no tenir cap estratègia per crear xarxa. De forma casual, han anat trobant-se amb uns blocs concrets, afins, i s'ha produït un reconeixement mutu que s'ha traduït en un enllaç recíproc. És, d'alguna forma, com fer amics al pati de l'escola: per simpatia, per intuïció. Un únic blocaire admet un interès professional a banda de la curiositat i les ganes de fer ciberamics. En relació a això, valia la pena demanar-nos si un cop creada

la xarxa que un blocaire pot administrar sense problemes (d'uns deu o quinze blocs), continuava buscant nous blocs per afegir a la llista de recomanats. Aquí les respostes estan clarament dividides en els que deixen de buscar i els que opten per seguir-ho fent. La curiositat actua de motor combinada amb les ganes de captar nous adeptes al propi bloc. Els hàbits particulars juguen un paper important, ja que les persones més rutinàries recalaran als mateixos llocs i les aventureres s'expandiran a nous camps d'acció.

En cinquè lloc, preguntem “Estàs enganxat al teu o a un altre bloc?”. Les respostes són diverses. En general, tothom afirma que es connecta regularment al seu i d'altres blocs, que trobaria a faltar el no fer-ho, però només un es declara obertament “enganxat”. Aquest tipus de preguntes faciliten respostes que poden no ser del tot sinceres, ja que certs conceptes tenen connotacions negatives. Preguntar si estàs enganxat és com dir si creus que ets addicte, per tant, que tens poc control sobre tu mateix. Per això, les eines metodològiques han d'intentar esbrinar per diferents vies les motivacions i comportaments dels entrevistats. Haver fet un seguiment dels comentaris dels blockaires als seus blocs i als que ells recomanen ens donen una perspectiva més objectiva sobre si estan o no enganxats a la blocosfera, al marge del que ells afirmen. En tot cas, una de les conclusions del resultat d'aquesta pregunta és que possiblement ha estat mal plantejada. Hauria estat molt més eficaç demanar-los una resposta quantificable del tipus: quants comentaris acostumes a deixar al dia/setmanalment als blocs que consultes?

En la mateixa línia, la pregunta següent intentava indagar com influeix l'audiència en la pròpia expressió i si pot arribar a modificar-la. Com esperàvem, les respostes no són majoritàriament afirmatives. Només un blocaire reconeix que se sent influït pel que diuen els seus comentaristes. La resta ho nega de forma rotunda. El tema de la identitat és central, no volíem deixar passar l'oportunitat de demanar als propis blockaires quina és la seva percepció respecte a com tramen el seu personatge. Vist el resultat d'aquesta pregunta concreta, podem deduir que el pes de la pròpia imatge és tan o més important que la imatge que es projecta. Afirmar que ets mestre o mestressa dels teus actes, que no ets vulnerable a l'humor del públic o al que s'espera de tu, sembla que és important per a l'autoestima. Tanmateix, fem un bloc amb la il·lusió de ser llegits i l'aspecte social del bloc és tan important com el personal. Al proper capítol ens estendrem en aquest aspecte. I també en el que fa referència a la pregunta setena: “Comentes els que et comenten?”. Tots els entrevistats han contestat afirmativament. Era obvi, el bloc s'alimenta dels comentaris i els comentaris són estimulats al seu torn per més comentaris. Comentar en el propi bloc o anar al bloc del comentarista, aquestes són les dues fórmules existents, que sovint són

complementàries. Veurem com, tot i no haver una relació causa-efecte, hi ha un lligam estret entre el fet de comentar als altres blocs i rebre comentaris d'aquests blocs en el teu. També veurem que els blocs més comentats solen tenir comentaris breus (d'una o dues línies), que fan una funció fàtica, un "sóc aquí", més que cap altra cosa. Amb el comentari breu, el comentarista se sent partícep de la xarxa i estimula el bloqueig a qui comenta a visitar-lo. Però no sempre és així. Alguns comentaristes no indiquen la URL del seu bloc – potser no en tenen- amb la qual cosa no redirigeixen l'audiència al seu lloc web. En aquest cas, es pot tractar d'una participació "gratuïta", un costum establert, una afirmació més discreta de la pròpia existència en la blocosfera, interès o mer joc. Així, podríem establir una jerarquia de nivells de participació, des del *voyeur* silent, només detectable amb les mètriques, al comentarista amb URL passant pel comentarista semianònim (pot deixar un pseudònim amb què se l'identifiqui en intervencions posteriors, però mai el podem ubicar en un lloc concret de la xarxa).

La darrera pregunta fa referència a un tema poc explotat: l'abandó dels blocs. Majoritàriament, els enquestats han afirmat haver tingut temptacions de tancar o abandonar el bloc. Els motius explícits: manca de temps. Altres no han donat motius per tancar-lo, però sí n'han donat per continuar-lo: la xarxa social i el factor terapèutic.

Com ja hem apuntat, se n'obren milers al dia, però no hi ha estadístiques d'abandonament de blocs. És molt més freqüent que els autors dels blocs els abandonin que no pas que decideixen tancar-los. Això ho sabem per la gran quantitat de blocs que hem visitat i que han quedat sense actualitzar. Blocs que "han mort" fa dos, tres, quatre anys... un bloc que no és actualitzat des de fa més de quatre mesos és probablement un bloc mort. I rarament trobem missatges de comiat. Senzillament, aquell bloc es deixa, com brossa al marge de la carretera, ocupant espai, o bé com un testimoni o resta arqueològica. En aquest sentit, seria interessant accedir als ex bloqueigs i demanar-los per la fi del seu bloc i del per què no l'han donat de baixa. En cas que sigui una omisió involuntària (ni s'hi ha pensat, a tancar-lo, per mandra, manca de temps o distracció) les conclusions serien diferents a si s'ha deixat el bloc inactiu conscientment consultable per tal de tenir-lo com a record, font documental o testimoni del propi pas per la xarxa. Com una signatura del jo.

DONES EN XARXA

A través del bloc no només hem d'explicar i escoltar comentaris, hem de realitzar polítiques en relació amb la ciutadania, anant explicant els processos de presa de decisions, incorporant propostes interessants.

Lourdes Muñoz Santamaría

*Les dones no estan acostumades a estar a l'espai públic, per això els costa manifestar-se.
Com formar la ciutadania per participar a la xarxa?*

Montserrat Boix

Les veus a l'entorn del gènere a la xarxa són tan discordants com les veus que parlen sobre els blocs. Profètiques, pessimistes, engrescadores, n'hi ha un bon ventall. Però la realitat numèrica és que a Internet, com en la vida, els homes dominen les discussions (Camp, 1996). Curiosament, Camp ens diu al 1996 que Internet és dur per a les dones i deu anys més tard, al 2006, Lourdes Muñoz Santamaría diu que Internet és un espai perfecte per a les dones. Aquests deu anys de diferència són justament els deu anys de la implantació dels blocs; en una dècada ha canviat la percepció de la xarxa des de l'enfocament de gènere.

Veiem aquestes diferències entre les pioneres de la crítica dels nous mitjans, com ara Judy Anderson, que fa deu anys postulava: *Internet, tot i que pot ser desagradable, dur i antipàtic, és veritablement una societat no discriminatòria. Et jutja pels teus comentaris (posts) i no pas pel teu aspecte, estatus o situació personal. Fins i tot el teu gènere pot passar desapercbut. Crec que tinc força control sobre com la gent em percep. El que funciona en un grup pot no funcionar en un altre. Però amb la lectura atenta sé què serà acceptat, apreciat o fins i tot admirat. Posant atenció a coses tan simples com usar adequadament la gramàtica i coses més subtils com copsar i entendre l'humor i les tradicions i objectius d'un grup, pots arribar a ser-ne un membre respectat, ja com a persona que planteja preguntes intel·ligents o bé com a font d'informació* (Anderson, 1996).

I les afirmacions optimistes i encoratjadores de la diputada Lourdes Muñoz Santamaría: *La Red /Internet es genuinamente un espacio femenino, un espacio ideal para las mujeres. Esta afirmación puede parecer polémica e incluso contradictoria con algunas reflexiones feministas críticas con la red, o ante la evidencia del dominio masculino que también se produce en la red, o simplemente ante los datos reales de los contenidos y la proporción de mujeres que se conectan. Evidentemente en la Red la presencia femenina aún no es*

*equilibrada hoy en día a pesar de que aumentan constantemente las mujeres que navegan por ella y en Canadá y Estados Unidos ya están a punto de ser las usuarias mayoritarias.*¹¹

En la relació entre els blocs i les dones intervenen factors que tenen a veure amb la fractura digital de gènere. La informàtica en primer lloc, i Internet en segon terme, són eines, conceptes i realitats allunyats simbòlicament del món mental i actitudinal de les dones. Montserrat Boix, creadora i coordinadora de la web Mujeres en Red, aporta una visió social de les tecnologies alhora que ofereix aquest espai de reflexió i de participació. Tant ella com Lourdes Muñoz Santamaría, l'altra gran propulsora del feminisme tecnològic a casa nostra, veuen la necessitat que les dones poblin el ciberespai per tal de visibilitzar-se i participar plenament d'aquesta nova democràcia digital que cada cop pren més força. *Estar informades i alhora informar*, aquest seria el lema que abanderaria el discurs encaminat a dissenyar les polítiques de ciberigualtat.

Enllaçant aquest epígraf amb l'agenda temàtica, Lourdes Muñoz assenyala que els temes que les dones assumeixen com a responsabilitats polítiques no solen ser prioritaris en l'agenda política, són temes menys visibles. Aquesta recerca posa l'accent en les temàtiques tractades a blocs personals, dels quals, una mica més de la meitat són d'autoria femenina, amb la qual cosa, fem un tast a aquesta temàtica destacada, podent-ne extreure conclusions primerenques, base de properes investigacions.

Una de les dades significatives respecte blocs i gènere és que les internautes catalanes i espanyoles obren i llegeixen més blocs que els homes (un 22% enfront d'un 18%). Sabem que en valors absoluts hi ha moltes menys dones a la xarxa, però és interessant veure que els blocs semblen atraure-les més que a ells. És, doncs, la blocosfera, com diu Muñoz Santamaría, un espai eminentment femení? La facilitat d'accés fa que les dones, tradicionalment alienes a la informàtica, s'hi atreixin? Al capítol III desenvoluparem aquest punt. En tot cas, podem dir que els blocs són una interfície més clara per superar les barreres comunicacionals que no fan visible l'acció ni el discurs de les dones.

Lograr espacios equitativos de opinión para las mujeres en los medios exige una estrategia de múltiples miradas y propósitos: desde la sensibilización en los medios periodísticos - comenzando con las mujeres periodistas- para superar prácticas discriminatorias y elaborar códigos de ética con enfoque de género, pasando por presiones para un cambio en las políticas editoriales de los medios, de modo tal que se nos abran espacios. Ello culminaría

---

¹¹ Intervenció realitzada a les Jornades "Mujeres y Nuevas Tecnologías" organitzades per la UNED – 10/05/02

en que consigamos ganar presencia en las instancias de decisión y que, cuando lleguemos, actuemos desde ahí con miradas de mujeres, con enfoques de género (Burch, 2007).

Aquests reptes impliquen l'apropriar-se dels coneixements i habilitats per poder incidir en els mitjans. Davant un futur que no ofereix cap altra alternativa que esdevenir ciber-consumidores o excloses, l'accés als nous mitjans promet una tercera via que tot just comença a explorar-se.

En un altre ordre de coses, ens trobem amb l'afirmació que fa la periodista cubana Isabel Moya: *la ciència occidental és un reflex de la forma de concebre el món per part d'una fracció de la població* (Moya, 2007). Aquesta visió és aplicable al camp informatiu en general, i entronca amb la idea de Sally Burch, que és una elit qui detenta el què, el com, el quan d'allò que hem de saber i de conèixer. La **generofòbia** que es troba entre alguns estudiosos de la comunicació es contextualitza en la resistència que provoca la renovació epistemològica proposada pel gènere en reconèixer el paper de la Subjectivitat en l'elaboració del saber científic. Tota relació social s'estructura a nivell simbòlic i tot ordre simbòlic s'estructura posteriorment com a discurs.

Així, doncs, cal fer evidents les formes en què es legitima culturalment la subordinació i abordar aspectes com "el procés de construcció dels missatges". Però, com fer aquest abordatge des d'un escenari eminentment masculí? Karen Coye, per exemple, explica que la cultura d'ordinador *està associada simbòlicament amb elements que pertanyen a l'imaginari masculí* (Koyle, 1996). Caldria prèviament fer una anàlisi de com s'instal·len els imaginaris i com es fan respectar. És obvi que hi ha premis i càstigs, més explícits i més implícits que ens fan interioritzar conductes i actituds que anomenem de gènere. La cultura d'ordinador és mascle, dominar-la et situa, si ets dona, en una tessitura difícil d'encaixar amb el model femení "recomanat". És el que els anglosaxons anomenen *cultural bias*, el prejudici, tendència o biaix cultural. Aquest esbiaixament és tan fort que ens dona una perspectiva del món en què el que fan els homes és inherentment important (immanència) i el que fan les dones només és auxiliar. Es necessiten, per tant, uns ulls diferents per veure on han estat presents les dones i valorar el que han fet. Si la màquina mateixa és un instrument de poder, conquerint-la, dominant-la és possible arribar-se a empoderar. D'aquí l'encoratjament des dels sectors més optimistes, a colonitzar la blocosfera com un dels espais de més fàcil accés i gestió per a les dones.

Però no tothom comparteix el discurs hegemònic de la crítica o la reivindicació. La millor manera de combatre el sexisme és fer visibles les dones, però no convertint-les en un gran "allò altre" o "les altres". Això ho afirma Paulina Borsook en la seva crítica a la revista *Wired*. És interessant el seu punt de vista, que intenta defugir el gènere: *Insisteixo a veure i descriure el món en tota la seva gamma no binària de matisos. Com moltes persones amb temperament artístic o intel·lectual, vull sobretot fer la meua feina pel meu compte, escoltant la veu interior i no estar lluitant en batalletes ideològiques amb els meus superiors* (Borsook, 1996).

Una altra proposta interessant és la que fa Susan Clerc, quan diu que si un *gadget* té com a finalitat reforçar el rol tradicionalment femení de crear i mantenir comunitat, les dones l'adoptaran ràpidament (els blocs, el correu electrònic, el xat...). Al contrari que els homes, elles no tendeixen a manipular una màquina pel sol fet de manipular-la. L'especulació *hacker* no és encara una pràctica extesa entre les dones, tot i que entre les més joves s'observen canvis: les noies que han crescut en la cultura del vídeo joc, tot i que molt enfocat al món dels nois, se senten més properes a la realitat tecnològica i en trobem que han fet seu el ciberespai a nivell pràctic i teòric.

*Al febrer se'm va espatllar el portàtil, i després de 4 mesos seguint els passos de "Vuelva usted mañana" ahir, per fi, vaig el vaig rebre a casa reparat. Resulta que li fallava una memòria, així que tot aquest temps he hagut d'utilitzar un ordinador que pràcticament anava amb manivel·la. M'ha fet molta il·lusió tornar a veure funcionar el portàtil després de tant temps, però m'he desil·lusionat per complet al veure que li havien formatejat el disc dur. Sé que molta part de culpa la tinc jo per no haver fet còpies de seguretat.*¹²

*És pot ser més friki?? Es pot ser tant friqui que fins i tot es somin coses firkis?? Doncs resulta que servidora, aquesta nit ha tingut un somni molt friki (valgui la redundància) Perquè ha somiat que anava a comprar-se l'última versió de la HP (Calculadora utilitzada per estudiants de ciències). Una HP que ni existeix, que s'ha inventat ella, i a sobre que feia operacions que ni conya fa la que tinc ara!!!! Ja m'agradariaaaa!!!*¹³

Les dones en xarxa cerquen el contacte i l'acció. Algunes d'aquestes dones que aquí anomenaríem *firkis*, a més, s'apleguen a l'entorn d'eixos dinàmics com els *fandom* (aficionats a la ciència ficció o la literatura fantàstica, com *El Senyor dels Anells*, *Star Trek*, etc.). Aquestes *fan women*, al contrari que els homes, estan prou connectades *offline*. Per a elles, no hi ha un benefici tan gran que precisi de la molèstia i les despeses en maquinària,

¹² Menxu a Menxu Bloc <<http://menxu-blog.bloc.cat/>>

¹³ Emma a Alls cuits mai couen <<http://emmatartagliablog.blogspot.com/>>

aprenentatge i temps d'estar a la xarxa. Ja tenen la xarxa fora i en tot cas, quan hi entren, hi cerquen coses concretes: informació, dades, deixar o contrastar la seva opinió, etc.

Respecte un tema que recuperarem al capítol III, els límits de la xarxa: la censura, implicacions de la manca de normativa, la necessitat o no de regular els continguts d'Internet, Stephanie Brail introdueix l'aspecte de l'assetjament *online*. Aquest tema controvertit troba la delicada línia entre la llibertat i la seguretat. Crear un entorn agradable i sa per a les dones és una tasca complexa. L'efecte que té l'assetjament (*wanna fucks*, mails ofensius, bombardeig amb missatges, desqualificacions, invitacions i cites, propostes de xats) afecta una de les coses més precioses de la xarxa: la llibertat d'expressió (Brail, 1996).

Moltes dones s'han muntat els seus espais per eludir i evitar l'assetjament, però d'altres senzillament han abandonat la xarxa. La llibertat inicial d'Internet s'ha vist compromesa per les actituds d'usuaris i els continguts ofensius que han dut a plantejar la necessitat de mesures de seguretat i control. Paral·lelament, altres homes, justament perquè no volen perdre aquesta llibertat, es posicionen negativament contra les protestes de les dones que denuncien l'assetjament. *Tenen por que per culpa d'uns pocs, tots en sortim perjudicats amb el control. Aquests homes diuen: no denunciïs, lluita! És fàcil de dir, perquè ells no han de pagar el peatge per participar als grups. Som nosaltres qui hem de pagar-lo, patint a veure què dius. A més, hem estat entrenades en ser amables, i no pas a lluitar! El problema és com regular-ho sense carregar-te la llibertat. Però és que aquesta llibertat ja no existeix, ja que l'assetjament es carrega el discurs lliure de les dones i alguns homes.* (Brail, id.)

Aquesta qüestió ha fet que sorgís l'expressió *Tools, not Rules*. És molt millor que la gent aprengui a moure's per Internet i conegui els sistemes de defensa i evitació de *spam*, missatges no desitjats i altres, abans que la societat comenci a reclamar una seguretat que vagi en contra de la llibertat que encara hi ha a la xarxa.

Algunes dones usen noms masculins o neutres per evitar l'assetjament i la crítica a les seves opinions. L'ús de pseudònims té aquí una connotació diferent a la que hem vist en apartats anteriors, no tant la de reinventar una identitat per jugar, sinó la de protegir-se i encaixar en uns esquemes i unes lògiques hostils amb una part dels internautes. Internet, pel fet de no estar moderat i ser anònim no hauria de ser necessàriament un lloc hostil. És la manca de respecte d'alguns internautes que el converteix en hostil en algunes ocasions. La veritable solució per no pervertir el bo que té la xarxa –la seva llibertat– és la creixent exigència de respecte i actituds ètiques per part dels pobladors de la xarxa, així com el fet

que les dones hi acudeixin massivament i hi parlin sense por. Serà la forma de no estar en inferioritat de condicions, d'adquirir autoestima, visibilitat i força. Així s'evitarà l'assetjament i la seva pitjor conseqüència: l'isolament o la renúncia digital de les dones.

Les dones, malgrat la seva experiència, no parlen tant en públic com els homes, en part perquè s'han socialitzat en el fet de passar desapercebudes o no acaparar l'atenció cap a elles (si no és en aquells aspectes on s'espera que ho facin). Però en els blocs, tot això canvia. Molt properes als diaris íntims, a un tipus d'expressió que els és afí, els blocs són una zona de seguretat, benestar, llibertat i, fins on hem arribat a albirar amb aquest treball, d'igualtat. Les dones no hi veuen cap problema, a obrir un bloc exposant les seves vivències, interessos i emocions públicament. En tant que hi ha formes efectives d'evitar comentaris no desitjats, la blocosfera preserva les bondats de la xarxa i n'evita les seves derivacions perverses.

Amb els blocs, les dones aconsegueixen colonitzar Internet d'una forma que és connatural al seu *habitus*: comunicatiu, horitzontal i tendent a crear xarxes. *Estar online és una adjunció, una mena de pati del darrere. No és la vida, però sí un agradable mitjà per tenir a la vida. No és una revolució social, però pot ser una revelació* (Herring, 1993).

CAPÍTOL II QUÈ ÉS UN MEME?

En l'anonimat del no lloc es pot experimentar solitàriament la comunitat.

Marc Augé

Hola flaneuse! No se qui ets, però m'ha fet molta il·lusió entrar a la teva pàgina i veure el teu comentari i una obra meva. M'encantaria que m'escriguessis, val? Un petó.

Marisa

Si estàs llegint ara mateix aquesta entrada és perquè els blocs existixen. I si hi són és per a que puguem comunicar-nos els uns amb els altres. Així, on abans hi havia kilòmetres i kilòmetres de solitud i viatges buits, ara et pots trobar blocs d'[ací](#) i d'[allà](#) que t'omplen de bona companyia i fan que la teua existència i els teus viatges no només siguen més interessants, també que et pugues sentir més participat del món real que no pas d'aquest món virtual.

LoveSick al bloc El meu caos

LES XARXES SOCIALS EN ELS BLOCS

És habitual que els iguals es relacionin. Blocs personals i creatius conviuen en una blocosfera pròpia que s'autoalimenta i acaba formant una comunitat que no és estàtica, car cada cert temps s'obre a noves experiències. Ja sigui perquè n'obren una via nous comentaristes, perquè s'accedeix a l'enllaç nou que un altre blocaire ha penjat del seu bloc, o senzillament, en una cerca a un buscador d'Internet, hom arriba a un bloc que pot interessar-li. Una de les primeres conclusions és que cada comunitat blocaire té els seus límits d'admissió. El temps que una persona pot dedicar a llegir blocs i comentar-ne és limitat, amb la qual cosa, s'acaba formant part d'un veïnat blocaire concret, on els pseudònims passen a ser familiars. Cada blocaire es ciberrelaciona amb uns sis o set blocs més. Com a comentaristes, no solen abastar més de deu blocs i com a *voyeurs*, no més de vint.

Com hem vist a les conclusions del qüestionari, alguns autors afirmen no valorar excessivament l'audiència que poden aconseguir, sinó més aviat el contingut de les seves intervencions. Publicar en web no és un simple gest egocèntric sinó que cal emmarcar-lo en un mitjà de comunicació global. Habitualment, el nombre de comentaris dels blocs és escàs i àdhuc en moltes bitàcoles, inexistent. La finalitat és aconseguir la participació dels usuaris i

ahora que aquests siguin actius. Els comentaris tenen un efecte multiplicador de l'audiència en la mesura que generen la necessitat d'una connexió posterior per comprovar possibles reaccions a les opinions expressades. La periodicitat en la publicació de les entrades intenta fidelitzar els lectors. Cada blocaire sap que ha de mantenir el seu bloc, de vegades, buscant temps on no n'hi ha o mirant de convertir una anècdota intrascendent en material editable. El que resulta beneficiós en termes d'audiència és que aquesta comunicació produeix *feedback*, en el sentit que els comentaristes tendeixen a retornar al lloc per comprovar si el seu missatge ha estat respost per l'autor o per algun altre usuari.

La xarxa, amb els blocs, s'ha tornat activa, ha superat la passivitat *voyeur* enfront una creixent tendència a l'exhibició. Davant la crítica de Lovink, que per una banda sembla egocèntric o exhibicionista, el bloc és una invitació al diàleg. Cal advertir que en alguns blocs, com en algunes persones, això és més evident que en d'altres. Concretament, hi ha blocs (pocs) que no admeten comentaris. Un exemple és el del poeta Jaume Subirana:

*Jo no em vaig plantejar Flux com una experiència de diàleg en xarxa, sinó com una pota més del pop de la meua literatura... els escriptors estem acostumats a escriure sols.*¹⁴

Fer blocs és una forma de publicació banal o vanitosa. La pots vestir de termes elegants i dir que és el paradigma del moviment i el canvi o que és una tecnologia rupturista o una forma emergent, però el cert és que els blocs són una xerrameca adolescent sense sentit. Zero comentaris vol dir que a ningú li importa el més mínim (Lovink, id.).

Però justament el que ens interessa és investigar no pas els blocs més llegits, que són els que parlen del que està de moda, o estan escrits per persones mediàtiques. És evident que aquí hi trobarem els temes de l'agenda oficial. És en els blocs menys comentats on hi ha les veus originals.

El millor de tenir un bloc són els comentaris.

Això ho diu la Tina Vallès, blocaire que ha publicat un llibre amb els posts del seu bloc, *L'aeroplà del Raval*. Al seu torn, en la seva tesi doctoral, "Blogosfera: les bitàcoles i l'audiència", Enric Gil fa servir el terme d'audiència imaginada (Gil, 2004). Des de la perspectiva de la natura interactiva de la blocosfera, es podria definir la capacitat conversacional d'un bloc pel nombre de comentaris per post.

¹⁴ L'escriptor Jaume Subirana a Flux <<http://jaumesubirana.blogspot.com/>>

Tanmateix, malgrat pugui haver comentaris zero, el bloc és un espai social. Creat amb la il·lusió de multiplicar la identitat en un efecte de ressò, fàcilment entra en una xarxa i s'amplia. És fàcil formar part d'una comunitat. Com els infants al pati de l'escola, els blocaires s'apleguen per afinitat, de forma espontània, poc planificada, en poc temps es pertany a una o altra blocosfera. Llegint i comentant blocs afins, aviat s'aconsegueix un reconeixement i una reciprocitat. Les comunitats blocaires tenen un portal que permet l'entrada i sortida dels membres de la comunitat. Cadascuna d'elles es mou entorn d'un tema o àrea d'interès com pot ser la literatura, la natura i els viatges, el relat d'anècdotes personals, la informàtica o la política, per citar els més destacats.

Tot i així, un bloc es pot trobar amb problemes a l'hora d'aconseguir comentaris. Ja sigui perquè la seva xarxa és petita o perquè hagi disminuït, bé per la pèrdua d'interès dels seus seguidors o per la poca activitat d'aquest blocaire com a comentarista, pot ser que un bloc sigui una conversa esmoreïda. Per evitar-ho, es fan servir diferents tècniques per iniciar el contacte amb els comentaristes. El *blogrolling* és en realitat l'hipertext: els enllaços a d'altres blocs, al propi bloc, posts anteriors o llocs d'Internet, amb la intenció de fer sortir el bloc i el blocaire de l'aïllament inicial de la URL.

No és una qüestió aïllada, i ho demostra la publicació de posts on es donen consells per augmentar l'audiència i, sobretot, els comentaris, com el d'aquest bloc gestionat per dues argentines:

Hace unos días compartí unos [“increíbles secretos personales”](#) (jajajaja) sobre como aumentar el número de comentarios en mi blog. Y muchos lectores tuvieron la gentileza de compartir su experiencia con nosotras.

Pues, bien, estuve leyendo todos esos comentarios, que agradezco mucho, y a continuación les dejo una recopilación con los tips que tan amablemente compartieron varios de nuestros lectores:

- 1.- Mimar a los lectores, responder sus comentarios, visitar sus blogs.*
- 2.- Escribir posts dejando una puerta abierta a una opinión contraria.*
- 3.- Compartir experiencias y reflexiones personales en las entradas.*
- 4.- Escribir con sinceridad, es decir escribir artículos que le lleguen a las personas.*
- 5.- Referirse a temas polémicos, participativos o realizar preguntas al final del artículo.*
- 6.- Poner un bloque de “los que más comentan”.*
- 7.- Redactar guías sobre la temática de tu blog.*
- 8.- Escribir sobre temas genéricos y no tan técnicos o particulares.*
- 9.- Postear artículos que justamente tengan que ver con cómo aumentar el número de comentarios en*

tu blog.

10.- Quitando el tag no-follow.

¿Se te ocurre alguna otra estrategia para aumentar los comentarios de tus lectores? ¡Este es el lugar para opinar! Jajajaja. ¹⁵

Copiem tot seguit els comentaris rebuts en aquest post, amb noves idees per estimular l'audiència:

Una vez lei que era importante hacer sentir a los visitantes que son parte de una comunidad. Si escribimos es porque nos interesa saber las opiniones de otros y aprender.

Felicidades chicaSeo. Espero seguir aprendiendo con ustedes. (ya se que son dos: milagros y natalia)

Comentario por [Mr. Yin](#) — May 27, 2008 @ [1:05 pm](#)

Hola

Muy buenos tips, ahora comprendo su éxito.

Me queda una duda con respecto a la etiqueta no follow.

Los blogs la traen incluida en los comentarios por algo, ¿no sale contraproducente llenarte de esos links sin verificar?

Gracias y suerte!

Comentario por [Khaos](#) — May 27, 2008 @ [4:02 pm](#)

El tema de los memes, y la afinidad personal con otros blogger tambien es importante. Así como ofrecer otros servicios de utilidad general como el tipico plugin del tiempo, un link a alguna pagina con estrenos de cine, lector de noticias nacionales de ultima hora.

No sé todo aporta, creo que lo más importante ya lo nombrasteis, muy buena recopilación.

Un saludo

Comentario por [Web de empresa](#) — May 27, 2008 @ [8:53 pm](#)

Me ha parecido muy interesante este post, ¿podría comentarlo en mi blog diciendo, por supuesto, que es de vuestro blog e incluso poniendo el enlace?.

Gracias

Comentario por [Fidel](#) — May 27, 2008 @ [11:23 pm](#)

Si, Fidel, claro que si que puedes. 😊

Comentario por [Milagros](#) — May 27, 2008 @ [11:49 pm](#)

Yo añadiría algo que vosotras tenéis implementado pero no comentáis: la suscripción a los comentarios de una entrada concreta. Eso provoca que alguien que comentó se sienta involucrado en la "charla" post-entrada y vuelva a comentar en la misma más adelante...

Comentario por [Jorge](#) — May 29, 2008 @ [12:11 am](#)

---

¹⁵Post publicat per Chica Seo <<http://www.chicaseo.com/>>

*Se me ocurren 2:
Quitar los captchas
No moderar los comentarios*

És clar que la majoria dels blocaires busquen audiència. Fins i tot els que no es belluguen excessivament per aconseguir-ne, l'agraeixen. La necessitat o desig d'audiència fa que dins dels blocs es desenvolupin activitats de recaptació de voluntats, una de les més destacades entre les quals és el *meme*. El *meme* és la fórmula més clara d'invitació a la conversa i de generació de xarxa social.

Un *meme* és una invitació a d'altres blocaires a escriure sobre un tema concret. Se sol iniciar en un bloc, on la persona que l'escriu decideix a qui el llança. Es diu "llançar un meme", i vol dir encarregar a algú que agafi el testimoni i continuï parlant d'aquell tema en el seu bloc. Vegem-ne un exemple ben explícit:

Va, que ens posarem al dia...

Ja fa un munt de temps, la perversa i fascinant Marquesa de Merteuil va interessar-se per conèixer què m'agradava que em fessin i què m'agradava fer. Preguntes poc innocents, diria aquest simple perdedor. De fet ho dic: "preguntes poc innocents". No sé, tinc poca pinta de madame de Tourvel, i la farsa em va. Sóc millor Valmont del que aparento, jajaja!

Però un meme és un meme, i no són voluntaris, nonono, que són una obligació. Això sí, no has de preguntar si no vols sentir les respostes, que ja se sap...

M'agrada que em facin:

- 1.- Gelat de romaní.*
- 2.- Crema de Sant Josep.*
- 3.- Arròs a la cassola.*
- 4.- Truites.*
- 5.- També m'agrada que intentin manipular-me (dissimuladament).*

M'agrada fer:

- 1.- Sopa de ceba amb ou, torrada i formatge gratinat.*
- 2.- Macarrons amb camagrocs.*
- 3.- Ous ferrats amb patates fregides i cansalada.*
- 4.- Bocatas de nocilla amb tres pisos de pa bimbo.*

5.- També m'agrada deixar-me manipular (aparentment).

Segon meme. El que em passen la [Reusenca](#) i la [Musa](#). A la primera tots els que la seguim li tenim un carinyu una miqueta especial, perquè bueno, les últimes novetats han molat que t'hi cagues, i això, que el mini-Ronaldinho té més padrins que ningú. A la segona, a la encantadora Musa, a qui encara dec un meme de fa segles, no li puc pas dir que no, que m'ha de fer una paella (jo porto el vi i les postres). Pos ale:

1. Quan portes com a bloqueaire?

Des del 13 de març de 2006. Sóc un dia més gran que l'[Àirum](#), mira tu!

2. Com vas saber l'existència dels blogs?

Tenia una feina súper mal pagada però amb moltes hores lliures. Segur que algun dia, googlejant coses de futbol, cotxes o sexe (sóc un tio, què vols?), vaig anar a parar a algun bloc.

3. Diques 5 blogs que segueixes diàriament.

Més o menys segueixo tots els titulars indiscutibles, que per això els hi tinc. El punt friqui és que rellegeixo molt, que jo sóc de rellegir, que a la primera no me n'entero mai de res.

4. Ets lector anònim d'algun bloc?

Sí.

(Toma ya! M'ha quedat tope Rijkaard, això!)

5. Alguns autors que et generin especial simpatia.

El 93,8 % dels que tinc enllaçats (no és un número a la ba-ba-là, que he fet la divisió i tot!).

6. Amb quins 5 bloqueaires aniries de marxa?

Jo, amb bloqueaires, és que vaig on faci falta. He anat a sopar/dinar, a prendre algu, a presentacions de llibres, he fet bookcrossing, he anat al dentista, m'he deixat robar la bossa, he esbandit els plats, he anat a comprar camisetes, he compartit stand en un fira sectorial-del-nostre-sector-laboral... Jo aniria de marxa amb tothom, que millor somos amigos, que para enemigos ya hay un montón de gente...

7. Amb quins 3 bloqueaires passaries una nit de bogeria sexual?

La passaria amb el *Karbeis* ("Fa temps que no em dius res, tontu...").

8. T'has enamorat mai d'algun blocaire?

9. Estàs satisfet amb el teu bloc?

Tenint en compte qui el fa, tampoc se li pot demanar més, al pobre bloc...

10. Escull entre 3 i 5 blocaires per a què facin aquest meme.

Vale. Guai. Aquesta mola:

- la *Cherry* (que s'empenyarà, segur).
- l'*Elefant* (que m'engegarà a la merda).
- l'*Errapé* (que no fa memes).
- la *RitusLee* (que com que no nevarà, s'avorrirà).
- Sí: sóc més xulo que ningú. Sóc l'últim gran mestre jedi.

Prou de memes.¹⁶

Hi ha dues formes de comunicar un *meme*: escrivint els noms dels blocaires o blocs a qui s'adreça, enllaçats dins del propi post, i/o escrivint un comentari als blocs a qui vols reptar comunicant-los que tenen un *meme*. El més habitual és la primera fórmula: se suposa que els blocaires a qui s'ha llançat el *meme* són assidus al bloc on s'origina, que llegiran el post i es donaran per al·ludits. Sovint responen, ja que és una fórmula per mantenir viva la comunicació.

De vegades, però, el *meme* queda sense resposta, i hi ha una mena d'acord tàcit que no es pot abusar dels *memes*. Cada blocaire té els seus propis temes, sobre els quals aspira a ser comentat. Contestar un *meme* és fer propi el tema de l'altre, cosa que amplifica la importància del bloc d'on prové en detriment del valor dels propis temes, que passen en aquell moment a un segon terme. Potser per això, o bé perquè totes les modes i costums, i a Internet, aquestes modes i aquests costums encara canvien més ràpidament, la dels *memes* és una pràctica efímera.

Tot i que percentualment poc nombrosos, hi ha blocs mantinguts per més d'una persona. En un bloc col·lectiu, les possibilitats d'audiència es multipliquen. Creen una xarxa dins d'una

¹⁶ Perdedor a <<http://carndebanqueta.blogspot.com>>

xarxa, ja que els co-blocaires també parlen entre ells. Cadascun té una xarxa pròpia de blocs afins per mitjà de la qual aconsegueixen més audiència.

Tot seguit, per entendre de quina forma es comuniquen els blocaires entre ells, i un cop analitzats uns quants posts (pp. 34-49) de diversos blocaires, passarem a fer un cop d'ull al tipus de llenguatge dels blocs.

EL LLENGUATGE BLOCAIRE

Hi ha una manera d'escriure als blocs, diferent de la literària i la periodística, marcada per la hipertextualitat i la immediatesa del format.

Antonio Fumero

Som un país de lletraferits que expliquen de belles formes els seus pensaments.

Mercè Molist

La personalitat del blocaire es desvetlla per mitjà del seu ús del llenguatge. Es produeix la creació d'un jo virtual.

David Weinberger

Internet ha modificat algunes situacions comunicatives i n'ha creat d'altres. L'ús i l'estudi d'aquestes situacions resulta molt útil per comprendre els mecanismes de la llengua i per millorar les capacitats expressives dels parlants. Els seus aspectes més remarcables al respecte són el registre i estil adequats, la cortesia que cal desplegar o la intel·ligibilitat dels missatges. El llenguatge dels blocs, justament perquè el bloc és un espai social, és un gènere empeltat de **formes orals i escrites de comunicació**. Però quines derivacions literàries, estilístiques, semàntiques i relacionals genera el format del diari personal digital? Són aquestes derivacions font d'algun canvi a un altre nivell?

Els blocs són un micro món de conversa i redacció. Tenen interès perquè contenen atributs de diàleg i de monòleg. Són alhora entrades d'un diari personal o reflexions personals i una oberta invitació a la conversa. Aquesta dicotomia única ens du a l'evolució d'una **nova varietat de llenguatge** a mig camí entre la parla i l'escriptura, adaptat a un entorn virtual. Certs tipus de xarxes suggereixen normes particulars de llenguatge, en determinen l'estructura. (Nilsson, 2006)

De fet, els blocs tenen una estructura de “pàgina curta”, i pel fet que es tracta d’una lectura en pantalla, afavoreix el text breu. El blocaire mira d’optimitzar els seus recursos lingüístics i expressius per treure’n el màxim rendiment.

Aquest estudi vol veure si existeix una varietat concreta de llenguatge lligada a la comunitat blocaire, alguna cosa semblant o derivada del *netspeak*, de la parla-en-xarxa. Segons David Crystal: aquest *netspeak* és un llenguatge que mostra trets únics d’Internet, amb un caràcter electrònic, global i interactiu. La *ciberparla* agafa trets de la parla i de l’escriptura. De la parla: el dinamisme, la rapidesa, l’espontaneïtat, la immediatesa, el balbuceig, la manca de planificació i de correcció sobre el que ja ha estat dit, la reiteració, l’elisió (Crystal, 2001). Els tics extralingüístics s’han de compensar amb formes del llenguatge escrit més o menys sofisticades. La funció fàtica en la parla és bàsica, en l’escriptura no, per això els blocs elaboren fórmules novedoses i sofisticades de manteniment de l’atenció: es pot matisar molt; hi ha interrupcions que en l’escriptura no hi són; la prosòdia i l’entonació s’aconsegueixen amb els signes d’interrogació i d’exclamació, etc. Vladimir, un dels personatges del bloc Vladimir al mar aconsegueix canvis de registre a través dels seus múltiples personatges (heterònims).

Efectivament, podem dir que als blocs es produeix una derivació dels gèneres escrits. L’escriptura és estàtica i permanent, en canvi, als blocs es pot esborrar comentaris i posts, modificar-los, reeditar-los... amb molta facilitat i rapidesa. Hi ha un temps entre la producció i la recepció. Es pot repetir la lectura i analitzar millor el contingut i la forma. Hi pot haver una estructuració superior que en la parla. I és cert que hi ha construccions i paraules característiques de l’escriptura, que mai es fan servir quan parlem.

Podríem, doncs, parlar de *blogspeak*? En tot cas, hi ha un llenguatge blocaire que reuneix elements de la parla i de l’escriptura, del diàleg i del monòleg, generant un format únic. Per començar, cal tenir en compte que diverses tipologies de blocs són posades sota la mateixa categoria pel seu format, tot i que els continguts en determinin estructures lingüístiques diferents.

En el bloc hi ha un límit de temps d’escriptura donat que hi ha una llargada més o menys estàndard per article. A més, cada article desapareix de la *front page* o portal un cop els articles posteriors l’han fet davallar. Continuen disponibles, però a l’arxiu. Per tant, no té tant una data límit com la parla, però molt més que altres pàgines web estàtiques.

El bloc conté certa prosòdia que parafraseja la parla, amb una puntuació poc estàndard i l'ús de recursos "oralitzants" de tota mena. També s'hi afegeixen cançons i vídeos. La imatge i el so acompanyen la paraula per recrear un escenari tridimensional. Això ajuda a recolzar certa funció emotiva, poètica del llenguatge parlat i escrit. Genera un contrast sonor, un *tempo*, un ritme... tot i així, els blocs encara no s'usen com a plataforma multimèdia, tot i que hi ha intents reïxits. Per tant, tot i que el bloc continua sent textual, inclou o pot incloure trets més prosòdics. És força espontani. La facilitat d'edició fa que no et calgui revisar gaire el que escrius i mantingui una certa "frescor".

Els blocs no són una font documental sinó un lloc de pensament i discussió, com diu Enric Gil, un àgora electrònica on alguns pensaments ocults o fugissers es fan explícits. És una conversa on intervé la imatge i el so, si es vol, així com enllaços per completar o matisar allò dit/escrit. Gràcies a tot això, el bloc crea una atmosfera molt concreta de conversa i de reflexió interna. Hi ha moltes coses dels blocs que només s'entenen si ets usuari d'aquell bloc: els tics de cada comentarista, les elisions de qui escriu els articles... es va creant un entorn prou conegut en el qual, el propi bloqueig modifica la seva "parloescriptura" en la mesura que se sent comprès per l'audiència. Quan això passa, podem dir que s'ha generat un **cosmobloc**.

Aleshores, si la conversa existeix, com es dóna en un entorn on els autors controlen el seu propi espai? El llenguatge d'un bloc suporta la força i la identitat d'un grup? Fins ara semblaria que sí, però la natura d'aquest grup té la consistència d'un grup social que podria dur a terme un canvi cultural? Això ho acabarem d'escatir en el proper capítol. Mentretant, veiem com a la blocosfera s'ha desenvolupat un gènere lingüístic nou, que racionalitza la necessitat de comunicació amb les constriccions del mitjà (Nilsson, 2006).

L'ús de recursos textuais com *emoticons*, cursiva, negreta, majúscules, fragments citats, formes dialectals i altres els podem trobar per crear la sensació de la parla en els blocs. El discurs bloqueig pot ser una il·lusió generada pels bloqueigues, però la conversa que es manté és real. Efectivament, la conversa o el diàleg preval en els blocs sota diferents formes, les més òbvies entre les quals són els comentaris i els *trackbacks*. Un *trackback* és una crida a un altre bloc per mitjà d'un enllaç. En la mostra seleccionada no és una pràctica habitual, tot i que esporàdicament es produeixen aquestes hipertextualitats que vinculen dos blocs entre ells. Els comentaris van dirigits a un post concret i solen ser recíprocs. Hi ha tres formes de mantenir la conversa bloqueig o de respondre els comentaris: creant un nou post; contestar

el comentari en el propi post o anar al bloc del comentarista en cas que en tingui un. D'altra banda, els enllaços en un bloc molt visitat poden ser la forma de filtrar els blocs que valen la pena dels que no, tot i que aquesta observació pugui semblar molt subjectiva. En tot cas, cada comunitat es regeix per uns barems interns i per uns vincles de confiança. Si t'agrada un bloc, confies en els enllaços que inclou. D'alguna forma, el bloquejaire fa de filtre de la gran extensió de matèria, idees, imatges i sensacions que ofereix la xarxa.

Aleshores, finalment, el bloc és parla o escriptura? És monòleg o diàleg? En realitat, es troba a mig camí en els dos casos. El llenguatge en els blocs és una tipologia de parlo-escriptura al servei d'un discurs monològic i dialògic en què la finalitat és la construcció d'identitats que es du a terme en un acte performàtic. El llenguatge amb què s'escriuen els posts està mediatitzat per les eines d'edició i publicació, per les expectatives de creació d'audiència, pels comentaris i les probabilitats de ser enllaçats i pels aspectes personals, l'experiència, les habilitats expressives i els coneixements instrumentals de cada bloquejaire.

Per aprofundir en aquest llenguatge fem servir el model d'anàlisi crític del discurs. Com hem dit, el tipus de llenguatge que fan servir la majoria dels bloquejaires té molts components que el vinculen amb la parla. Ara en veurem uns quants.

*No ho entenc: miro, escolto, bec i callo. Agggghh! quin fàstic la política quan ens allunya de la Vida, paraula de rus i irlandès borratxos.*¹⁷

Observem la selecció lèxica i sintàctica: predomini dels verbs (acció), onomatopeia que tracta de crear una sensació de presència, de fer-se sentir més que llegir. Expressions molt col·loquials, com ara "quin fàstic" o adjectius com "borratxos" ens traslladen a una conversa deshinibida, entre amics, deixada anar. A pocs llocs, fora d'un bloc, trobaríem aquesta menda de llenguatge laxo, poc reprimit.

*Dèiem que la vida és molt perra però que moltes vegades ens fa riure, i que sort en tenim de pensar molt, però que a vegades també cal parlar i entendre'ns i que... tranquil, que és provisional, encara.*¹⁸

¹⁷ Vladimir a <<http://vladimiramar.blogspot.com>>

¹⁸ RitusLee a <<http://videsperres.blogspot.com>>

En aquest article, aquest “dèiem” té una funció fàtica, molt de la parla, que tracta de mantenir el fil de la conversa. De la mateixa manera, els punts suspensius i l’apel·lació al lector, aquest “tranquil”, genera la sensació d’estar presents en una xerrada informal, amistosa.

- Perdi, tio, que és la tercera vegada que fots la mateixa plasta, i la segona que repeteixes brometa! Ja et val, no?

- I a tu què? T’hi va alguna cosa? Te m’estàs creient massa, ja, potser? A veure si tindran raó els que...¹⁹

L’ús de diàlegs és un dels recursos més representatius del que és un post. Representa la conversa online i offline que mantenen bloqueig i lector/comentarista. Aquesta conversa imaginada es pot traslladar al post, usant substantius de caire col·loquial o directament argot. Les cursives, els signes d’interrogació i d’exclamació, els punts suspensius, etc. vénen a substituir els silencis i altres modismes de la parla: l’entonació i la intensitat.

Malaurat Professor,

*em poso en contacte amb vostè per fer-li saber una cosa: "blau fondo" **no** és un color, graviho a la seva neurona.²⁰*

En aquest cas, la bloqueig emula l’epistolari (el seu bloc és diu E-pistoles, en un enginyós joc entre cartes electròniques i cartes incendiàries), però amb tots els recursos de la parlo-escritura que fan servir la majoria de bloqueigs: apel·lació directa, negreta, cometes, verbs en forma imperativa...

Hi ha blocs més literaris, i per tant, menys orals. El tipus de comunitat es determina per l’absència o presència de certes normes expressades amb formes lingüístiques. Aquí tornàrem a fer esment de la creació de la identitat, ja que en la mesura que el bloc es consolida, que el seu llenguatge aconsegueix mantenir l’atenció d’una audiència donada, el ciberjo construït es genera en aquesta dialèctica d’escriure i parlar, i que es transforma a mida que el bloc resisteix el pas del temps.

Una pregunta que sorgeix tot seguit és: si l’escritura ocupa un espai i la parla un temps, i si segons Roland Barthes, l’escritura és l’única cosa que pot desenvolupar-se sense lloc

¹⁹ Perdedor a <<http://carndebanqueta.blogspot.com>>

²⁰ Núria a <<http://epistolesipistoles.blogspot.com>>

d'origen, on es situa el gènere comunicatiu dels blocs? Nosaltres responem que la ciberescriptura o ciberparla dels blocs és l'única cosa que pot desenvolupar-se sense lloc de destinació. Un post pot anar a parar a un altre bloc, al correu electrònic d'algú altre, pot ser imprès, reenviat, contestat en el propi bloc o en un altre, o pot simplement romandre en un lloc imprecís, o un no-lloc inexacte tot i que localitzable, la URL. La blocosfera és, aleshores, un conjunt de textos i de converses interrelacionats.

Tot seguit veurem com l'enfocament de l'anàlisi crític del discurs aplicat als blocs ens serveix per analitzar el paper del discurs en la reproducció dels models informatius i dels continguts existents abans i després de la irrupció dels blocs. Un cop entenem com el discurs contribueix en aquesta reproducció podem determinar qui té accés a les estructures discursives i de comunicació acceptables i legitimades per la societat (Van Dijk, 1994).

Tot això és interessant perquè ens permet identificar el tipus de notícies que trobem als diaris quotidianament, donat que els grups dominants saben que per tal de poder controlar els actes de les persones cal controlar prèviament les seves estructures mentals. És a dir, les elits tenen un accés actiu als elements comunicatius sobre els quals poden exercir un control. I és en aquest marc que cal veure com els blocs s'insereixen dins d'aquesta lògica o com aconsegueixen transcendir-la. Abans, doncs, de parlar de l'agenda temàtica, veurem amb més exactitud de què parlen els blocs. Ho farem per mitjà del programa Concordance.

Així sabrem si realment tenen raó uns o altres quan diuen que, malgrat tot, les vertaderes estructures no han canviat o sí ho han fet. Qui parla, sobre què i quan, són les tres grans preguntes que fins ara tenien una resposta: parla qui determinen les classes dominants, sobre el que els interessa que es parli i quan els convé. Tot això sembla estar modificant-se, ho veurem amb més deteniment al capítol següent. Als blocs es parla quan es vol del que ve de gust i ho fa qualsevol persona amb accés a aquesta tecnologia que, pel que diuen les xifres, és molta més gent que la que fins ara detentava el control de la informació. Si bé és cert que la blocosfera no deixa de ser encara una gran conversa privada interconnectada, els seus efectes sobre el gran muntatge informatiu ja s'han deixat notar, com veurem: **els blocs són una forma de trencar amb el monopoli informatiu**, i ho constatem amb aquesta anàlisi crítica del discurs: els blocs donen accés a converses més públiques, dins i fora dels mitjans de comunicació, esdevenint ells mateixos els nous mitjans.

Tot seguit veurem un tast del treball de camp centrat en l'anàlisi del discurs. El buidat amb el programa Concordance i els resultats de les comparatives dels diversos blocs.

CONCORDANCES

Per donar resposta a algunes de les qüestions plantejades fins al moment, ha d'estat de gran utilitat l'ús del programa Concordance, per mitjà del qual hem establert freqüències en la utilització de les paraules. Gràcies a aquest software ha estat possible establir un rànquing lèxic que ens ha permès jerarquitzar les expressions escrites tot establint criteris que després aplicaríem al buidat dels blocs. D'aquesta forma, un dels problemes quedava resolt: sota quina òptica analitzaríem el llenguatge dels posts? Una reflexió sobre la freqüència d'ús de certes paraules o sintagmes ens ajudaria a descobrir les intencions, les motivacions i, finalment, el tipus de text davant el qual ens trobem, i contribuiria, sens dubte, a fer-ne l'anàlisi del contingut i un posterior anàlisi del discurs.

Amb aquest programa, hem pogut fer índex i llistes de paraules, comptar les freqüències d'una paraula i comparar els seus diferents usos en un mateix bloc o en diversos blocs. El primer que vam constatar va ser el **marcat caràcter subjectiu dels posts** sobre els quals es va aplicar les concordances. El verb "agradar" apareix en un lloc destacat en el rànquing a tots els blocs. Les marques temporals són una tònica també a tots els posts, i en tercer lloc, un seguit de paraules que donen pistes sobre els temes que van apareixent als posts.

Freqüències del Buidat 1		Freqüències del Buidat 2	
però	15	ell	17
perquè	14	ella	15
cap	13	jo	13
coses	11	tu	11
això	8	temps	10
m'agrada	7	ara	8
música	7	avui	8
ser	7	extraterrestres	8
sóc	7	m'agradaria	8
bloc	6	nit	8
gent	5	ningú	7
moment	5		

Anàlisi de la concordança Buidat 1-2

D'acord amb les freqüències detectades, veiem que tot just sota els grans adverbis, usats en qualsevol discurs ja sigui de tipus acadèmic, literari o personal, en un registre culte o

col·loquial (com els però, perquè, massa, cap, poc, molt...), en el nostre buidat veiem que verbs d’afirmació personal o de mostrar preferències, com “agradar”, usats en primera persona “m’agrada”, “m’agradaria”, tenen un pes important, així com els pronoms personals (ell, ella, jo, tu, ningú) i els indicatius temporals (ara, avui, temps, nit). I sorprenentment la paraula extraterrestres apareix vuit vegades en un primer buidat. Deduïm que al costat de paraules estàndard (pronoms i adverbis), apareixen referències a la subjectivitat, en una clara diferenciació amb altres fonts d’informació.

Freqüències del Buidat 3		Freqüències del Buidat 4	
sempre	8	Bernat	11
seu	8	gent	11
Schlemil	7	avui	10
cara	7	sentir	10
Eva	6	conflicte	9
jo	6	pensar	9
l’altre	6	penso	9
mai	6	saber	9
carrer	5	mimosa	7
ciutat	5	missa	7
		m’agrada	6

Anàlisi de la concordança Buidat 3-4

El que més destaca és la repetició del cognom Schlemil i del nom Eva, heterònim del pseudònim de la blocaire i fenomen digne de menció (un personatge crea un altre personatge). Curiosament “jo” i “l’altre” ocupen un lloc també important en igualtat de freqüència. Tot seguit, paraules de situació espacial: carrer, ciutat.

El substantiu més usat és un nom propi, el nom d’home (11 cops) igual que “gent”. És un ells o un vosaltres. Tot seguit “sentir”, una paraula que remet a la subjectivitat i a l’emoció. Paraula que trobaríem poques vegades en un mitjà de comunicació tradicional. El o la blocaire expressa el propi món a través de paraules com aquesta. La subjectivitat hi és molt present i en un espai personal força emocional i íntim. El mot “conflicte” apareix sovint, així com “pensar” i “penso”, que fan constant referència a l’autoria del bloc. Es va teixint un univers diferenciat, sense capes, unívoc, un diàleg entre la blocaire i els seus lectors, a qui

té presents. Els verbs mentals (sentir, pensar, saber) hi són molt presents. M'agrada, hi apareix, com a la majoria de buidats. I per acolorir: "mimosa" i "missa" apareixen 7 cops.

Freqüències del Buidat 5		Freqüències del Buidat 6	
temps	7	jo	22
sovint	7	joder	10
anys	6	país	10
avui	5	puta	10
feina	5	feina	8
ganes	5	foto	8
m'agrada	5	m'agrada	8
matí	5	merda	8
meu	5	mola	8
teva	5	mort	8
somriure	4	parlar	8
crec	3	vull	8
diuen	3	problema	6
diuen	3	cultura	6
diuen	3	dents	6

Anàlisi de la concordança Buidat 5-6

De nou, les coordenades temporals: "temps", "sovint", "anys", "avui", "matí", són els mots més utilitzats. Aquests adverbis connecten amb el periodisme tradicional, on cal situar l'acció (on i quan). Ens dóna una informació valuosa del seu sentit temporal, com pesa en el seu bloc, en la representació del seu ciberjo. "M'agrada" apareix repetides vegades a tots els buidats; hi té un lloc preeminent. "Somriure" apareix 4 cops, un mot que apropa i posiciona vers l'altre.

La següent concordança mostra un alt grau de subjectivitat: el "jo" apareix 22 vegades. La càrrega de termes col·loquials i d'insults és alta: "joder", "puta", "merda". Ens indica la manca de censura, contràriament del que trobaríem als mitjans d'informació tradicionals. També manifesta la intenció del bloqueig de mostrar-se pretesament maleducat o contudent, que tan se li'n dóna o que justament el que vol és provocar. La paraula "feina" també surt a la majoria de blocs (8 cops). Altres paraules: "mort" (8), "problema" (6) i "dents" (6). Per contrarestar, apareix el mot "cultura" (6), tants cops com dents.

En definitiva, dels buidats d'aquests i altres blocs hem arribat a la conclusió que el tipus de llenguatge que es fa servir en els blocs configura un nou gènere de comunicació a Internet. La varietat lingüística del bloc es una filla de la parla i de l'escriptura.

Cal, però, tenir en compte la varietat de blocs, car cadascun genera diferències en el tipus de llenguatge. Cada grup crea el seu propi lèxic, "jerga" i paraules tabú, sobretot, els grups més tancats i/o consolidats. Aquests llenguatges particulars delimiten si ets dins o fora del grup i en reforcen la identitat. Els grups més oberts exhibeixen una gran fluctuació en la varietat de situacions lingüístiques. Però el que tots ells tenen en comú és l'enfocament subjectiu i la varietat temàtica. Hi ha pensaments i reflexions personals barrejades amb converses continuades. Usa alhora els atributs de la xerrada informal amb les convencions del monòleg escrit. Efectivament, tot i ser un mitjà escrit té clares qualitats de la parla, i tot i ser espontani, el bloc es pot revisar a l'instant, corregir-se, editar-se per adquirir un nivell suficient de correcció escrita. Però en cap cas perd la frescor de l'espontaneïtat en explicar la vida en primera persona.

L'AGENDA TEMÀTICA

Un cop vist què és un bloque, com el bloc genera xarxes socials i per mitjà de quin tipus de llenguatge, volem recalcar ara en els temes que la blocosfera fa emergir i que configuren una agenda diferenciada de l'agenda mediàtica. Aquesta afirmació, tanmateix, mereix ser matisada, cosa que farem tot seguit.

García Orosa i Capón García han fet una anàlisi per conèixer els grans temes de l'agenda temàtica marcada per les bitàcoles espanyoles i la seva relació amb l'agenda temàtica dels mitjans tradicionals d'aquest país. La premisa de partida era que l'agenda temàtica dels mitjans tradicionals està predeterminada per unes fonts d'informació poderoses que controlen i gestionen l'univers mediàtic, i que en aquest context, els blocs serien possibles fonts d'informació alternativa. Aquest estudi conclouia que els grans temes, actors i escenaris es traslladaven a la blocosfera, que se'n feia ressò i girava entorn els mateixos eixos informatius que els grans mitjans de comunicació (García i Capón, 2008).

Partint d'aquest treball, vam intentar verificar si això era així en la blocosfera més personal, i en concret, en els blocs seleccionats per a la nostra recerca. Els resultats apunten altrament. La divergència en les conclusions d'un treball i l'altre s'haurien d'explicar en la selecció de les URL. Entre les webs i blocs triades en l'estudi mencionat hi figuren les de comentaristes de premsa reconeguts que han obert un bloc com a promoció personal i també del propi mitjà on treballen. No és així en el nostre cas, on hem fugit de figures mediàtiques i hem

anat als blocs de persones anònimes la motivació de les quals no és econòmica, ni de prestigi professional ni de posicionament mediàtic.

És, tanmateix, interessant tenir en compte la conclusió de García i Capón: la coincidència en l'agenda proposada pels mitjans i la que es deriva dels blocs ratifica l'existència d'una subestructura de producció de la informació que provoca l'hegemonia i la concentració de la informació. És una conclusió interessant, perquè genera un gran contrast amb les conclusions del nostre treball, com veurem més avall. El monopoli de la informació és una realitat i el no monopoli un miratge, afirmen. Hi ha, però, alguna matisació: les bitàcoles incorporen algunes modificacions, segons el treball esmentat, en el tractament de l'actualitat, per exemple, la inclusió de temes no tractats als mitjans tradicionals, les reflexions sobre temes personals de l'editor i autor de la bitàcola i algun aspecte de metadiscurs referit a la xarxa, molt pròpia d'aquests espais virtuals.

Hem volgut remarcar aquestes modificacions perquè ens interessa desmuntar “el miratge o mite” del no monopoli informatiu generat per l'estudi d'aquests dos autors justament a partir d'aquests tres supòsits. Així doncs, la tesi: “la bitàcola és un actor més en el procés de comunicació informativa que, tanmateix, no pot desvincular-se de l'agenda mediàtica d'actualitat”, quedarà parcialment desmuntada en les conclusions del present treball.

Perquè, finalment, de què parlen els mitjans? Hem centrat l'atenció en la premsa digital, que és la que és més fàcilment comparable amb la blocosfera, i hem mirat quins són els grans temes tractats: política internacional, política nacional, economia, espectacles, esports i successos. Dintre de la política ocupen un espai destacat els estira i arronses dels partits, les eleccions i els conflictes bèl·lics. A casa nostra, el terrorisme, les qüestions territorials i les picabaralles entre les dues Espanyes són la tònica. L'apartat de cultura centra l'atenció en l'audiovisual: cinema i televisió; i els esports parlen fonamentalment de futbol, bàsquet i curses de cotxes i motos.

Pel que fa als blocs, els temes, tal com hem vist en apartats anteriors, són d'allò més variats: viatges, teatre, literatura, relacions amoroses, gastronomia, l'amistat, el naixement d'un fill, sopars amb amics, la feina, la música, prendre un cafè, la malaltia, la depressió, l'alegria, les estacions i els canvis en la natura, la solitud, el pas del temps, les crisis existencials, el trencament de la parella, la religió, els drets humans, la joventut, la carrera, els exàmens, el feminisme, la tecnologia, el desamor, l'esport d'aventura, les mascotes, les mudances, el disseny, el lleure...

No cal dir com **s'amplia el ventall de la informació quan desplaçem el pes del centre a la perifèria informativa**. En diversificar les fonts, es diversifiquen els temes. I entenem com a font diferent un altre tipus d'agent. Perquè no pel fet d'ampliar el nombre de diaris, com s'ha vist amb el desplegament de la premsa gratuïta, hem eixamplat els horitzonts de la comunicació: els anunciants imposen uns criteris d'efectivitat que passen per recalcar en allò conegut més que no pas per obrir les fronteres a allò per descobrir. Ens referíem a la diversificació de fonts reals d'informació. Al nou periodisme de què parla Dan Gillmor, on la societat en ple esdevé comentarista dels temes que cadascú suggereix.

Perquè, efectivament, la majoria de blocs són de temàtica personal: una barreja d'actualitat amb les pròpies vivències de cadascú. Aquestes vivències, però, guarden relació amb el que veiem i escoltem a les notícies? Estan vinculats temàticament els blocs amb els titulars de la premsa o amb el món recreat per la televisió i la ràdio? Els resultats del nostre treball de camp mostren poca vinculació dels blocs analitzats amb l'actualitat mediàtica.

Un sistema que hem fet servir per comparar les dues realitats: la dels blocs i la dels diaris, ha estat el buidat sistemàtic de portades de ciberdiaris i de sistemes de sindicació de blocs. BLOCAT, per exemple, presenta en la seva pàgina principal les entrades de tots els blocs sindicats segons es van penjant a les seves respectives adreces. D'aquesta forma hem pogut fer una investigació de tipus "temàtica" per comparar les notícies que van apareixent als mitjans amb els posts nous dels blocs sindicats i constatar si hi ha una relació estreta, tangencial o bé inexistent. També hem aprofitat per indagar si el fet que un post estigui relacionat amb l'agenda mediàtica té relació amb el nombre de comentaris rebuts.

El que hem constatat és que, en primer lloc, en els blocs no coincideix l'índex temàtic dels diaris, tot i que també hi ha blocs que analitzen les notícies d'actualitat. És a dir, la blocosfera inclou l'agenda mediàtica mentre que els mitjans convencionals no inclouen l'agenda temàtica de la blocosfera. Per tant, **els mitjans convencionals queden inclosos en la blocosfera com un subgrup informatiu**. En segon lloc, el nombre de comentaris per post no guarda relació amb l'actualitat d'un tema. Deixant de banda els comentaristes de moda, la majoria de blocaires anònims poden obtenir grans audiències actives en articles molt personals.

Tot seguit mostrem tres exemples que comparen notícies de diaris *online* amb posts publicats el mateix dia. Així veiem les divergències temàtiques i la quantitat de comentaris deixats en unes i altres. Hem comparat una notícia de l'agenda amb un post personal; una

notícia qualsevol amb un post personal i una notícia no especialment rellevant amb un post que tracta un tema de l'agenda. D'aquesta manera podem veure les diferències entre la incidència dels comentaris en cada cas.

Titular d'Avui (edició 28/05/08) Post de Alls cuits mai couen (28/05/08)

“El govern espanyol decidirà "d'aquí un parell de dies" si és o no necessari el transvasament” ²²	“Menjars amb droga” ²¹
70 comentaris	13 comentaris

Hem posat en primer lloc aquesta notícia molt comentada per mostrar que certes notícies atrauen l'opinió pública molt més que la majoria de posts de blocs anònims. Altrament seria fer trampa. Hi ha una realitat: certs esdeveniments fomenten la participació massiva perquè són els eixos temàtics que interessen o preocupen la ciutadania (la crisi de l'aigua dels darrers mesos ha estat un d'ells) i que superen amb molt qualsevol altra temàtica d'iniciativa pública o privada.

Titular de El País (edició 30/04/08) Post de Carn de banqueteta (30/04/08)

“¿Cuánto gana un italiano?” ²³	“La vida normal” ²⁴
14 comentaris	25 comentaris

La notícia d'El País versa sobre una mesura presa pel govern italià que permetrà conèixer les dades fiscals de qualsevol persona, i les reaccions causades. El bloc, al seu torn, redacta impressions sobre l'existència d'un nen i la seva trajectòria vital, remarcant alguns episodis de la memòria. Hem seleccionat aquests dos a l'atzar, triant un dia qualsevol i una notícia qualsevol del diari. Veiem que tot i tractar-se d'un diari d'àmbit estatal, una notícia qualsevol pot generar menys comentaris que un post d'un bloc anònim sobre un tema personal si aquest té la virtut d'enganxar els seus comentaristes.

²¹ Consultable a

<http://www.avui.cat/article/tec_ciencia/31444/govern/espanyol/decidira/dos/dies/si/es/necessari/transvasament.html>

²² Consultable a

<http://www.elpais.com/articulo/internacional/gana/italiano/Averigualo/Internet/elpepuint/20080430elpepuint_24/Tes>

²³ Consultable a

<http://www.elpais.com/articulo/internacional/gana/italiano/Averigualo/Internet/elpepuint/20080430elpepuint_24/Tes>

Titular d'Avui (edició 13/05/08)Post de Vladimir al mar (12/05/08)

“Comença la recollida de signatures
per presentar una moció de censura
contra Laporta”²⁶
3 comentaris

“Terribas power”²⁵
28 comentaris

En aquest tercer cas, també triat el dia a l'atzar, la notícia i el post versen sobre aspectes diferents, un sobre esport i les polítiques d'equip i l'altre sobre la periodista Mònica Terribas, uns dies després de ser nomenada Directora de Televisió de Catalunya. En aquest darrer cas, el bloc té molts més comentaris que la notícia del diari, i un dels motius pot ser la seva actualitat i la relació amb els mitjans. Hem triat aquest post justament per la relació que guarda amb l'agenda mediàtica del moment. En comparar els tres exemples, veiem que el fet que un post sigui més comentat que una notícia no està directament relacionat amb el fet que sigui més o menys mediàtic el seu tema, tot i que ser-ho hi pot contribuir.

En resum, la persona que té un bloc personal pot mantenir un vincle amb l'actualitat, però més aviat genera el seu propi món d'interessos; món que, com hem constatat, és compartit per més gent. Així, el fet que els temes no siguin coincidents amb els dels mitjans de comunicació convencionals no determina l'isolament del bloque, sinó que en aquesta lògica informativa es generen tot de petites comunitats que sumades, creen la blocosfera.

Hi ha, doncs, una tendència creixent a presentar nous temes que no guarden sovint cap relació amb l'agenda mediàtica. En aquest sentit, li donem la raó a Alain Touraine quan afirma que la veritable fractura es dona entre el món privat i el món públic, i que és a la vida privada on s'està produint un canvi cultural (Touraine, 2007).

Però si fins ara ens hem mogut sobretot en el primer àmbit, el de la privacitat (identitat, relacions interpersonals), ara veurem què passa en el segon, com afecta la blocosfera al sistema informatiu fins ara hegemònic.

---

²⁴ Consultable a <http://carndebanqueta.blogspot.com/2008_04_01_archive.html>

²⁵ Consultable a <<http://vladimiralmar.blogspot.com/2008/05/terribas-power.html>>

²⁶ Consultable a

<<http://www.avui.cat/article/esports/30156/comenca/la/recollida/signatures/presentar/una/mocio/censura/contra/laporta.html>>

CAPÍTOL III PERIODISME 3.0

El tema dels blocs em fascina. Trec la "periodista" que tots portem dins. Hi poso el que em sembla i ningú m'ha de dir si està bé o malament, si és adequat o no...

Elefant Trompeta

El que els millors blocs personals tenen en comú és la veu—estan clarament escrits per éssers humans amb una passió genuïna.

Dan Gillmor

IMPLICACIONS ECONÒMIQUES I SOCIALS DELS BLOCS

Quan parlem de globalització de la informació i la comunicació, sovint fem referència a conceptes que es concreten en la premsa digital i els diaris internacionals en línia —que avui poden ser consultats des de qualsevol lloc amb connexió del món— i oblidem l'altra vessant de la globalització que afecta els canals informals. En aquest àmbit situem la blocosfera, i aprofitem per recordar una anècdota que es donà entre el director del The New York Times digital i Dave Winer l'any 2002: van apostar mil dòlars cadascú a que al 2007 les paraules o frases referides a les cinc notícies més importants buscades al Google estarien abans en blocs que al prestigiós diari. Va guanyar Dave Winer.²⁷ Al seu torn, Philip Meyer publica l'any 2004 *The Vanishing Newspaper*, on prediu que el darrer exemplar de diari en paper es vendrà l'any 2043.

Ambdues anècdotes ens transporten a un escenari molt diferent del que teníem fa poc més de mitja dècada. És per rumiar veure com evoluciona la premsa digital, els canvis que setmana rere setmana es van produint. Xavier Bosch, director de l'AVUI va desvetllar en una conferència que la versió digital d'aquest diari preveu cent accions relacionades amb Internet que s'aniran portant a terme en els propers mesos²⁸.

És obvi que en aquesta revolució informativa, els blocs hi tenen molt a veure. Mercè Molist comenta que la revolució dels blocs ha estat possible gràcies a l'aparició de serveis gratuïts d'allotjament, fàcils d'usar per persones sense coneixements tècnics o amb poc coneixement informàtic.

²⁷ Es pot seguir la història de la juguesca a <http://www.scripting.com/stories/2007/12/21/myLongBetWithMartinNisenho.html>

²⁸ Conferència donada a Òmnium Cultural 05/06/08.

Encara que la catosfera (la blocosfera catalana) no té la gran influència social i política que han aconseguit els blocs als Estats Units, s'hi acostava cada dia més, aprofitant un forat clau a Catalunya: la manca de mitjans de comunicació en català.

En comptes de ser consumidors passius de la informació, cada vegada hi ha més usuaris d'Internet que s'estan convertint en participants actius. Els blocs permeten que cadascú tingui una veu.

Dues de les conseqüències negatives concretes que es denuncien són el problema de la intimitat, que cada cop és més fàcilment violada: qualsevol acte a Internet pot ser seguit; qualsevol demanda per part de l'usuari requereix de deixar les dades. I aprofitem per esmentar aquí la qüestió de l'autoria, el pagament dels serveis i el paper dels professionals de la cultura en un entorn on es tendeix a que tot sigui gratuït. Aquesta qüestió l'aprofundirem en un dels epígrafs següents.

Ara, analitzem una mica més a fons els canvis que s'estan produint. Com venim demostrant, els blocs estan contribuint al creixement progressiu de l'esfera pública. Un cop més, parlem de democratització, de major diversitat i d'àgora electrònica. A tot això, ens demanem si, efectivament, els blocs constitueixen una nova forma de periodisme, presa la paraula en sentit extens. No tothom ho té clar: Berta García i José L. Capón qüestionen que, de fet, els blocs puguin considerar-se mitjans alternatius. I plantegen la pregunta: quin és el seu lloc en la dinàmica del camp informatiu? De fet, què és un bloc: una nova pràctica discursiva?, un nou gènere?, o un nou mode informatiu? (García y Capón, 2004). Dan Gillmor no ho dubta: estem davant els nous mitjans. D'ençà l'Onze de Setembre (el mundial, no el català) i l'eclosió dels blocs, es pot parlar d'una irrupció de nous actors en l'arena informativa. Els blocs són, segons Jay Rosen, una forma extremadament democràtica de periodisme (Gillmor, 2004).

És el moment de lligar els tres termes: l'individu, l'audiència i aquesta activitat socio-econòmica anomenada periodisme. Com és que a dia d'avui tots els diaris nacionals tenen blocs entre les seves ciberpàgines? A banda dels comentaristes oficials, de les seccions estàndard, avui podem seguir els blocs de personatges coneguts o desconeguts que parlen de temes de l'agenda del mitjà o d'altres aspectes. El fet que alguns blocs de comentaristes siguin satèl·lits dels planetes mediàtics demostra que un gran nombre de lectors busca encara els grans temes promocionats. Així mateix, de retruc, els blocs d'il·lustradors o altres

famosos que no estan penjats d'un diari digital, però són igualment molt visitats, ho poden ser gràcies a la seva aparició als mitjans (ja sigui perquè hi publiquen tires còmiques o acudits, o col·laboren com a comentaristes, en columnes d'opinió).

Fixem-nos en el bloc de Liniers, un conegut dibuixant argentí de còmic (figura 9). Cadascun dels seus posts genera una gran quantitat de comentaris. En aquest cas, la convergència entre l'interès que desperta la seva feina i el fet d'aparèixer un un mitjà de comunicació es manifesta en el gran nombre de comentaris al seu bloc. (Volem aclarir que durant el període que durà la recerca, vam visitar molts llocs personals, i que els blocs d'il·lustradors així com els fotoblocs assoleixen un trànsit i unes quotes de visites i comentaris molt superiors a la mitjana dels blocs amb contingut escrit. La nostra conclusió és que la imatge és més fàcil de llegir que el text, alhora que genera un tipus de comentari breu i superficial més tendent a mantenir la xarxa i el feed back que a crear debat o fòrum.)

Fig. 9

Però al capdavall, és als blocs poc visitats és on hi ha realment la diversitat temàtica des del moment que no estan condicionats per cap agenda majoritària. Certament, alguns dels blocs més famosos, com dèiem, han estat fixats per diaris de prestigi donat que les temàtiques tractades per uns i altres són convergents, però al capítol anterior vam veure que el tema de les agendes no és l'únic tret definitori del l'èxit o el fracàs d'un bloc.

Aleshores, quan és que el periodisme amateur comença a posicionar-se en l'escenari informatiu? Segons Gillmor i altres observadors, va ser la guerra d'Iraq l'esdeveniment que va suposar la consagració definitiva dels blocs amb un bloc de tall periodístic que retransmetia a diari la vida durant la guerra (*Bagdad en llamas*²⁹ és un testimoni clandestí, realitzat per la jove programadora iraquiana Riverbend, que va esdevenir corresponçal extraoficial d'un fet d'interès mundial). En aquell context van esclatar alhora les bombes i els blocs. Des d'aleshores, la bitàcola mostra una voluntat clara de marcar i resaltar temes de discussió i d'informació, amb el que es fa evident la formació d'una agenda temàtica concreta. Així, veiem que tant si els temes són els mateixos de l'agenda mediàtica com si no, els enfocaments i la cobertura informativa realitzada pels blocs són més diversos. Fins i tot quan es parla de les notícies de més relleu, avui no hi ha nou o deu punts de vista editorials –els dels nou o deu mitjans al nostre abast–, sinó centenars per no dir milers de veus i de mirades diverses sobre un mateix tema.

Si anem una mica més enrere, recordem que l'arribada d'Internet es va associar a l'emergència d'una pluralitat que descentralitzaria la informació, tot conduint a un panorama de major objectivitat. Sembla una paradoxa, la dificultat de l'anonimat i la manca de controls dels blocs i la xarxa en general fa que sigui molt subjectiva. En efecte, part dels debats sobre les conseqüències polítiques de l'hipertext es relacionen amb l'agenda política de la crítica postesstructuralista i del posmodernisme: disolució d'estructures autoritàries, de les relacions jeràrquiques, de les relacions de poder entre el centre i la perifèria.

Atenent a tot això, s'ha pronosticat una forma plenament democràtica de societat-xarxa i, per tant, difusora dels principis d'igualtat i de llibertat. Alhora, s'ha deduït un alliberament de l'internauta que s'integraria en noves comunitats de coneixement totalment col·laboratives i horitzontals. George Landow féu famosa l'expressió: la història de la tecnologia de la informació, des de l'escriptura fins l'hipertext, reflecteix una creixent democratització o repartiment del poder (Landow, 1995). El risc que se'n deriva, ja n'hem parlat a l'inici del treball, és la sobreestimació de la innovació tecnològica. Si bé la possessió d'informació per part de la ciutadania garanteix la seva capacitat de controlar el poder polític a través dels mecanismes de representació parlamentària i de pressió pública, no és ni molt menys sinònim de democràcia.

---

²⁹ Ens referim al bloc existent però inactiu des de fa mesos <<http://riverbendblog.blogspot.com>> del qual existeix una versió en castellà <<http://bagdadenllamas.blogspot.com/>>, i al llibre *Bagdad en llamas*, Planeta (2007).

Partint de la noció de camp social de Bourdieu es pot afirmar que el camp no sols obeeix a la lògica de l'instrument tecnològic que li fa de base sinó al complex entramat en el mercat de productors, consumidors, pràctiques i sabers institucionalitzats. En el cas del camp informatiu, el sistema de transmissió d'informació (el suport tecnològic) pot alterar el format semiòtic dels continguts, però és innocent pensar que per ell mateix altera el joc d'interessos, jerarquies i pràctiques de tot el camp.

Cal, doncs, que ens seguim movent en la complexitat i no caiguem en maniqueïsmes ni postures radicals de tot o res. Si volem arribar a alguna conclusió vàlida, cal afinar la mirada i filar molt prim. Pel moment veiem que sí, que en aquest esquema de partida s'insereixen les bitàcoles, ja que serveixen d'exemple de com un espai que es presenta amb altes dosis d'independència pot, tanmateix, des de la hipòtesi de García i Capón, mantenir la mateixa agenda temàtica dels mitjans. És cert que en conjunt, la quantitat de materials que hi ha a la xarxa és extremadament heterogènia, però no implica que sobre ells no actuïn les forces que en el camp informatiu configuren un discurs hegemònic, ni molt menys que de la possibilitat real de tants continguts es dedueixi una ampliació democràtica del mitjà.

Ens hem de demanar: qui hi accedeix? I, sobretot, qui no? (ja hem vist una pinzellada de la fractura digital en relació al gènere, però podríem parlar també d'altres fractures, hi ha encara molt tecnoanalfabetisme). Hem de considerar, sense dubte, la fractura digital, a banda d'altres factors, quan ens formulem la pregunta central: **qui genera els continguts?**

Perquè l'accés no és una qüestió merament tecnològica ni tan sols econòmica. Implica un procés vinculable a la noció d'*habitus* de Bourdieu: cada individu posseeix unes pautes de conducta entre les quals hi ha el tipus d'informació que consumeix i la forma de fer-ho. És possible que malgrat que l'accés sigui universal i barat, només formi part de l'*habitus* de determinades elits educades en la lectura d'informació per Internet, mentre que la major part de la població segueix triant informar-se per televisió o senzillament, no informar-se.

A més, de l'existència d'una major quantitat d'informació no es dedueix que la seva interpretació sigui crítica. És la decodificació ideològica de la notícia la que garanteix un consum crític. La pluralitat no garanteix ni la qualitat ni la independència de la informació alternativa. Tot i que depassa els objectius d'aquesta recerca, un punt interessant seria comprovar l'afirmació següent: segons Lotman, qualsevol sistema pot ser potencialment infinit, però el seu centre ha de ser limitat per tal que el sistema tingui estabilitat, sinó es colapsaria (Lotman, 2003). Considerem que la blocosfera demostra el contrari: és infinita i no es desequilibra. Cadascú cerca i es mou segons el seu *habitus* (hi ha persones que

només visiten blocs sobre informàtica o blocs polítics i només aquests), per tant, no hi ha colapse o caos. Dins del sistema il·limitat, cada subgrup s'autoregula segons les necessitats dels individus que el conformen, que sol ser un nombre finit.

Una altra idea que ens interessa posar sobre la taula, donat que ens permetrà aprofundir en l'anàlisi econòmica és la idea que les bitàcoles cotitzen en una borsa simbòlica (García i Capón, id.). Com tots els béns culturals, el seu valor va més enllà dels propis productes en tant que generen capital que, en paraules de Bourdieu, esdevé simbòlicament eficient i exerceix una mena d'acció a distància.

EL REPORTER/A AMATEUR

Si el periodisme de demà és una conversa infinitament complexa, el manteniment d'això exigirà un assortiment de noves eines que van més enllà del RSS, per buscar i organitzar el que descobrim.

Dan Gillmor

Una dada que la majoria d'estudiosos dels blocs donen com a cabdal en el seu procés de consolidació és la guerra d'Iraq. Com diuen García Orosa i Capón García, els *warblogs* van ser considerats com a testimonis excepcionals que oferien una visió de veritat i es llegien les bitàcoles de soldats i ciutadans assumint que en ells podia llegir-se la realitat del que estava succeint. Tanmateix, afirmen aquests autors, aquesta transparència i objectivitat és incompatible amb el complex procés de producció de la notícia.

Alguns blocaires entusiastes com Jenna Newton preveuen un futur on el periodisme serà completament transformat pels blocs. Els blocs tenen serioses implicacions en la nostra percepció de la veritat (Newton, 2003). En la riba apologètica, fa una defensa radical de les virtuts dels blocs basada en Foucault. La informació oficial es presenta després de ser filtrada a través d'un sistema controlat d'autoritats i de processos de publicació i en els blocs, aquest sistema no existeix. És massa optimista quan diu que els blocaires han traspasat exitosament les formalitats de comunicació i han assolit grans audiències... el treball de camp realitzat en aquesta tesina no ho demostra així, si més no, en la blocosfera de casa nostra. Les audiències són limitades i normalment força estables, ja que el nombre de comentaris que sol tenir un bloc està relacionat amb la quantitat de blocs que el seu autor té capacitat de seguir i, al seu torn, comentar.

De totes maneres, sí que podem secundar aquesta autora pel que fa a la seva premonició sobre les transformacions en el camp del periodisme. De fet, com hem dit abans, aquests

canvis ja s'estan produint, hores d'ara. Com veurem tot seguit, la majoria de diaris ja admeten comentaris dels lectors. Això és una gran transformació, i comencem a copsar el que significa en tant que modifica l'estructura dominant: publicador / lector, on el primer és l'element actiu i el segon, el passiu. Ara, el lector té capacitat de publicació, fins i tot de generar o de matisar les notícies. És evident que la pràctica periodística està vivint un procés transformador. Si més no, en la seva vessant digital. Com ho mostra aquest comentari:

Por qué no hacéis como en El PLURAL.com, que en TODAS LAS NOTICIAS podemos incluir todos los comentarios que queramos?

(Comentari d'un usuari al fòrum d'El País, al qual en segueixen sis més, tots en la línia de criticar que aquest diari digital no permet comentar totes les notícies)³⁰. Un comentari de queixa com aquest és prou significatiu del canvi que està experimentant el periodisme. En poc temps, en menys d'un any, els lectors s'han acostumat a comentar les notícies fins al punt que ja demanen més accés i protesten per les restriccions que la direcció del diari encara imposa. Jesús Miguel Flores i Guadalupe Aguado parlen de la influència dels blocs en el periodisme i esmenten els debats sobre la seva fiabilitat. Posen en qüestió criteris periodístics com l'objectivitat, la piràmide invertida, la classificació per gèneres...

“L'impacte més gran dels blocs a nivell cultural és que han trencat les barreres que separaven tradicionalment els consumidors dels productors de la informació. Els lectors són també una redacció on s'absorbeixen, es remescen i es republicuen idees” (Víctor Abellón a Mercè Molist). Donant aquesta afirmació com a certa, només hi matisaríem a tall de crítica el que García i Capón afirmen, com veurem més avall, sobre l'agenda: cal anar més enllà en la recerca dels temes, més enllà del que aquest treball aporta: l'aparició de la tecnologia *blogger* és realment determinant d'un canvi profund quant a fer emergir temàtiques invisibilitzades i treure a la llum una agenda oculta?, o més aviat es produeix una matisació i prou, un ampliar o comentar amb un estil més fresc i personal el que ja ha estat donat?

L'any 2004, a les convencions demòcrata i republicana es va permetre l'entrada de blockeers amb credencials com les dels periodistes. El gener de 2005, la prestigiosa revista *Fortune* destacava vuit blocs que “el món dels negocis no pot ignorar” (Mercè Molist, 2006).

Les semblances entre blockeers i periodista són moltes. Aquesta afirmació de Molist té ja una contestació real, d'abast social i econòmic, que es concreta en l'aparició als diaris electrònics d'espais de participació real per als lectors: la possibilitat de deixar comentaris i

³⁰ Es pot llegir a: <<http://foros.elpais.com/index.php?showtopic=444>>

la de crear un bloc dins del diari. Darrerament també s'ha observat una creixent ampliació d'aquests espais socials compartits en alguns diaris nacionals, que dediquen una zona web a la creació de continguts per part dels usuaris. És el cas de "Yo, periodista" a El País, de "Lectores correponsales" a La Vanguardia (sota el subtítol: *Vives fuera de España? Escribe a digital@lavanguardia.es y conviértete en lector corresponsal*, es dona lloc a la creació de continguts per part dels usuaris) o "El lector informa" de l'Avui. Per tant, el primer canvi que observem és el de la transformació de "lector" a "usuari", on la persona que consumeix informació esdevé part implicada, i pot exercir cert control sobre el que s'exposa.

Fixem-nos en les dades extretes de la premsa autonòmica, estatal i internacional veient tot seguit exemples de les implicacions d'aquests canvis. En la nostra recerca vam demanar-nos quants diaris nacionals i estrangers incorporen els blocs als seus portals?, quants permeten que les notícies puguin ser comentades pels lectors?, i com això incrementa el tràfic en els seus diaris i les repercussions econòmiques (publicistes, valors afegits, cotització en borsa...)? El resultat ha estat el següent:

Premsa catalana

AVUI	Permet comentaris dels lectors.
El Periódico de Catalunya e-notícies	No permet comentaris.
Vilaweb	Permet comentaris.
Diari de Girona	No permet comentaris i ofereix espai de blocs.
La Malla	Permet comentaris i enllaça amb alguns blocs.
	Permet deixar opinions i enviar fotos. El diari digital té un espai perquè els lectors pengin la seva foto.

Premsa estatal

El País	Permet comentaris i ofereix espai de blocs.
La Vanguardia	Permet comentaris i té espai de blocs dels seus propis col·laboradors.
El mundo	Permet comentaris en algunes notícies i té secció de blocs.
ABC	No permet comentaris i té secció de blocs propis.

Diaris anglòfons

I. Herald Tribune	Permet comentaris i té secció de blocs propis.
The New York Times	Permet comentaris i té secció de blocs propis.
The Independent	Permet comentaris i té secció de blocs propis.
The Times	Permet comentaris i té secció de blocs propis.

La tendència general és que els diaris virtuals permetin als seus lectors comentar algunes o totes les notícies. Molts d'ells incorporen un espai de blocs, la majoria de comentaristes propis, però en creixent tendència a oferir que els lectors hi obrin el seu propi bloc. No cal dir que aquesta novetat marca un abans i un després del periodisme. A molta distància de les cartes al director o de l'espai d'opinió dels lectors, s'erigeix un canal per on la població civil es comunica entre ella i amb els líders del monopoli informatiu, fent sentir –o dit amb més propietat, llegir- les seves veus. Sí, les cartes al director o les que es publiquen a les pàgines d'opinió passen una censura prèvia, un procés de selecció, mentre que als diaris digitals, qualsevol i en qualsevol moment pot escriure i publicar un comentari sobre pràcticament qualsevol notícia o esdeveniment. I com diuen en Vladimir i la Mery Cherry: *sovint prefereixo llegir els comentaris a les notícies, que les pròpies notícies. Sobretot quan hi ha molts comentaris, el contrast d'opinions és tan gran que tens la sensació de saber-ne més, d'aquell fet, que la pròpia persona que ha fet el reportatge.*

Per altra banda, en l'actualitat, qualsevol concert de rock esdevé un ball de telèfons mòbils que fotografien o graven l'espectacle per poder-lo penjar al Youtube i enviar-lo als amics. Les formes emergents de la cultura afecten a molts dels nostres actes quotidians, fins i tot la forma de ser públic en un concert de rock. Per exemple, l'any 1996 al concert de Marilyn Manson a Barcelona, la gent ballava. L'any 2007, a Badalona, durant l'actuació del mateix grup, la gent filmava, feia fotos i enregistrava amb el mòbil. Per què? Per penjar tot això a la xarxa. I per què? Per generar audiència? Per imitació? Perquè existeix la possibilitat de fer-ho? Per posseir una cosa intangible? Per poder tornar-la a gaudir després? D'alguna manera, la tecnologia fa que diferim el plaer, però no és una qüestió d'hedonisme. És més aviat un canvi en els hàbits. Esdevenim fotògrafs de l'actualitat des del moment en què fins i tot una mala fotografia pot ser d'interès periodístic. Els ciutadans han estat captant vídeos de tornados i altres catàstrofes naturals durant anys, però avui és habitual que els mitjans comptin amb aquests documents anònims i que la televisió rebi i realitzi els seus programes comptant amb imatges captades per ciutadans *voyeurs*.

Es generen moltes preguntes al voltant d'aquestes noves formes de "consum cultural", canviant i emergent. Són els fotoblocs galeries d'amateurs? És Youtube una filmoteca alternativa? I, finalment, els blocs formen noves generacions de ciberperiodistes i de literats que no cerquen cap guany per la seva obra? Aquesta darrera pregunta té ja una resposta: en la major part dels casos no s'accedeix als blocs pensant en una futura professionalització. I tampoc sembla, ara com ara, que estiguin substituint la compra de llibres. No és l'objectiu d'aquesta recerca, i no hem comparat dades de vendes d'anys

anteriors per filar prim en aquesta afirmació, però un petit sondeig per editorials i llibreries ens mostra que el consum de llibres no s'ha vist afectat per la irrupció dels blocs.

Les implicacions, doncs, són altres. I tenen més a veure amb un canvi en la consciència, o potser en la inconsciència, pel que fa a sentir-nos protagonistes de la història. De les històries, caldria matisar, car ara la ciutadania es permet d'introduir la seva agenda personal en els espais compartits. El telenotícies de TV3 mostra en pantalla fotografies enviades per usuaris anònims sobre el temps que fa al seu territori. Els diaris digitals també admeten aquest tipus de participació. Mica en mica, el diari l'anem fent entre tots. Pot sonar exagerat i a dia d'avui realment ho seria, dir que hem democratitzat els mitjans tradicionals. En això cal donar la raó a gent com Flores i Aguado, que encara hi ha obstacles per salvar. I també tenir en compte la seva aportació crítica pel que fa a la veracitat, la qualitat i el rigor de tot el que es penja a la xarxa. En la mateixa línia, Sonia Jiménez i Javier Salvador Bruna, *Evaluación formal de blogs con contenidos académicos y de investigación en el área de documentación*, diuen que els sistemes actuals de comunicació científica (fent referència a les revistes) no sembla que puguin ser reemplaçats a curt termini. (...) Actualment no és un canal substitutiu de les tradicionals publicacions científiques, sinó una eina que agilitza la comunicació informal de la ciència.

Però no podem deixar de banda que aquesta transformació ha generat una forta crítica basada, sobretot, en el concepte de "credibilitat". Seria interessant, tot i que depassa els objectius d'aquest treball, aprofundir en aquest aspecte: per què es percep com a menys creïble una informació que no ha passat una censura i no pas la que sí l'ha passada? Així com els aliments, abans d'arribar al consumidor, han de ser validats per organismes de salut, la informació és només validada segons criteris de subjectivitat demostrada, avalats pel poder i les elits dominants. Això no treu que haguem de caure en un "tot val", però si més no, situa sota sospita la crítica general feta als blocs com a substituïts del periodisme tradicional. En tot cas, des d'aquí ens alinearíem amb els qui veuen en els blocs un complement informatiu prou vàlid que no suplanta altres fonts informatives. En aquest sentit, Víctor Abellón diu que cal valorar en els blocs el fet que tracten temes que no surten als mitjans tradicionals, i la seva rapidesa.

En resum, davant la pregunta que es fan alguns autors respecte si representen els blocs una amenaça als mitjans d'informació tradicionals, la nostra resposta és: depèn. Alguns mitjans ja incorporen els blocs així com la possibilitat que els lectors comentin les notícies. D'aquesta forma, es genera una **nova modalitat informacional i comunicativa**, derivada

dels blocs. Així doncs, la tendència de la inclusió d'espais de creació o gestió de blocs dins dels mitjans tradicionals no és sinó una apropiació de l'efecte potentíssim de la tecnologia blocaire, de la part interactuant, que provoca un efecte d'audiència activa per augmentar el trànsit dins d'aquests mitjans tradicionals. Sí, i en aquest cas podríem recolzar la tesi de García i Capón segons la qual aquesta inclusió no dona fe d'una major pluralitat, ja que són fonts informatives que s'ubiquen sempre dins d'aquesta elit amb capacitat per tenir presència en l'opinió pública, tot excloent la majoria d'actors socials que no tenen aquesta capacitat. Però matisant que, en comparació a la situació anterior de monopoli, aquesta nova panoràmica ja és en ella mateixa un canvi radical al marge que promet més transformacions en aquest sentit.

Com a cloenda d'aquest epígraf bé podríem sintetitzar les dues postures i establir una tercera tesi: allò que té major visibilitat sol estar vinculat als aparells de producció del discurs dominant, donat que són aquests aparells que fan possible el posicionament i la col·locació en la primera línia, aquella que resulta fàcilment i ràpidament accessible. Paral·lelament i de forma gens menyspreable, la blocosfera personal guanya pes i adeptes. Si bé no genera comunitats de fidels gaire nombroses, sí crea petites comunitats al marge dels *media*, amb la qual cosa, es produeix una fuga als espais més perifèrics de la informació, deixant el centre, paulatinament i per desgast, amb menys massa acrítica.

LA CENSURA I EL CREATIVE COMMONS

Havent seguit el fil d'aquest nou periodisme digital informal, ens hem de fer una pregunta. Substituiran els reporters amateurs els periodistes i fotògrafs en nòmina?

Efectivament, el món dels blocs, que està inserit en tot un camp tecnològic derivat d'un gir en la mentalitat i una transformació en les estructures, presenta tot un seguit de qüestions relatives a llibertats, legalitat i retribució que abans de la seva existència no resultaven problemàtiques. Començarem citant el cas de E-brutícies. Tot seguit parlarem dels Creative Commons, en relació al copyright, i acabarem fent una panoràmica general dels canvis culturals que preveiem.

El bloc E-brutícies³¹ es presenta com el bloc dels damnificats d'E-notícies, amb el subtítol: La via per publicar, amb respecte, tots aquells comentaris dels lectors damnificats per la

---

³¹ <<http://ebruticies.blogspot.com/>>

censura d'e-notícies i les víctimes de les seves intoxicacions. E-notícies és un diari digital que s'autodescriu com “diari sobre actualitat amb especial atenció a la informació política”. A finals de gener de 2006, Vilaweb, una altra publicació digital d'actualitat informava que Blocat tancava el bloc E-brutícies, i que E-notícies preparava una demanda civil contra aquest bloc. Tot seguit podem llegir la nota a Vilaweb:

Blocat.com va tancar ahir E-brutícies, un bloc que deia dedicar-se a denunciar 'les males pràctiques' d'[E-notícies](#). Els autors, que són anònims, diuen en un missatge que el bloc ha estat tancat per pressions d'E-notícies. Jordi Salvadó, de Blocat, ha dit a VilaWeb que el bloc no seguia 'les condicions d'ús', tot i que 'indirectament' E-notícies n'havia demanat el tancament. E-notícies diu que preparava una demanda civil contra aquest bloc. E-brutícies havia promogut una campanya consistent a publicar enllaços a E-notícies que al codi HTML en realitat enllacessin a E-brutícies. Amb això havien aconseguit que cercant a Google l'expressió 'E-notícies', la quarta web que apareixia fos la seva. Segons els responsables de Blocat no és el primer cas que tanquen un bloc perquè no compleix les condicions d'ús. Salvadó ha dit a VilaWeb que E-brutícies incomplia una de les [condicions d'ús](#) de Blocat. Concretament, que els continguts atemptaven 'contra empreses'.³²

I a continuació, llegim els propis responsables d'E-brutícies, quan obligats a tancar el seu bloc a Blocat, van emigrar a Blogger:

Reflexions sobre el tancament (breu) d'E-brutícies

Com molts de vosaltres sabeu avui som aquí perquè Blocat.com, el servei de blocs en català, ha cregut convenient tancar aquest bloc. [E-notícies](#) va dirigir-se a Blocat per dir que o s'eliminava E-brutícies o es presentaria una demanda civil pels continguts difamatoris. Ara seria molt senzill criticar Blocat per cedir a les pressions d'[E-notícies](#) però no. Ara és l'hora d'agrair a Blocat haver-nos acollit. Li desitgem tota la sort del món i que cada dia creixi més. Prou fa Blocat d'allotjar blocs gratis com per haver de tenir problemes d'aquest estil. Per tant tota la solidaritat i les nostres disculpes per les molèsties provocades. Sabem que Blocat té molt d'èxit i que funciona molt bé i nosaltres ens n'alegem. I si mai podem donar un cop de mà els el donarem.³³

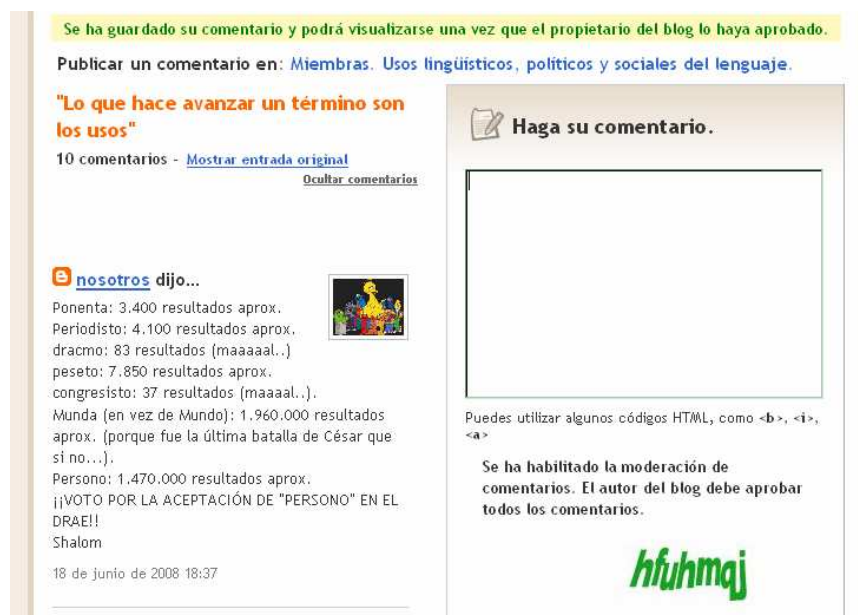
No és freqüent que es donin casos com aquest, però ens sembla molt il·lustratiu dels límits i possibilitats dels blocs pel que fa a la censura. Un bloc pot ser censurat en un hosting en pot buscar un altre i emigrar.

³² Es pot consultar a <http://www.vilaweb.cat/www/noticia?p_idcmp=1718408>

³³ Es pot consultar a <http://ebruticies.blogspot.com/2006_01_01_archive.html>

Per altra banda, els editors d'E-brutícies reclamaven que no era responsabilitat seva si els comentaris dels usuaris podien ser ofensius. Això és relatiu. Hi ha fórmules per controlar els continguts de les aportacions dels lectors i comentaristes, des de demanar l'email (mètode disuasori) a activar la moderació de comentaris per poder acceptar o refusar els textos segons el seu contingut.

Fig. 10

Aquest tema, el de la censura, està modificant els pacífics hàbits dels blockaires. Allí on abans hi havia un simple requadre on podies escriure la teva opinió i enviar-la sense més, ara hi ha diversos mètodes de control, com podem veure a la figura 10. Un *captcha* o paraula distorsionada (abaix, en verd) per tal d'evadir els robots que envien *spam* i una moderació de comentaris, com veiem en el text de la capçalera (en color verd, també).

Tot i demostrar que és necessària una mínima protecció ja que els interessos d'uns (*spam*) i la mala educació d'altres farien impossible una bona ciberconvivència, els blocs han resolt de forma poc invasiva i més aviat discretament la qüestió de la seguretat versus la llibertat. La sensació que tens generalment és que et pots expressar sense entrebancs en qualsevol mitjà. Fins i tot en aquells que demanen un email es pot entrar de forma prou anònima (existeix la pràctica d'obrir comptes de correu especials només per a donar-se d'alta a serveis que ho requereixen, amb noms i dades inventades).

Pel que fa als drets d'autor i el reconeixement del *copyright*, cal esmentar la iniciativa de Creative Commons. Internet no pot garantir els drets d'autor d'ençà que qualsevol persona pot copiar, modificar i distribuir fàcilment uns continguts per la xarxa. Per evitar-ho, l'any 2002 va néixer Creative Commons. Destinat a adaptar els drets d'autor a Internet. Tal com diuen a la seva pàgina web, massa sovint el debat sobre el control dels drets d'autor tendeix a posicionaments extrems. Es passa de la visió de control total a la posició anàrquica. En aquesta lluita, valors com l'equilibri, el compromís i la moderació, s'estàn convertint en espècies en perill d'extinció.³⁴

Així, doncs, qualsevol persona pot optar per utilitzar aquest sistema, entrant a la pàgina de Creative Commons i seguint les instruccions. Aquesta és la informació que trobem al seu portal:

*Creative Commons t'ajuda a publicar digitalment la teva obra permetent a cualsevol persona saber exactament què poden o no poden fer amb ella. Quan s'escull una llicència, es faciliten eines i tutorials que permeten afegir informació sobre la llicència al nostre propi lloc web.*³⁵

Encara hi hauria un altre aspecte relacionat amb la intimitat, el dret a la protecció de dades i la llibertat de navegació. I aquesta és la transacció que es produeix cada cop que un usuari vol gaudir d'un servei a canvi de la seva identificació. Molts serveis gratuïts, per no dir la majoria, demanen les dades de l'usuari. Cada cop més hi ha maneres d'evitar la tramesa de butlletins, *newsletters* i altres invitacions a consumir productes d'una empresa que ha aconseguit aquestes dades oferint un servei o bé comprant la web que l'ofereix.

Associats als blocs, per exemple, hi ha tota una gamma de serveis on cal que t'identifiquis sempre (Gcast, per inserir-hi música per mitjà de podcast; sindicació amb RSS a Google Analytics; etc.). Hi ha dos serveis paradigmàtics d'Internet on fins ara no ha arribat la necessitat d'identificació: Google i Wikipedia. Aquests portals ofereixen de forma gratuïta i sense demanar cap mena de dada la navegació per les seves pàgines. És també el cas de diccionaris, catàlegs de biblioteques, diaris i moltes altres pàgines.

---

³⁴ Es pot consultar tot el text a <<http://www.maestrosdelweb.com/editorial/creativecommons/>>

³⁵ <<http://creativecommons.org/license/?lang=es>>

Però una gran quantitat de serveis sí demanen almenys que els facilitis les teves dades. I entre l'allau de contrassenyes que hem de fer servir a diari i de *spam* que hem de gestionar, tímides però efectives mesures de control sobre el propi ciberespai semblen ser força pertinents.

Finalment, intentarem respondre a la pregunta amb què començàvem aquest epígraf. Si una part de la informació ara ve donada per reporters aficionats, per dir-ho així, significarà això una reducció de la plantilla en els diaris? Potser aquesta pregunta pugui semblar a dia d'avui una mica exagerada. Però val la pena formular-la.

En altres sectors de la cultura s'estan donant casos de desprofessionalització, com és el cas d'editorials que publiquen obres realitzades per estudiants, o administracions que s'estalvien uns diners encarregant cartells institucionals a escoles d'arts i oficis. Seguint aquesta tònica, els diaris digitals poden anar omplint espai amb col·laboracions gratuïtes dels usuaris (de fet, ja ho estan fent), amb la qual cosa, no és arriscat plantejar què pot passar en un futur immediat amb els professionals.

Deixem aquesta pregunta sobre la taula per a futures recerques, apuntant només una doble hipòtesi: aquesta obertura a la veu de la ciutadania té dues cares, si bé per una banda representa un eixamplament de la democràcia, per altra, pot ser utilitzada com a estratègia per part de l'empresariat per reduir costos en la producció dels seus béns i serveis. I sempre tindrem la discussió de la qualitat, discussió difícil des del moment que va tan lligada al gust i a processos de dictaminació per part d'elits que cada cop són menys valorades.

LA FRACTURA TECNOLÒGICA

Hem abordat la qüestió dels blocs tenint en compte que malgrat la seva rotunda irrupció a la xarxa, continua sent una eina i una activitat desconeguda per a la majoria de la població. L'accés a Internet no és encara democràtic. Per zones geogràfiques, per estrats socials, per edats i per sexes, es donen grans desigualtats pel que fa a l'ús de les noves tecnologies de la informació i la comunicació.

La fractura estructural marca les dinàmiques de comunicació (León, 2007). El món està fraccionat en països, grups socials, classes, gèneres, ètnies. Parlem tant en termes d'accés com en el poder dissenyar les polítiques. No es tracta només de participació o accés a la direcció, sinó al disseny d'orientacions, visions i construcció d'un altre model comunicatiu. Sorgida en un context patriarcal i capitalista, la nova realitat comunicacional arrossega totes

les desraons d'ambdós sistemes. Dins de l'edificació androcèntrica estan prèviament marcats els límits entre els qui decideixen, posseeixen i dissenyen, i entre els qui amb prou feines accedeixen. Els mitjans massius estan monopolitzats i controlats mundialment per unes vuit corporacions, liderats per una visió mercantilista que fomenten el pensament únic. Els espais ocupats per dones continuen essent estereotipats i considerats com a poc transcendents.

Per altra banda, hi ha l'univers infinit de comunicació oberta i multidireccional. És aquí on els grups menys representats han trobat una eina. La tecnologia és part de la cultura dominada per allò masculinitzant, occidental i neoliberal, i aquesta cultura ha desenvolupat tecnologies que reforcen la supremacia i els mites patriarcals que configuren uns criteris androcèntrics de validació. Aquests criteris parteixen d'una visió excloent que rebutja tot el que no s'assembla a la percepció nord-centrista i mercantil. Aquest, podríem anomenar-lo *tecnopatriarcat*, aprofundeix les fractures existents.

En aquest context, un repte proposat per la Cimera de la Societat de la Informació és procurar que aquesta giri entorn a les persones, aludint al perill que siguin desplaçades de subjectes a objectes per un mercat voraç.

Per la seva banda, Sally Burch ens trasllada la mirada crítica des d'Amèrica llatina: *Con el desarrollo de nuevas tecnologías y de redes planetarias, la comunicación se está convirtiendo rápidamente en la industria de mayor crecimiento y poder económico, en sus diferentes ramas. Con la integración tecnológica, las diferencias que hemos conocido hasta ahora entre tipos de medios y sistemas de comunicación (prensa escrita, radio, TV, TV cable, cine, telefonía, satélites, software, etc.) se van fundiendo. Como también lo han venido haciendo las redes de traficantes de mujeres, de pornografía infantil y otros similares. Estamos, entonces, frente a un enorme poder económico que tiene además un gran potencial de influencia en nuestras vidas, y que busca arrinconarnos en una única condición: la de ser consumidoras/es. Así, nuestro poder se limitaría a comprar o no comprar. Si tenemos con qué. Si no, nos quedamos en una mayor exclusión* (Burch, 2007).

El dret a la comunicació és un dels temes a les agendes d'algunes administracions i objecte de recerca estimulat per les mateixes de cara a la inclusió ciutadana. Segons Burch, els reptes són més grans per a les dones, donada la marginació encara existent en moltes àrees de la comunicació. Efectivament, allò que els mitjans de comunicació decideixen

descartar queda fora del debat públic. Fins fa poc, els mitjans reflectien només el punt de vista d'una elit, a la qual les dones encara hi tenen una escassa representació.

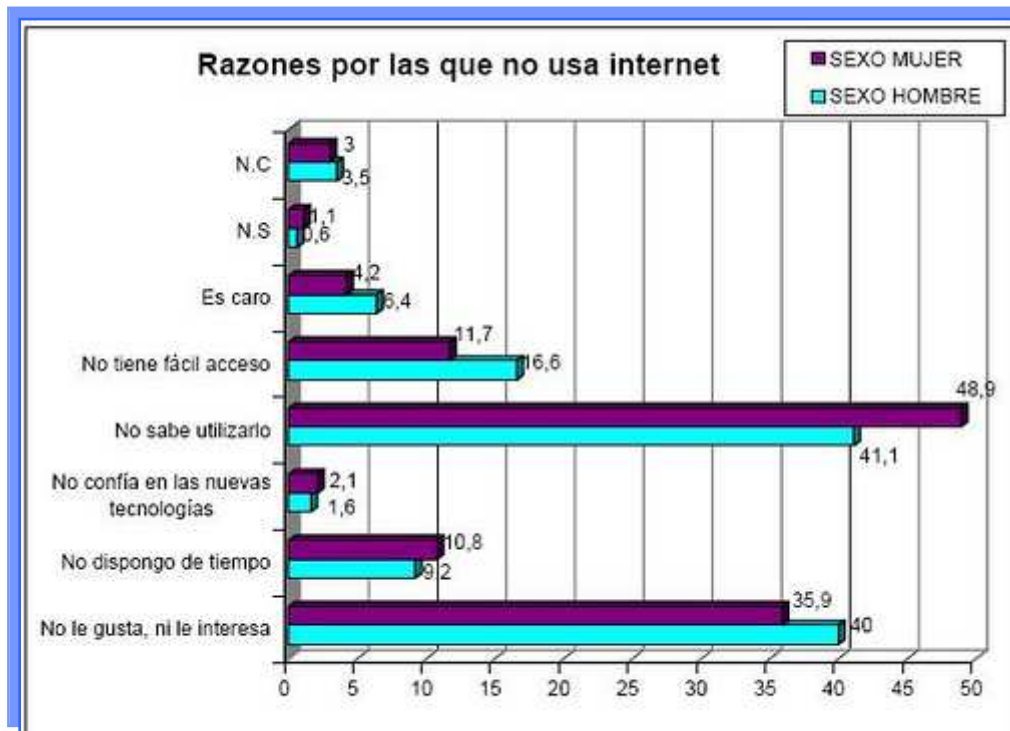
Sabem doncs que les TIC són encara patrimoni d'una minoria. I en relació a l'abisme que hi ha entre els dos extrems del nivell de formació tecnològica: *hackers* i analfabets digitals, s'ha inventat el terme "fractura tecnològica" o digital. L'exclusió de la tecnologia, segons la periodista i blocaire Montserrat Boix o Lourdes Muñoz Santamaría, diputada i informàtica compromesa amb la dissolució de la fractura digital, és més accentuada entre les dones. A l'epígraf "Dones en xarxa", hem vist algunes perspectives de la relació de les dones amb la xarxa i amb els blocs. Volem donar aquí algunes dades actuals basades en el baròmetre del CIS (febrer de 2008), que mostra que les dones que no utilitzen Internet ho fan sobretot per desconeixement del medi i no per manca d'interès.

Dones en Xarxa ha publicat el meu article: Per què utilitzen les dones Internet? I per què no? Arran de la publicació del baròmetre del CIS de febrer que contenia una sèrie de preguntes referides a les TIC's desagregades per sexes, em vaig dedicar a ordenar i analitzar les diferències entre homes i dones en l'accés i l'ús d'Internet. En resum les dades indiquen que la fractura digital de gènere persisteix, és d'un 14,6%, és molt!! Però tenim un gruix important de dones que utilitzarien Internet si en sabessin, i a més a més son menys les dones que no accedeixen per que no tenen interès o per que no tenen l'accés fàcil. Per tant hem d'impulsar mesures per promoure l'accés de les dones i calen plans de formació. Es connecten a Internet 42,5% de dones i 57% d'homes. Internautes que l'utilitzen diàriament: un 69% dels homes i el 58,% de les dones.³⁶

---

³⁶ Lourdes M. Santamaría <<http://lourdesmunozsantamaria.blogspot.com/>>

Fig. 11

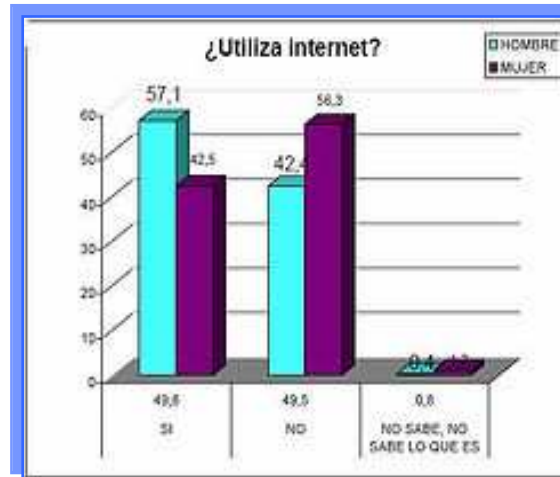
Les dones només són majoritàries per tres raons:

- no saben utilitzar-lo
- no disposen de temps
- no confien en les TIC's

Les diferències majors les trobem en:

- 7,8 punts més de dones que no hi accedeixen perquè no saben utilitzar-lo (48,9% són dones i un 41,1% són homes).
- 4,9 punts més d'homes que no hi accedeixen perquè no disposen de fàcil accés (11,7% de dones i 16,6% de homes).
- 4,1 punts més d'homes que no hi accedeixen perquè no els interessa o no els agrada (35,9% de dones i 40% d'homes).

Fig. 12

En aquesta recerca no hem aprofundit en les altres fractures, per escapar als nostres objectius i capacitats. Però ens consta que l'accés a les noves tecnologies és encara un repte a nivell mundial, i al nostre país es posa l'accent en la formació, amb iniciatives destacades a les escoles i també en la formació d'adults.

A tall de conclusió, i com hem vist a l'epígraf de gènere, encara existeixen creences i patrons conductuals que contribueixen a mantenir el tall entre les persones que no han accedit al món dels ordinadors i a Internet i les que ja fa temps que s'hi mouen. I que aquestes creences i patrons són més accentuats per raons de gènere.

El que passa és que tot i que les eines empoderen, les dones tenen poc temps per aprendre'n, no estan entrenades i no forma part del seu món simbòlic, de l'estereotip que han interioritzat ni del seu *habitus*.

UNA NOVA CONSCIÈNCIA COL·LECTIVA?

Hi ha quelcom de contracultural en la idea que la tecnologia pot arribar a ser el motor d'un canvi social (Levy, citat per Dery, 1998). En concret, aquesta idea neix del fet que en facilitar a la gent la lliure comunicació, la societat civil s'uniria en contra de les burocràcies.

En canvi, s'observa una mena de desinterès a l'hora de vincular-se a qualsevol tipus de lluita. Al contrari, i en la línia del que diu al seu darrer treball Alain Touraine, sorgeix una consciència que l'únic que realment val la pena és invertir en la vida privada i desvincular-la

de tota acció política d'àmbit públic (Touraine, 2007). En aquesta mateixa línia, Lawrence afirma que els ciberhippies no senten cap interès per la política, que veuen passada de moda, i en la tecnologia veuen bàsicament opcions de millora en la vida personal, la diversió i els jocs (Dery, id.). Aquesta visió crítica de la tecnologia i de l'Internet que s'imposa es fonamenta en el gir vers l'*homo ludens* que cada dia guanya més espai en totes les pràctiques i que fa que qualsevol innovació sigui apropiada per afavorir aquest nou paradigma, el de la diversió i el plaer. Així, tota forma d'acció política vista com una radicalització que cal defugir. L'hedonisme exaltat, doncs, s'imposa, i essent un mer escapisme infantil esdevé una de les eines més efectives de control social.

Això no treu, però, i hem de mirar de moure'ns sempre en la complexitat, que el somni de la connexió en xarxes globals sigui possible. Que aquesta connexió permeti crear una consciència col·lectiva a nivell planetari, no ho hem de descartar, per místic que sembli. La possibilitat és existent, l'habitus encara no s'ha superat. Certament, els usos més comuns de la tecnologia s'enfoquen a l'oci i l'evasió, ocultant els problemes polítics, socioeconòmics i ambientals del present, però que aquesta tecnologia posseeix una capacitat transformadora que mai abans s'havia ni tan sols concebut, és també cert.

Els promotors de la Web 2.0 han estat encertadament acusats de promocionar llocs emergents per poder-los vendre a inversors que reemplaçaran la gestió i la direcció i alienaran els usuaris perquè es canviïn i un nou cicle comenci en un altre lloc. Autors crítics consideren que si pensem en el software i l'estructura dels blocs com en un nihilisme creatiu que qüestiona obertament l'hegemonia dels *media*, són més un producte reaprofitat per la indústria dominant de les notícies que no pas una vertadera contracultura. La major part del que hi ha a la blocosfera és vist per alguns sectors com a conservador, que segueix l'aire dels temps, que no és ni progressista ni anti *stablishment* (Lovink, 2008).

Des de l'altra vessant, la que aposta per aquesta nova xarxa, però sense perdre la perspectiva crítica, s'afirma que la cultura no és el triomf de la civilització sinó un conjunt d'estratègies i mitjans pels quals el llenguatge i els valors de les diferents classes socials reflecteixen un sentit particular de comunitat en el temps, o com un conjunt que s'instal·la (normalment de forma conflictiva) enmig d'un camp de forces complex. Aquesta manera d'entendre la cultura troba un escenari crític en les noves tecnologies, que permeten la circulació ràpida dels productes culturals a escala mundial (hibridació, massificació, reproducció, repetició, així com la creació de formes hegemòniques per part de qui té el poder de producció i distribució... grans empreses internacionals).

Segons aquesta visió, els protagonistes de la globalització no són les TIC sinó les empreses globals (i els inversors, la cara difusa del poder contemporani), que promouen la integració d'economies.

Si fem una revisió de la història d'internet, fins ara hi podríem distingir tres fases:

1. la científica, pre comercial, de text només.
2. l'eufòrica, el www, l'obertura i els punt.com.
3. la web 2.0, amb la irrupció dels blocs, la massificació de la xarxa.

Estem en aquesta etapa de massificació, en sintonia amb els temps, on també es massifiquen altres àmbits: el turisme, la cultura i els espectacles, l'espai urbà i l'interurbà... així mateix, es produeix una massificació de la xarxa, ara en forma de blocs, que pot arribar a dinamitar la seva força com a eina d'empoderament i democratització dels continguts.

En resum, l'espai virtual dels blocs possibilita la creació de societats més lliures i igualitàries, però conté la trampa d'oblidar que en l'espai real hi ha un món polític on cal la contribució d'una massa crítica disposada a l'acció. Sembla com si la tecnologia fomentés ideologies escapistes i ens fes oblidar la nostra realitat.

CONCLUSIONS

Christian Van Der Henst diu que la Web 2.0 ha d'anar fent evolucionar les seves aplicacions vers l'usuari final, i esdevenir una actitud més que no pas una tecnologia. I això és justament el que hem constatat amb els blocs: una **nova actitud d'usuari** actiu, participatiu, menys *voyeur*, més interessat en la creació de relacions de reciprocitat i, progressivament, més conscienciat amb les bondats i perills de la xarxa, està emergint i poblant el món virtual.

Perquè una de les conclusions és que en la blocosfera es produeix una creixent **individualització dels continguts**. El que diríem enfocament personal. Per algunes autores i autors, això no és una autèntica transformació, mentre que per a d'altres sí. La qüestió del protagonisme en una arena marcada per la globalització, hereva i revitalitzadora de l'anomia postmoderna, és un tema controvertit. Es tractarà d'anar seguint l'evolució de les relacions que s'estan generant i quin és el seu potencial transformador dels temes, les audiències i les mobilitzacions. En tot cas, podem parlar dels **blocaires com els nous mediadors**, on el paper d'Internet en la configuració d'una nova opinió pública –expressada per canals importats dels blocs– té a veure amb factors més enllà de les característiques tècniques de la xarxa: com la ciutadania se n'aprofita, com es descodifica aquesta informació des del moment en què és possible comentar-la, etc.

Pel que fa als canvis en la percepció d'un mateix i de les relacions socials, hi ha una *blocultura* que neix de la necessitat de conèixer l'opinió dels altres, de sortir de l'aïllament on una elit amb poder decideix què cal saber i com, d'obrir-se a la universalitat del coneixement. I malgrat la crítica que la blocosfera crea una comunitat d'individualistes interconnectats, podem dir que hi ha una motivació d'arribar a l'altre, un *do ut des* i una reciprocitat que tenen els seus efectes positius. Se'ns acut de definir la comunitat blocaire com un espai abonat per al **narcisisme coral**: jo et miro perquè tu em miris.

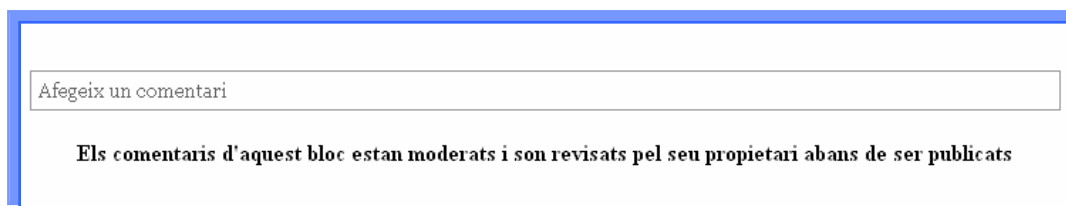
Podem extreure moltes conclusions dintre de cadascun dels tres àmbits treballats, però les que més ens interessin són les que enllacen totes tres. Anirem a pams, mirant de ser molt concrets i recuperant les nostres preguntes inicials i hipòtesis de partida. Quin és el paper que juguen els blocs dintre de la nova Internet, l'anomenada web 2.0?, ens plantejàvem. Hores d'ara podem dir que hi juguen un paper destacat, gairebé preponderant, d'una banda, per les xifres: en aquests moments hi ha més de **113 milions de blocs** (dada de Tecnorati del febrer de 2008), sense comptar els blocs xinesos que no hi estan indexats, però que es calcula que poden estar a l'entorn de 70 milions.

Tot, per les conseqüències que està tenint aquesta nova eina i estratègia de comunicació a tots nivells. El més vistós, a efectes econòmics i socials és la influència que estan tenint els blocs en el disseny dels diaris digitals, que hores d'ara, inclouen els seus lectors com a potencials reporters i comentaristes. Una nova generació de “periodistes quotidians”, d'informadors i corresponsals extesos per tota la geografia ha sorgit i creix exponencialment, capaç d'accedir a tota mena d'esdeveniments i de donar-hi cobertura informativa i mediàtica, capgirant les prioritats en les agendes tradicionals i fent entrar en escena nous actors que tenen capacitat per anar imposant els seus interessos i transformant les formes de comunicació usualment organitzades segons l'estructura piramidal de poder clàssica.

Però això és, com diem, la punta de l'iceberg, el que podem constatar de forma immediata. Hi ha canvis menys palpables que també hem pogut constatar en aquesta recerca, que afecten a les estructures comunicatives i a la construcció d'identitats individuals i de relacions interpersonals. Els blocs permeten una comunicació molt íntima i alhora molt exposada, en la qual tots podem ser observadors i moderadors dels altres. La identitat virtual pot ser o no coincident amb la identitat real: la pot ultrapassar.

Com vèiem en el cas de les dones, a diferència dels fòrums o xats, on de vegades s'hi senten vulnerables, als blocs, les dones es troben “a casa”. S'hi pot entrar, però per una finestra que, si cal, es pot tancar selectivament.

La moderació de comentaris permet efectivament l'accés discriminat, com si d'una mena de cartell de “reservat el dret d'admissió” es tractés, com podem veure en aquest exemple, del bloc de l'arqueòleg Eudald Carbonell:

La tribuna que és la interfície blocaire permet, doncs, ser actriu o actor dalt d'un escenari il·limitat o bé estar còmodament assegut en una butaca davant per davant d'un altre blocaire, conegut o no (normalment desconegut) amb qui s'ha consolidat una cibernetació. I en cadascun dels diferents contextos d'enunciació, és possible generar una o diverses identitats, veus o expressions del jo.

Com ens preguntàvem, els blocs modifiquen fórmules de lectura i de participació. Sí, ho hem confirmat. Es pot llegir de diferents maneres: seguint el diàleg bloqueire-comentaristes, només els comentaris, només els posts, seguint els enllaços proposats, saltant de bloc en bloc per la llista suggerida, etc.

Una de les preguntes que més clarament hem contestat és si els blocs són la continuació dels diaris personals. No ho són. Ni la motivació, ni el context, ni el llenguatge, ni la finalitat ni les implicacions hi tenen cap relació. El fet que se'ls anomeni també "diaris" no fa que els blocs guardin cap altra similitud amb els diaris íntims que el fet que ambdós estiguin fets de paraules sota la batuta d'un suposat jo. Però fins i tot aquestes paraules no s'assemblen. Al diari íntim, la manca d'audiència i el propi suport condicionen el llenguatge i la seva estructura. Als blocs, la majoria d'autors saben que cal limitar-se a la llargada d'una pantalla. Un post és una unitat més o menys estàndard.

Per acabar, seria bo fer una darrera reflexió sobre el debat sorgit respecte la frivolitat o la profunditat dels blocs. Certament, en un context de capitalisme desficiós, l'art i els artistes s'utilitzen; se n'apropien les tendències, imatges i símbols i es reutilitzen per vendre productes culturals. I si bé és cert que l'art pot fer que tot sigui important, però per la seva pròpia condició també pot fer que res no tingui importància, qualsevol manifestació artística té una incidència en la cultura, en el comportament de les persones. El que és clar és que cada dia s'obren més blocs i que hi ha més persones interconnectades per mitjà dels blocs. Si el que s'hi cou, a dins, és alta cuina o productes envasats, dependrà dels talents i necessitats de cadascun. A més, tant el llenguatge com l'estil, així com el propi contingut, el que hem anomenat **subjectivitat verídica**, configuren un gènere nou que complementa el gènere periodístic i que, amb crítica o sense, ha superat les velles formes de consum informatiu i cultural.

Ho hem vist al llarg de la Història: no hi ha invent o evolució tecnològica que no hagi tingut conseqüències positives i efectes perversos. L'apropiació, l'ús, les derivacions socials, econòmiques i psicològiques són difícils de predir i només les podem analitzar a posteriori. Podem fer prediccions, basant-nos en creences personals i plantejaments de vida individuals, però el cert és que tenim davant nostre una eina potent amb capacitat transformadora. Això sí, no cal esperar miracles. L'evolució dels hàbits, de les creences i costums, de la psique humana i de les relacions que establim amb un entorn estan marcades per la complexitat. Mantinguem-nos-hi, doncs, a l'hora de tancar les nostres teories.

BIBLIOGRAFIA

- ALONSO RUIZ, J. (2004), *Análisis descriptivo de nuevos medios en Internet: diarios digitales, portales, buscadores y directorios, bitácoras o weblogs, redes ciudadanas y comunidades virtuales*. Tesis doctoral. Departamento de Periodismo. Universidad Pontificia de Salamanca, 2004
- ARITZETA, M. (2002), *El joc intertextual (quatre itineraris per "la Sala de les nines")*. Barcelona: Proa. Biblioteca literària. Col Monografies, 5. 176 pàgs.
- ARITZETA, M. "Des del tramvia (trajecte intertextual)" (pp. 143-169) a I. Cònsul (ed.) (1997), *Sobre Jordi Sarsanedas*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Col. Biblioteca "Serra d'Or" 185. 220 pàgs.
- ARROYAS LANGA, ENRIQUE. "Los blogs: perspectivas individuales en el espacio público". *Global media journal*. Vol. 3, núm. 6 (tardor 2006) <<http://gmje.mty.itesm.mx/arroyas.htm>> [Consulta: 23 març 2008].
- BARRETT, C. (1999, May 11), *More About Weblogs*. Retrieved December 31, 2003, <<http://www.camworld.com/journal/rants/99/05/11.html>> [Consulta: 22 març 2008].
- BLOCS I PERIODISME. <<http://www.bib.uab.es/comunica/blocs/publicacions.htm>> [Consulta: 2 gener 2008].
- BLOOD, Rebecca (2005), *Universo del weblog : consejos prácticos para crear y mantener su blog*. Barcelona. Ediciones Gestión 2000. 192 pàgs.
- BLOOD, Rebecca. "Weblogs: A history and Perspective", *We've Got Blog*. Cambridge. Perseus Publishing, 2002. <http://www.rebeccablood.net/essays/weblog_history.html> [Consulta: 18 març 2008].
- BOURDIEU, P. (1988), *La distinción: criterios y bases sociales del gusto*. Madrid. Taurus. Col. Taurus universitaria. Ciencias sociales. 597 pàgs.
- BRAIL, S. "The Price of Admission: Harassment and Free Speech in the Wild, Wild, West", a *Gender and New Realities in Cyberspace*. Seattle: Seal Press, 1996. pp. 141-57.
- BROWN, Gillian, and GEORGE Yule, (1985), *Discourse Analysis*. Cambridge. Cambridge UP.
- BUCHOLTZ, Mary, A.C. Liang and Laurel A. Sutton (Eds) (1999), *Reinventing Identities: The Gendered Self in Discourse*. Oxford: Oxford UP.
- CAROLYN R. MILLER AND DAWN SHEPHERD (2004), *Bloggng as Social Action: A Genre Analysis of the Weblog*, <http://blog.lib.umn.edu/blogosphere/bloggng_as_social_action_a_genre_analysis_of_the_w_eblog.html> [Consulta: 23 febrer 2008].
- CASTAÑO, CECILIA (2005). *Las mujeres y las tecnologías de la información: Internet y la trama de nuestra vida*. Madrid. Alianza. Col. La sociedad red,7. 280 pàgs.

- CLARK, J. (2002, 28 December). *Deconstructing 'You've Got Blog'*. Retrieved January 4, 2004, <<http://fawny.org/decon-blog.html>> [Consulta: 18 gener 2008].
- COLAIZZI, GIULIA (1990), *Feminismo y teoría del discurso*. Madrid. Ediciones Cátedra. Col. Teorema. Serie mayor, 32. 168 p.
- CRYSTAL, DAVID (2001), *Language and the Internet*. Cambridge. Cambridge University Press.
- CUERDA, J.L. "Para abrir los ojos" [en línia]. *El país digital*, 1997. <<http://www.elpais.es/p/19970509/cultura/tesis.htm#uno>> [Consulta: 23 març 2008].
- CYBERJOURNALIST. (2004, 3 January). The Cyberjournalist List. Retrieved January 3, 2004, <<http://www.cyberjournalist.net/cyberjournalists.html>> [Consulta: 2 gener 2008].
- CHERNY, L. i WEISE, E. (ed.) (1996), *Wired Women: Gender and New Realities in Cyberspace*. Seattle, WA: Seal Press. 270 pàgs.
- CHOCARRO MARCESSE, S. (coord.) (2007), "Género en la revolución comunicacional", a *Nosotras en el país de las comunicaciones: miradas de mujeres*. Barcelona. Icaria. 232 pàgs.
- DERY, M. (1998), *Velocidad de Escape: la cibercultura en el final del siglo*. Madrid: Ediciones Siruela. 400 pàgs.
- DIBBELL, J. (2002). *Portrait of the Blogger as a Young Man*. In J. Rodzvilla (Ed.), *We've Got Blog: How Weblogs Are Changing Our Culture* (pp. 69-77). Cambridge, MA: Perseus Publishing.
- DOLEZEL, L. "Mímesis y mundos posibles" pp. 69-94, a A. GARRIDO DOMÍNGUEZ (ed.) (1998), *Teorías de la ficción literaria*. Madrid. Arco Libros. Col. Bibliotheca philologica. Lecturas. 288 pàgs.
- DOMÍNGUEZ, EVA : Els "Weblogs" com a mitjans de proximitat. *Trípodos*. Núm.18 (2006). P. 189-201. <http://www.tripodos.com/pdf/18f_Dominguez.pdf> [Consulta: 3 març 2008].
- ECO, U. (1999), *Lector in fabula*. Barcelona. Lumen. 4ª impr. Col. Palabra en el tiempo,142. 336 pàgs.
- ECO, U. (1995), *Semiótica y filosofía del lenguaje*. Barcelona. Lumen. 2^a ed. Col. Palabra en el tiempo,196. 336 pàgs.
- FLORES, J. i AGUADO, G. "Claves de los weblogs y su influencia en la prensa tradicional". *Doxa Comunicación*, 4. 2006. [en línia] <<http://www.uspceu.com/usp/doxa/doxaIV/weblogs.pdf>> [Consulta: 08 gener 2008]
- FOUCAULT, M. (2006), *De lenguaje y literatura*. Barcelona: Paidós/ICE UAB. 2^a ed. Col. Pensamiento contemporáneo,42. 224 pàgs.
- FOUCAULT, M. (1988). "Technologies of the Self". A L. H. Martin, H. Gutman & P. H. Hutton (Eds.), *Technologies of the Self: A Seminar with Michel Foucault* (pp. 16-49). Amherst, MA: University of Massachusetts Press.

FRASCAROLI, M.: “El fenómeno de los weblogs: algunas implicancias para las ediciones digitales de los diarios”. *Hologramática*. Any III, núm.4, vol. I (2006). P. 69-86. <http://www.cienciared.com.ar/ra/usr/3/196/hologramatica4_pp69_86.pdf> [Consulta: 23 gener 2008].

GARCÍA, B. i CAPÓN, J.L. “Las bitácoras o weblogs y la lógica del campo informativo. Un análisis comparativo con la agenda mediática tradicional”. *Estudios sobre el mensaje periodístico*, núm. 10, 2004. pp. 113-128. <http://www.ucm.es/info/emp/Numer_10/Sum/3-05.pdf>[Consulta: 3 febrer 2008].

GARRIDO DOMÍNGUEZ, A. (ed.) (1997), *Teorías de la ficción literaria*. Madrid. Arco/Libros, Bibliotheca philologica. Lecturas. 288 pàgs.

GEITGEY, A. (2002) “The Kaycee Nicole” (Swenson) FAQ. A J. Rodzvilla (Ed.), *We've Got Blog: How Weblogs Are Changing Our Culture* (pp. 89-98). Cambridge, MA: Perseus Publishing.

GIL, E. (2005). Blocosfera: les bitàcoles i l'audiència [treball de doctorat en línia]. UOC. <<http://www.uoc.edu/in3/dt/cat/gil0705.html>>.[Consulta: 10 abril 2008].

GILLMOR, D. (2006), *We the Media: Grassroots Journalism by the People, for the People*. Sebastopol, CA: Ed. O'Reilly. 234 pàgs.

GLAZEBROOK, L. *Developing Ethos, Weblog Style*. [en línia]. 2003. <http://www.rootarcana.com/essays/weblog_ethos.html> [Consulta: 2 febrer 2008].

GRAHAM, B.L. (2002), “Why I Weblog: A Ruminatió on Where the Hell I'm Going with This Website”, *We've Got Blog*. Cambridge: Perseus Publishing.

GRAY, B. *Weblogs: A New Rhetorical Genre*. [en línia]. 2003. <http://www.rootarcana.com/essays/weblog_journalism.html>. [Consulta: 27 febrer 2008].

HARAWAY, D. “A Cyborg Manifesto: Science, Technology, and Socialist-Feminism in the Late Twentieth Century,” a *Simians, Cyborgs and Women: The Reinvention of Nature*. New York. Routledge, 1991. pp.149-181. Traducció castellana en línia a <<http://manifiestocyborg.blogspot.com/>> [Consulta: 08 gener 2008]

HENNING, J. (2003, October 4). *The Blogging Iceberg*. Retrieved January 4, 2004, from <<http://www.perseus.com/blogsurvey/thebloggingiceberg.html>> [Consulta: 10 abril 2008].

HERRING, S.C., SCHEIDT, C., BONUS, C. i E. WRIGHT, “Bringing the Gap: A Genre Analysis of Weblogs”. Proceedings of the 37th Hawaii International Conference on System Sciences, (HICSS-37). Los Alamitos: IEEE Computer Society Press. <<http://www.bloginja.com/DDGDD04.doc>>. Citat a Thierry Soubrié, *Images de soi dans un blog professionnel d'enseignants stagiaires*. Université Stendhal Grenoble 3. <http://w3.u-grenoble3.fr/epal/pdf/soubrie.pdf>[Consulta: 13 abril 2008].

HERRING, S. *Gender and Democracy in computer*. EJC/REC Vol. 3, No. 2, 1993. <<http://ella.slis.indiana.edu/~herring/ejc.txt>> [Consulta: 08 gener 2008]

HOURIHAN, M. (2002, 13 June). What We're Doing When We Blog. Retrieved December 31, 2003, <<http://www.oreillynet.com/lpt/a/2474>>[Consulta: 12 gener 2008].

HSI-PENG, L. i KUO-LUN, H. Understanding intention to continuously share information on weblogs. *Internet Research: Electronic Networking Applications and Policy*, Volume 17, Number 4, 2007 , pp. 345-361(17)

JENKINS, Henry (2006), *Fans, bloggers, and gamers : exploring participatory culture*. New York: New York University Press. 279 pàgs.

JOHNSON, THOMAS J.; KAYE, BARBARA K. *Wag the blog: how reliance on traditional media and the Internet influence credibility perceptions of weblogs among blog users*. *Journalism & Mass Communication Quarterly*. Vol. 81, núm. 3 (tardor 2004). P. 622-642. <http://www.blogresearch.com/articles/JOHNSON_&_KAYE_2004.pdf>[Consulta: 2 març 2008].

KANTROWITZ, B. *Men, women and Computers Newsweek* , May 16,1994. <<http://www.newsweek.com/id/133594>>[Consulta: 26 març 2008].

KATZ, Jon (2002), "Here come the Weblogs." *We've Got Blog*. Comp. and ed. John Rodzvilla. Cambridge: Perseus Publishing.

KLEIN, A. "Les homepages, nouvelles écritures de soi, nouvelles lectures de l'autre", *Spirale*, Revue de Recherche en Education, núm. 28 Lille, [en línia]. 2001. pp.67-83. <http://www.comu.ucl.ac.be/reco/grems/annaweb/nouvelles_ecritures_de_soi.htm> [Consulta: 12 febrer 2008].

LAGARDE, D. "L'analyse lexicométrique des blogs Thématique: le terrorisme". *Memoire de maîtrise des sciences du langage* [en línia] 2004/2005. ILPGA. Université Paris 3. <http://www.cavi.univ-paris3.fr/llpga/ilpga/tal/sitespp/maitrise-2005/slidesDelphine.pdf> [Consulta: 25 febrer 2008].

LANDOW, G. (1995), *Hipertexto. La convergencia de la teoría crítica contemporánea y la tecnología*. Barcelona. Paidós Ibérica. Col. Hipermedia 2. 284 pàgs.

LANDOW, G. (1997), *Teoría del hipertexto*. Barcelona. Paidós Ibérica. Col. Paidós multimedia. 424 pàgs.

LENHART, AMANDA B.: *Unstable text: an ethnographic look at how bloggers and their audience negotiate self-presentation, authenticity and norm formation*. Tesi doctoral. Graduate School of Arts and Sciences. Georgetown University, 2006

LOTMAN, I. (1988), *Estructura del texto artístico*. Madrid. Istmo, 3ª ed. Col. Fundamentos. 464 pàgs.

LOTMAN I. «La semiótica de la cultura y el concepto de texto», *Entretextos*, núm. 2, 2003.

LOTMAN, I, (2000), *La semiofera III, semiótica de las artes y la cultura*. Madrid. Cátedra. Col. Frónesis. 304 pàgs.

LOVINK, G. (2007), *Zero Comments: Blogging and Critical Internet Culture*. New York: Routledge. 344 pàgs.

MAPPING THE BLOGOSPHERE <<http://datamining.typepad.com/gallery/blog-map-gallery.html>>. Galeria del bloc Data mining mantingut per Matthew Hurst. A partir de les seves dades la revista Discovery Magazine va fer l'article Welcome to the blogosphere <<http://discovermagazine.com/2007/may/map-welcome-to-the-blogosphere>>on es veu com

un dels blocs més visitats és el de la periodista Michelle Malkin

<<http://discovermagazine.com/2007/may/map-welcome-to-the-blogsphere>>[Consulta: 1 març 2008].

MCGINLEY, JENNIFER A. (2005), *Towards a democratization of media: Considering weblogs as alternative and citizens' media*. Tesi doctoral. University of Colorado at Boulder.

MCLUHAN, M. i POWERS, B. (1992), *The Global Village: Transformations in World Life and Media in the 21st Century*. Londres: Oxford University Press. 240 pàgs.

MOLIST, M. "La blocosfera catalana", *Coneixement i Societat*, núm. 10. [en línia]. 2006. pp. 28-55.

http://www10.gencat.net/dursi/generados/catala/departament/recurs/doc/cis10_molist.pdf. [Consulta: 18 febrer 2008].

MORTENSEN, T., & WALKER, J. (2002), "Blogging Thoughts: Personal Publication as an Online Research Tool". In A. Morrison (Ed.), *Researching ICTs in Context* (pp. 249-279). Oslo: InterMedia, University of Oslo.

MOYA, I. (2007), "Del azogue y los espejos" a *Nosotras en el país de las comunicaciones: miradas de mujeres*. Barcelona. Icaria. 232 pàgs.

NARDI, B. SCHIANO, D. GUMBRECHT, M. i SWARTZ, L. "Im Blogging This". Closer look at why people blog. [en línia] <http://www.ics.uci.edu/~jpd/classes/ics234cw04/nardi.pdf>. [Consulta: 2 març 2008].

NEWTON, J. "Weblogs and the Rhetorical Tradition". [en línia], 2003. A ROB L. GLAZEBROOK, BETH GRAY, and JENNA NEWTON: *Weblogs as a Rhetorical Genre* <http://www.rootarcana.com/essays/weblog_tradition.html> [Consulta: 15 febrer 2008].

NILSSON, S. "A Brief Overview of the Linguistic Attributes of the Blogosphere". [en línia]. Conferència: *BlogTalk - A European Conference On Weblogs: Web-based publishing, communication and collaboration tools for professional and private use*. 23-24 de maig, 2003. Viena. < <http://www.eng.umu.se/stephanie/web/blogspeak.pdf> >[Consulta: 10 gener 2008].

NOGUERA, J. M.: *La Bitácora como producto ciberperiodístico y corporativo de los medios de comunicación: aproximación a las relaciones de los cibermedios con la comunidad Bloguer*. Tesi doctoral. Departamento de Ciencias Sociales, Jurídicas y de la Empresa. Universidad Católica San Antonio de Murcia, 2006

NUNBERG, G. (2001). *I Have Seen the Future, and It Blogs*. Retrieved 28 May, 2003, <<http://www-csli.stanford.edu/%7Enunberg/blog.html>>[Consulta: 27 març 2008].

OLIVARES GARCÍA, F.J. "Producción informativa en Internet: portales y medios de comunicación independientes". Tesis doctoral. Facultad de Ciencias de la Información. Universidad de Sevilla, 2002.

ORIHUELA, J.L. (2006), *La revolución de los blogs. Cuando las bitácoras se convirtieron en el medio de comunicación de la gente*. Madrid. La Esfera de los Libros. 288 pàgs.

PLANELLA, Jordi (2006). «Corpografías: dar la palabra al cuerpo». A: «Organicidades» [nodo en línea]. Artnodes. N.º 6. UOC. <<http://www.uoc.edu/artnodes/6/dt/esp/planella.pdf>> [Consulta: 15 febrer 2008].

POZUELO IBANCOS, J.M. (1989), *La teoría del lenguaje literario*. Madrid. Cátedra. Col. Crítica y estudios literarios 304 pàgs.

PRATS, ELISABET: Weblogs: quan la informació està al marge dels mitjans. Comunicació 21. Núm. 11 (tardor 2003). P. 61-63. <<http://www.comunicacio21.com/paper/11/xarxa.pdf>> [Consulta: 17 febrer 2008].

RENGEL LÓPEZ, IRENE. *La utilización periodística y la integración del formato blog en diarios digitales europeos tradicionales: los casos de 'Elmundo.es' y 'Guardian Unlimited'*. Athenea Digital. Núm. 8 (tardor 2005). <<http://antalya.uab.es/athenea/num8/rengel.pdf>> [Consulta: 19 febrer 2008].

RIVERBEND (2006), *Bagdad en llamas: el blog de una joven de Irak*. Barcelona. Laertes. Col. Rumbo a Nan-Shan, 70. 335 pàgs.

RODZVILLA, J. (2002). *We've Got Blog: How Weblogs Are Changing Our Culture*. Cambridge, MA: Perseus Publishing.

ROGER, ROBIN, M.A. (2006), *Creating community and gaining readers through newspaper blogs*. Treball de recerca. The University of North Carolina at Chapel Hill.

RUIZ, J.A. (2004), "Análisis descriptivo de nuevos medios en Internet: diarios digitales, portales, buscadores y directorios, bitácoras o weblogs, redes ciudadanas y comunidades virtuales". Tesis doctoral. Universidad Pontificia de Salamanca.

RYAN, M.L. (1977) "Mundos posibles y relaciones de accesibilidad: una tipología semántica de la ficción" pp. 181-205.. A: A. GARRIDO DOMINGUEZ (ed.) (1997), *Teorías de la ficción literaria*. Madrid. Arco/Libros, Bibliotheca philologica. Lecturas. 288 pàgs..

SEGRE, C. (1985). *Principios de análisis del texto literario*. Barcelona. Crítica. 416 pàgs.

STUART, K. "Towards an Analysis of Academic Weblogs", *Revista Alicantina de Estudios Ingleses*, núm. 19, 2006. pp. 387-404.

SULLIVAN, A. (2002, May). *The Blogging Revolution*. Retrieved January 4, 2004. <http://www.wired.com/archive/10.05/mustread_pr.html> [Consulta: 1 febrer 2008].

The Weblog Review. (2003). from <http://www.theweblogreview.com> [Consulta: 3 gener 2008].

TOURAINÉ, A. (2007), *El món de les dones*. Barcelona. Paidós. Col. Paidós estado y sociedad, 150. 226 pàgs.

TURKLE, S. (1997), *La vida en pantalla : la construcción de la identidad en la era de Internet*. Barcelona. Paidós Ibérica. . 414 pàgs.

VAN DIJK, A. Análisis crítico del discurso [en línia], 1994. <http://www.geocities.com/estudiscursu/vandijk_acd.html> [Consulta: 08 gener 2008]

VASCONCELLOS ARAUJO, ARTUR (2006), *Weblog e jornalismo: os casos de no mínimo Weblog e observatório da imprensa (bloi)*. Tesis doctoral. Escola de Comunicações e Artes (ECA). Universidade de São Paulo.

WARLICK, David F. (2005), *Classroom blogging : a teacher's guide to the blogosphere*. Raleigh : Landmark Project. 173 pàgs.

WARSCHAUER, M. "Language, Identity, and the Internet", *Race in Cyberspace*. New York: Routledge, 2008.

ZAFRA, Remedios (2005), *Habitar en (punto) net : estudios sobre mujer, educación e Internet*. Córdoba : Universidad de Córdoba. Servicio de Publicaciones. 125 pàgs.

ZAFRA, Remedios (2005), *Netianas : n(h)acer mujer en Internet*. Madrid. Lengua de Trapo. 192 pàgs.

ANNEX**POSTS ABOCATS A CONCORDANCE***LA TARONJA MECÀNICA (VERSIÓ LLIURE NÚM. 45.1)*

Aquella gent van dedicar tota una tarda a allisar-me el cabell. Quan per fi van haver acabat, van clavar-me una clenxa perfectíssima al mig del crani. Després em van posar unes calces de satí, unes mitges de seda, unes sabatetes de taló, sostenidors de copa, una brusa escotada. Em van pintar els llavis, els ulls, la cara, l'ànima. Tots els renecs que havia après curosament al magatzem, els van tallar de soca-rel. Van esborrar part dels meus records, sobretot el teu, Pinpín. També que als vint-i-cinc anys vaig aprendre a escriure amb la mà esquerra. Van carregar-se Ubu Roi i La cantatrice chauve.

2 MEMES

I ara el teu, Lu! (no em renyis, però és que l'època obliga i s'han de donar idees!!)

Coses que m'agrada que em facin:

Que em regalin flors o plantes

Que em regalin moments

Que em regalin cosetes per halar

Que em regalin records personals

Que em regalin entrades per anar a lgun lloc

Coses que m'agrada fer:

Regalar flors

Regalar llibres

Regalar records personals

Regalar moments

Regalar coses per compartir (jjji)

ESTACIONS

Caminar sobre tou m'agrada. M'agrada sobre tou caminar. Tou m'agrada caminar sobre. Sobre caminar m'agrada tou.

PER FER-VOS UNA MICA D'ENVEJA (SANA)

D'aquí una setmana i mitja agafo un avió direcció Buenos Aires. Al cap de dos dies ens trobem allà amb unes molt bones amigues de Canadà i amb la Laura, la meva millor amiga. Al cap d'una setmana de voltar per Buenos Aires arriba el meu xicot. Després fem tots plegats un recorregut cap al nord del país. Ens estarem uns quants dies a la vall dels Andes. Més tard fem el recorregut a la inversa. I tornem al cap de tres setmanes.

Estic contenta. No tan sols pels motius evidents, sinó també perquè el projecte d'aquest viatge va començar amb molt mal peu i va continuar amb molt mal peu i, quan semblava que també acabaria amb molt i molt mal peu, vés per on tot plegat va anar agafant un altre caire i, per ara, les perspectives no poden ser millors.

CONTES VORA EL MAR

Hi havia una vegada un pardalet solitari que tenia el mal costum de posar-se a cantar sota la finestra d'un rus. Un rus que disfrutava amb el piular alegre de l'ocellet i que de tant en tant se l'enduia a passejar. El pardalet s'acomodava a la butxaca del rus, una butxaca d'aquelles que conviden a guardar-hi les mans quan fa fred. Una de les excursions va portar el rus i el pardalet fins a la platja. Allí els esperava una princesa. Una jove amiga del soviètic que els volia fer un regal en forma de conte. Un conte que escoltat de la veu de la princesa va fer estarrufar les plomes del pardal i que va provocar que el rus, emocionat per la història, per poc l'ofegués dins la seva jaca. Des d'aquell dia el pardalet ja no canta. Només explica els contes de la princesa Lu.

EL TRÍPTIC

A mí m'agrada mirar endavant. Sóc més feliç quan aconseguixo viure el moment i gaudir-lo. A vegades, però, no sóc capaç i el cap retrocedeix cap a moments pretèrits. Moments d'alegria i alguns de tristor.

Els 13 d'agost són per la tristor. Un sentiment de buit, mil imatges que el volen omplir i el record d'un bon amic que va decidir abandonar-ho tot. Un amic que va marxar amb una maleta plena de contes a mig escriure i amb algú dels meus secrets. Et segueixo trobant a faltar.

Aquest és un dels tríptics genials que va escriure i que tinc penjat en una pantalla d'ordinador que no va al costat d'una foto d'en Larsson amb el Celtic i d'alguns records més.

MONTSANT, PERNIL I VLADIMIR

Avui en Vladimir ha vingut a sopar a casa.

Embolcallat amb la seva capa siberiana i el barret estil Mussons s'ha presentat amb una ampolla de Montsant a la mà.

Per no faltar a la seva personalitat ha preferit pujar a peu enlloc de fer-ho amb l'ascensor per repassar els replans de casa. Al primer ha ensumat si alguna flaire d'havà i cloïssa delatava efusions de la carn. Al segon ha parat l'orella per escoltar si hi havia la dona invisible i al tercer ha trucat per si el convidaven a tocar les castanyoles.

Un cop a casa hem sopat pernil de la panera i hem comentat l'actualitat blocaire. Ens hem cruspit uns quants Cherrys fent-los explotar en la boca i delint-los en el paladar. En algú massa verd li hem hagut de clavar l'ullal com qui clava l'escuradents a l'oliva amb anxova. Ens hem pres 7 gots de vi un darrera l'altre i glop a glop hem apurat l'ampolla. Només ens faltava la Salomonica fent-nos de cambrera i una Matrioxka ventant-nos una mica. Ara tothom fa sopars de blocaires. Nosaltres ensopits perquè ningú ens convidava hem prè la iniciativa i ens hem autoconvidat. L'alcohol há pujat el sopar de to. Per sort ja ens hem dutxat junts moltes vegades i la curiositat no picava.

Visca els blocs i la seva espontaneïtat.

Enhorabona!

Enviat a General per dnalor el 15 Nov 2005

Si llegeixes aquest missatge és perquè el procés de registre s'ha realitzat correctament. Benvingut a la Catosfera. Esperem que sigui productiu

Vist i no vist

Per què carai se'm fan tan curts els caps de setmana al teu costat?

Ser pare

Havia sentit que els pares són aquells que...

estimen als seus fills per damunt de tot, els expliquen contes abans d'anar a dormir, els besen les ferides, els protegeixen i en tenen cura, juguen amb ells, es preocupen del que els pugui passar, els ajuden a fer els deures, els ensenyen la diferència entre el bé i el mal...

Ànima Alada o Animalada, it's up to you

Aquí comença el meu nou viatge. Si llegeixes ràpid veuràs que és una animalada. Si llegeixes a poc a poc creuràs que és massa sentimental. Llegeix com vulguis i estigues el temps que et vingui de gust. Sigui com sigui, serà un plaer tenir-te d'acompanyant.

No tinguis por, tu ja estàs mort

No tinguis por, tu ja estàs mort. No cal que pateixis per res.

Perquè pariràs un petit monstre de mida escassa, amb mirada de vell, nas de boxejador i dents separades, grogues i potser afilades. Que ja tindrà pèl, dur i negre. Que et farà ballar la cefalea, cada cop que demani --que exigeixi. Que t'arrencarà el mugró d'una queixalada i t'agafarà també la puta

artèria que hi passa a prop i en un bassal de sang que semblarà xocolata desfeta massa clara us trobaran a tots i llavors tothom preguntarà "què ha passat?" i el petit monstre els clavarà el monòleg (la primera cosa que dirà serà un monòleg) ocurrent (és ocurrent perquè sap que mai serà guapo com, per exemple, no sé, jo mateix, i ja se sap que els lletjos sou ocurrents i els guapos som tontos i si som guapos i alts a més a més de tontos tenim la polla petita) i divertit (perquè tots dos us creieu divertits, i tots dos, que sí que sí, us feu gràcia). I amb el peu dret al damunt del teu cap i l'esquerra al damunt del teu cap mirarà fent-se el xulo i anirà cap a la taula de la cuina (camina a la perfecció, què et pensaves?), obrirà el calaix, es liarà un porro i se'l fumarà. El putu Damien dels collons.

Regal

Un regal m'envia aquest regal, del Rodamots de no sé quin dia...

"Els nostres mitjans són miserables; les cordes de violí són fetes de tripes de gat, però Bach existeix; l'amor existeix i és immens com la Gran Fuga malgrat que els nostres mitjans siguin tan miserables."

Joan Sales (Barcelona 1912-1983)

Què? Mola, eh?

És que la vida mola, i és guai, no te n'oblidis mai. Encara que els nostres mitjans siguin tan miserables.

Què collons passa amb Blocat?

Ei gent, companys i companyes blocaires, algú sap què collons està passant amb Blocat? Des de fa un futimé d'hores que no funciona. He intentat trobar una explicació i no hi ha manera, però sé que per aquí hi ha d'haver gent que en sàpiga alguna cosa.

És que em sento una mica protagonista del Mecanoscrit del Segon Origen, així en plan que mitja humanitat ha desaparegut, però uns quants hem sobreviscut perquè estavem a la banyera, o alguna cosa així.

No sé, quedem i fem comandos per buscar els companys desapareguts?

dilluns, març 13, 2006

És el teu destí

No marcaràs mai el 2-1 a l'últim minut (és més, fallaràs el penal).

Tampoc faràs plorar d'emoció la família reunida mirant a la tele que bé que parles.

Cap director de personal llançarà una opa hostil a la teva empresa per fer-se amb els teus serveis.

El que tu vols no ho vol mai ningú.

- Va com va xaval, però m'agrada ser carn de banqueteta.

- Això és el més trist...

Llarga xerrada amb el Fernando, el professor de violí del meu fill. El violí és un instrument molt difícil, que necessita unes bases molt ben establertes per poder gaudir més tard de la música sense tenir problemes de lesions musculars.

(...)

Jo crec que és molt fàcil ensenyar malament. Deixar passar coses, ser condescendent, fer-los tocar coses molt vistoses i dir-los que tenen futur. Això és el que els pares volen sentir. Fer la classe assegut. Dormitar mentre l'alumne vomita a gran velocitat les notes repetides mecànicament, sense cap esperit crític. Que difícil és ensenyar, i més avui en dia, el do de la paciència, de les coses ben fetes, d'escoltar-se. Que difícil és trobar l'equilibri entre deixar-los tocar cançonetes perquè vegin el fruit de la seva feina, però no deixar que passi el bou davant l'arada.

(Que trist, ja començo a parlar com la gent gran)

Advent a deshora , monges i mimoses

La mimosa ha estat sempre un arbre molt estimat per a mi, no se ben bé perquè, tot i que hi poden tenir a veure alguns records d'infantesa.

Abans treballava a un altre poble, i per anar a la feina, després d'un revolt de la carretera em trobava una mimosa.

(...)

Quan em vaig quedar embarassada del meu primer fill i vaig saber que naixeria a finals de gener, vaig pensar que seria més o menys, quan la mimosa estigués florida. Vaig estar vigilant-la tot l'embaràs. Era com un calendari d'advent privat, només per a mi, i per l'advent a deshora que estava vivint. Esperar el primer fill és una experiència única. Veure aparèixer les primeres puntes verdoses amb aquell groc tan tímid al principi, em va fer aquell any, més que mai, un pessigolleig molt especial.

(...)

Però el que passava era que anava de part.

En Miquel va néixer tal dia com avui, ara fa set anys. Està d'enhorabona ell, i també l'Àngels, que va començar a ser monja a l'hora que jo començava a ser mare.

la il·lusió de dedicar-se a la música

Estic a l'escola de música endreçant papers. Arriba una noia i em saluda. S'asseu al meu costat. I em comença a parlar. (...) Diu que la música és la seva vida, que es vol dedicar a això. Però que ha deixat els estudis perquè té molt clar que es vol dedicar a la música. Que si no s'hi dedica no serà feliç. Ella vol de mi un consell. Però tots els consells que li pugui donar seran massa dolorosos. A més, qui sóc jo per dir-li que és massa gran, que aixequés una rajola i surten quatre pianistes... a mi també em van dir que era massa gran, i això que a la seva edat ja estava a 7è de piano. Ella tot just fa primer.

(...)

Em quedo al tinter una cosa, que em sap greu no haver-li dit. Jo sóc feliç, molt. I seria capaç de ser-ho sense la música. No hi ha res indispensable per ser feliç. Res pot tenir el poder de negar-nos la felicitat. Ni la impossibilitat de viure de la música. Que ja és dir!

Hola

Aquest any, per Sant Jordi, a més de roses i llibres, un bloc. Mem què tal.

Penso perquè és gratis

Diuen que quan un s'enamora experimenta les sensacions més increïbles que els sentits poden captar. No avisen, però que darrera del pessigolleix inofensiu poden sorgir les llàgrimes, que entregar no és garantia d'obtenir, i que pot resultar dolorós.

I s'obliden de l'amor perquè no erissa els pels del braç i no desperta tantes passions. Ignorants de que aquest últim omple més cors i que es del tot benevolent, perquè ... qui no ha donat amor a canvi de res?

Fa falta temps per sentir amor, i només segons per enamorar-se, no és injust doncs, focalitzar l'admiració cap al segon, donar tant de valor allò que ha tardat tant poc en constituir-se?

Intranquil·litats de l'ànima

Sembla mentida... De quina mena de pasta estem fets els humans? Que si no patim, que si no plorem, que si les coses no ens fan vibrar, les menystenim i passem a cercar desesperadament quelcom que ho aconsegueixi. Alguns diuen que és " per sentir-se vius" .

Però cada vegada la insatisfacció és més gran...

Que no som capaços de disfrutar de la tranquil·litat i la seguretat? És que no ens aporten res aquestes dues coses?

Per què quan som feliços i hem aconseguit allò que volíem ens angoixem per altres coses i titllem la nostra vida d'aburrida i monòtona?

Love/Hate

Serà possible odiar algú a qui has estimat?

Potser van confondre la ràbia i la impotència amb l'odi.

Serà que no hi ha un pas, ni dos ni tres ...?

(Simplement per comentar alguna cosa sobre el dibuix)

La meva primera vegada

Estic a la banyera.

És la primera vegada que escric des de la banyera.

Tenia ganes d'un bany d'aquells amb bombolles de sabó i també de fer un post.

Per tal d'aprofitar bé el temps m'he endut la llibreta.

Al principi ha estat una mica complicat.

Com que sóc curta, sense voler m'he mullat les mans i el paper de sobre ha quedat ben xop.

Si està de boles amb l'aigueta.

Fi

Primera nota

0 Comentaris Postejat per l' Alls cuits mai couen el @ les 6:49 PM.

Doncs per fi m'he decidit a fer un blog.

He observat que és una bona via per expressar-se i en tenia moltes ganes de fer-ne un.

Demà tinc un exàmen i ara, a les 6.30 de la tarda encara no he obert els apunts i no en tinc ganes.

Avui tocava relaxar-se, he pensat: ja n'hi ha prou per avui. I tot seguit m'he posat a mirar blogs...

Au doncs! Bon Nadal

La justa mesura

La passada i l'anterior han estat setmanetes d'emocions fortes. Com que sóc dona d'impulsos -o això diuen- últimament necessito desimpulsar-me d'alguna manera i aquest cap de setmana ha estat fent la volta llarga del Camí Moliner. Tinc una bici nova que va mooolt bé però que no eximeix de pedalar. Estic contenta perquè encara que sóc una mica petardo a les baixades -encara tinc por i no domino la màquina- a les pujades vaig fent al meu ritme però pràcticament sense parar. Encara haig d'acabar de trobar la justa mesura a això d'anar amb bici. Bé, a això i a tantes altres coses a la vida.

Per sortir del pas

Si, si, ja ho sé. Fa més d'un mes que he abandonat el blog. No és culpa meva (bé, només una mica) és culpa dels senyors del telèfon que són uns careros. Mirant i remirant factures, un dia vaig arribar a la conclusió que pel servei que donaven cobraven massa. I això, adéu ADSL. Adéu blog actualitzat amb regularitat. No ho faré més. A partir d'ara mateix escriuré des de la biblioteca. Em reclamen posts per totes bandes. Gràcies supporters.

Com el temps

Fa cinc minuts: emprenyada, ansiosa, cansada de sentir-me, cansada de sentir-te, seriosa, decebuda, sola, fins allà de tant conduir, a la putaparra.

Fa deu minuts: encantada d'escoltar-te, espitosa, activa, desbordada, fins on vols que condueixi?, resolutive, al cas.

Per començar

Acabo de crear aquest blog i a mode de prova publico aquestes línies. Es pot dir que inauguro de manera oficial el videsperres, i ara mateix me'n vaig a brindar amb cava. Tenim excusa per celebrar-ho.

Només quan fem de turistes esmorzem com cal. Gairebé diria que és el que més m'agrada de viatjar, el Savo Special de Berlin, els buffets dels hotels a París i els llonguets de Lisboa, les cremes de xocolata biològiques de Montpellier i la cremeria Buonarroti de Milà.

Trobo a faltar a Barcelona un local que convidi a començar de bon humor els matins, amb esmorzars complets i variats, que vagi més enllà del cafè sol i el donut, el tallat i el croissant i els entrepans de fuet. On esmorzeu si no sou a casa?

Post 173 per celebrar un any de Flaneuse.

Repasso els primers posts del febrer de l'any passat i sembla mentida que hagi pogut dedicar tant de temps a una mateixa cosa. I en el fons, res no canvia tant, cosa que vol dir que més o menys vaig sent jo mateixa la que hi ha per aquí.

La Flaneuse m'ajuda a aprendre coses, a conèixer gent interessant, a passar hores enganxada a la pantalla i haver de sortir corrent a veure què passa al món, a mossegar-me la llengua a vegades i a alçar la veu en determinats moments.

Bé doncs, aquest és el típic post d'aniversari de blog.

He trobat els dibuixos de la persona que em va introduir per primera vegada en una forma d'estimar l'art i la història. I m'ha fet gràcia. Sempre hi ha professors que són especials en la memòria.

Poso el comentari, per significatiu i per donar peu a parlar d'un tema nou

FLANEUR/EUSE: Azotacalles.

Busco al Larousse:

FLANEUR/EUSE: Azotacalles.

S'ha de reconèixer que el francès té una melositat que el castellà perd, però "azotacalles" és una paraula fantàstica també, no?

Inici

Sense saber massa com, el neguit que portava dins durant les últimes setmanes s'ha acabat convertint en la creació d'un blog.

Avui he après aquesta paraula i algunes altres que encara no havia sentit mai i m'han obert les portes a noves possibilitats expressives.

Vaig explorant.